

ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్రవార్పత్రిక

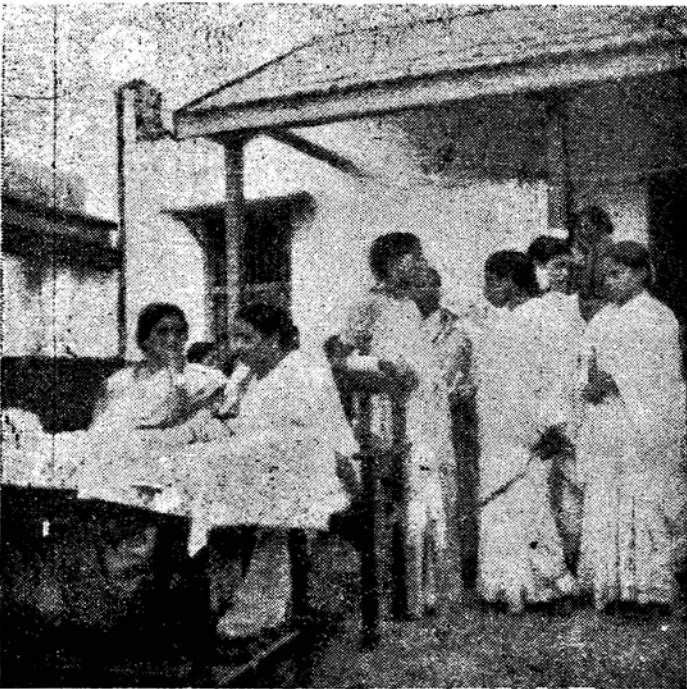

‘తోడునీడ’

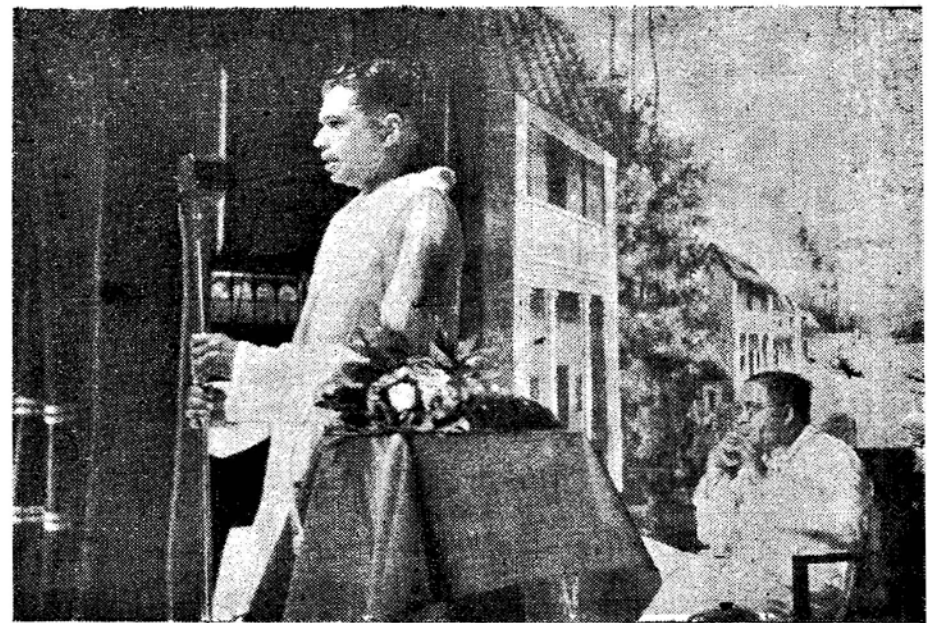
మ థ యా థ మ హి ణా స మా వే శం

నవమ అఖిల మథయాథ మహిణా సమావేశములో శ్రీమతి శంకుని అధ్యక్షత వహించారు. ఈ సమావేశం, వి. పి. హాల్ లో 12 వ తారీఖున జరిగింది. చిత్రంలో మద్రాసు కేరళ సమాజ అధ్యక్షురాలు శ్రీమతి మాధవమీనన్ గారు కూర్చున్నవారిలో ఎడమవైపునుంచి మూడవ స్థానంలో ఉన్నారు.

శ్రీ రాజరాజేశ్వరిస్వరూప మందిర సుకుమారిబాబు అనాథ కరణాల యంలో (బెజవాడ) శ్రీమతి అమృత్ నారాయణగారి అధ్యక్షతన ప్రారంభోత్సవం జరిగింది. చిత్రంలో, కరణాలయ అధ్యక్షురాలు శ్రీమతి చిట్టిగారు కూడా ఉన్నారు.

అఖిల మథయాథ నవమ స్వమావేశములో గా. గోపాలరెడ్డిగారు సమావేశాంత ఉపన్యాసమిస్తున్న దృశ్యం.

విశ్వకేరళ నవమ వార్షిక మహాసభ ప్రధాని ఓ. పి. రామస్వామిరెడ్డియార్ ప్రారంభోత్సవం జరుపుకున్న దృశ్యం. ఆహ్వానసభ్యులు కూర్చున్న మహిళాసభ్యులు ప్రధానికి వ్యాసంధ్య స్వాగతం చెబుతున్నారు.

శ్రీమద్రామాయణం

సంవత్సర చందా రు. 12-0-0

విడివ్రాతిక అణాలు 0-4-0

ప్రతిబుధవారమున ప్రకటింపబడును

ఒరు లేయవి యొనరించిన నరవర! యప్రియము తన మనంబున కగు చా

నొరులకు నవి నేయకునికి పరాయణము పరమధర్మ పథముల కెల్లఁ. (మహాభారతము)

సంపుటము 40

సంచిక 19

Founder: K. NAGESWARA RAO.

సర్వజిత్తు సంవత్సర పుష్య శుద్ధ దశమి బుధవారము

ఆంధ్రపత్రిక

1948-వ సం॥ జనవరి నెల 21-వ తేది బుధవారము

సాహితీ సమితి

సాహితీసమితి, రజతోత్సవానంతర చతుర్థసమావేశము ఈ 11-వ తేదీని ఒంగోలులో జరిపికొనినది. అధ్యక్షోపన్యాసములో సమితివారు పూర్వ ప్రబంధ పద్ధతిని, దేశతా స్తోత్రము, పూర్వక విస్తృతి ఆధునికీకరణవిని, సమితిసభ్య కవులస్తుతి, ప్రభుత్వ ఆదరణవిధాన తీరస్కృతి, సమితి ఆత్మోత్కృష్టత, తదజ్ఞుల భవిష్యము, వీని నన్నిటిని వ్యస్త్యంతప్రాయముగా నివేదించుకొనిరి.

కాని చాదాపు ఇరువది ఏండ్లుగా నిద్రాణమై, నేడవ సారాధ్యము మేల్కొన్న ఈ సమితి కార్యస్వరూప మేదో, నిర్మాణాత్మకమైన ప్రణాళిక ఎట్టిదో, ప్రజల్లో సాహిత్య చైతన్యమును కల్గించుటకై నిరుడే మేల్కొన్న సమితి వారితోవరకు, సాధించిన ఫలితములేవియో, వీనిని నిశ్చయముగా బహుళాంధ్ర ప్రజాసేవకు తెలుపుట, సమితి అవసరధర్మమై యున్నది.

“ఈ సవ్యయుగ ప్రారంభ కాలంలో, నూత్న స్వరూపాలైన కావ్యాలను, కొందరు పెద్దలు గర్హించుటతో, పత్రికలలో, పుస్తకాలలో ప్రచురించి ప్రచార మొనర్చవలసి వచ్చి, నవ్యులకొక సాహిత్యసమితి అవసరమై, సాహితీసమితి ప్రారంభింపబడినది. సాహితీసమితి కావ్యాలను గ్రంథరూపంగా అచ్చొత్తించి సాహితీ పత్రికనుబెట్టి, సాహితీసమితి ఉత్పాదాలు దేశమంతటా వివిధప్రదేశాలలో జరిపి సాహిత్య ప్రచార మొనర్చినాము.”

ఇందులో కొంతవరకు ప్రప్రథమమునసాహితీసమితి సాధించిన విషయమునిజమే. కాని వీరను ఆ సవ్యయుగ ప్రారంభకాలము జరిగి ఏండ్లును పూండ్లును గడిచిపోయినవి. ఆనాటికైనను సమితి అచ్చువేయించిన గ్రంథములు మొత్తముగా చూచికొన్నను, ఒక వీరేశలింగంగారి రచనలో, చీలక్మీనరసింహంగారు, పానుగంటి లక్మీనరసింహంగారు వీరొక్కొక్కరు రచించి ప్రకటించిన గ్రంథము

లంత మొత్తము భాండారముకూడ ప్రకటించలేదు. ప్రచురణ విషయకముగా, ఆంధ్రప్రచారిణీ, సరస్వతీ, గ్రంథమాలలు, వావిళ్లవారు, మొదలైనవారే, సమితికన్న ఎక్కువగా భాషాసేవ చేసిరి.

సాహితీసమితి సభ్యులలో నేటి కవిత్వవిధులలో ఉత్తములని పేర్కొందినవారే ఉన్నారు. వారు మొదట సృష్టించిన, రసాత్మక వాక్యమహాకావ్యములను మించి, ఈ మధ్యకాలములో సృష్టించిన ఉజ్జ్వల రచనములు లేవు. ఎవరెక్కడ ఏయే ఉత్కృష్ట రచన లొనర్చినను, ఆ కళాసృష్టి, నష్టలు కూడా, మా సమితివారే యని భ్రమపడుట, పసి హృదయపు బేలతనము తప్ప, వేరొందుకాదు.

స్వ, రచనలమాట యటుంచవచ్చును. ఇట్టి సాహితీసమితివల్ల ప్రయోజనము ముఖ్యముగా కావ్య సృష్టి కానేరదు. కావ్యసృష్టి, ప్రప్రథమముగా, వ్యక్తిస్వసామర్థ్యదీక్షతో ప్రతిభలతోకూడిన విషయముగాన సమితిని ఆ విషయములో తప్పకట్ట పనిలేదనుకొనవచ్చును.

కాని ఏ సమితియైనను చేయగలిగినది చేయవలసినదీ కూడ, ప్రజాసేవములో, సాహిత్య పిపాసను, బహుళ సాహిత్యపరిచయమును విమర్శనాజ్ఞానమును, శ్రేష్టమైన రసజ్ఞత్వము పెంపొందించ గల్గుటయే. నేడది చేయవలయునన్న సమితివారు, ఉత్తమ పత్రికల స్వరూపమునను, విరివిగా ప్రచురణలవల్లను, తరుచుగా దేశమంతట, కావ్య మీమాంసలు, ఉత్తమ రసవిజ్ఞాన బోధకమైన చర్చలు, పూర్వ ప్రస్తుత కవుల ఒక్కొక్కరి ఉత్కృష్టత లేవో, సులభముగా ప్రజకు తెలుపగల ఉపన్యాసములు, పండిత గోష్టులు కావ్య ప్రచురణలు మొదలైన వానివలననే చేయవలెను. నిత్యపరిచయముగా ఇట్టి గోష్టులు కావ్య కాలక్షేపములు, విరివిగా జరుగుటవలన, ప్రజలలో శృతపాండిత్యము పెంపొంది రసజ్ఞత, భావుకత్వము కూడా, మెట్లుమెట్లుగా పెంపొందును.

ఆస్థితితో పుస్తకపరిచయములు వృద్ధిచేసి కొని చైతన్యమార్గమున ప్రజనడువ వచ్చును.

కాని ఆ గోష్టులలోను ఉపన్యాసములలోను, సమితివారు, “రసమన్న రసము”, “ఆనందమన్న ఆనందము” “కావ్యము రసాత్మకము” ఇవి అనుభవైక వేద్యములు, అవాఙ్మననగోచరములు, అనిర్వచనీయములు, అని ఇన్ని యేండ్లసాహిత్యకృషి అనంతరముకూడ ఒక్కొక్క మాటలో ఎగురగొట్టివైచుచు వచ్చుచో, శ్రోతలకు గలుగు ప్రయోజనము శూన్యము. పామర స్థితినుండి పండిత స్థితికి వచ్చి నందువలన ప్రయోజనమేమో వినువారికి తెలియుట కష్టము. అకలంకము పరిపూర్ణము ఐన నిర్వచనము, ఇట్టివాటిలో కుదురనిమాట నిజము కావచ్చును. కాని ఆ నిర్వచనముల సాధించుటలో, పరిపూర్ణతకు ఎంత సమీపమునకు రాగలిగితిమన్నది, గణ్యముగాని, పరిపూర్ణత సిద్ధించదు గనుక ప్రయత్నమే చేయనవసరము లేదనునట్లవినించుట, అనాగరస్థితి నుండి నాగరస్థితికి ఉద్గమించవలెనను, మానవస్వాభావికమైన ప్రగతికే మూలచేదము.

సాహితీసమితిని ప్రజలు ప్రభుత్వము, కూడ గౌరవదృష్టితో చూడవలెనన్న, సమితివారు, ప్రస్తుత పరిస్థితిలో విద్యావ్యాపకత్వము ప్రజల్లో ఏ ప్రమాణములో నున్నది, విశదముగా అవగాహన మొనర్చుకొని, వెల్లడిపరచి, ఈ స్థితిలో తాము చేయనున్న భాషాసేవ ఎట్టిదో, తత్కార్యక్రమ మెట్టిదో, ఏటేట, తాము సాధించనున్న కార్యప్రణాళిక ఎట్టిదో, ఎంతవరకు ప్రజల్లో మానసిక చైతన్యము, భాషాచైతన్యము కల్గించుటకు ఈ కృత్యము లుపయోగ పడినవో, ఇకముందు ఆ పద్ధతిని చేయనున్న వేవియో, సుస్పష్టముగా వెల్లడించి నిర్ణీత విధానములో ఈ యీ విధముల సఫలకృత్యులమైతిమని చూపించవలసి యున్నది. ఈ సమితి సభ్యులందరూ, తామున్న మండలములోని, ఎన్ని నూతన గ్రంథాలయములను వృద్ధిపొందించ గల్గినదీ, ఎంతమంది నూతనులకు, కావ్యపిపాస, గల్గిందీ, ఎంత విరివిగా నూతన గ్రంథములను వారి కందించినదీ, ఎంతగా సువిమర్శజ్ఞానమును నూతనులలో కల్పించినదీ, పూర్వ ప్రస్తుత కావ్యముల పరిచయము ఉపన్యాసముల గోష్టుల రూపముల నెంతగా ప్రజ కందించినదీ, మొదలగు సభ్యుల సాహిత్యసేవాకృత్యము లన్నిటిని సాహితీసమితి, ఎప్పటికప్పుడు గణించు విధానములోనుండి, ప్రజలకు ప్రత్యక్షముగా తమ సమితి సేవను ప్రదర్శించవలసి యున్నది. ఇన్నాళ్ళవలె, అచ్చటచ్చటి ప్రజలు స్తోత్రాహమువలన చేసికొన్న ఉత్పన్నములకు, సాహిత్య స్వర్గ శిఖరాధి దేవతలవలె, యజ్ఞములలో ఆహ్వనింపబడినట్లువచ్చి,

యజ్ఞ హవిష్యముల నారగించి, ఇంద్రుడగ్నిని, అగ్ని వరుణుని, వరుణుడు యముని, వెల్లడించు కొనునట్లు పరస్పర స్తోత్రములతో సభవారికి వెల్లడించుకొని వారికి హవిష్యములంది నవో లేవో పరామర్శించు కొనుచు, యజ్ఞకర్తల నాశీర్వదించి తమ తమ నెలపులకు పోవు కార్యక్రమమే సాగించుకొన్నచో, సాహితీసమితి ఇన్నాళ్ళిటి స్థితికన్న మరీ యధాస్థితికి పోయి నిర్జీవసంస్థగా మారిపోగలదు.

విశ్వసారస్వతములోని గ్రంథములనేకము తెలుగులోకి రావలసి యున్నది. తెలుగులో నున్న పూర్వ గ్రంథములే అనేకము, ప్రజలకు సుబోధకమగు విమర్శలు వ్యాఖ్యలతో, వెలయవలసియున్నది. విమర్శాస్వరూప మెట్లుండవలెనో, రసజ్ఞత యన్ననేమో, ఈ విషయమున పూర్వ లేమిచెప్పిరో, నవీను లేమనుచున్నారో, దీనిసిద్ధాంతము లేవియో, వానిలో భేదము లేవియో, గ్రంథరూపమున తేటతెల్లముగా ప్రజలకు వెల్లడించవలసి యున్నది. సభాసమక్షముల నిర్ధారించవలసి యున్నది. తంజావూరు గ్రంథ భాండారమున వలె ప్రకటనముకూడ లేక జీర్ణావస్థలో పడియున్న వానిలో ప్రయోజనకరము అని సమితికి తోచిన గ్రంథములవైన ప్రచురించవలసి యున్నది. తాము స్థాపించిన నాటివలె, ప్రకటనము లేక నవ్యకవులసృష్టి . అణగారిపోవుచున్న దనుకొనవలసిన స్థితి, ఇన్ని పత్రికలు, ఇన్ని ప్రచురణసంస్థలు వెలసిన నేడు లేదు. కాదనిన, నవ్యుల ప్రతిభను గుర్తించవలసి నచోట్ల, ప్రచార మొనర్చవలసినస్థితి యున్నచోట, ఆ పనికూడ కొంత చేసికొనదలచినచో, తక్కిన మహత్తర సేవతోపాటు అది కూడ చేయవచ్చును. స్వల్ప భాషాపేక్షకులగు ప్రకటనకర్త లీషనులకు పూనుకొనక పోవచ్చును.

కాని ఉత్తమ సాహిత్యసేవాదీక్షతో సాహితీసమితివంటి పెద్దల సంస్థ యీ కార్యమునకు పూనుకొని, విజ్ఞానమునందియ్యవలసిన సర్వవిషయములగు సాహిత్య, తదితర గ్రంథముల నన్నిటిని, పూర్వములు నవీనములు, అయిన తెలుగు గ్రంథములను, వివిధ సాహిత్యములనుండి తెలుగు భాషాభివృద్ధికై తెచ్చుకొనవలసిన గ్రంథములను, బహుళముగా ప్రజలకు, అందుబాటుగునట్లు త్వరత్వరగా చేయగల్గి, పరిపత్నధల స్వరూపమున తరుచు, సాహిత్య విషయకమైన ఉపన్యాసములతో ప్రజలలో ప్రబోధమునకు పూనుకొని, నోబెల్, పులిట్జర్ సంస్థల వలె సవ్యసాహిత్యపరుల కావ్యములకు ప్రోత్సాహ మియ్యగలిగి సాహిత్యసేవ యొనర్చినచో, సమితివారు హాసించుకొన్న ఉజ్జ్వలభవిష్యత్తు వారికి కలిగి తీరును. ఆంధ్రలోకము వారికి జోహారు లొసంగ గలదు.

నేటి ప్రపంచం

[ఇండోసియాలో యుద్ధవిరమణ: రాజ్యంగ సమస్య పరిష్కారానికి ఉభయపక్షాల ఒప్పందం; ఇండోచైనా సమస్యపై బాప్ దాయితో ఫ్రెంచివారి లాలూచీ సంప్రదింపులు; అమెరికా ఆయుధనిర్మాణానికి బడ్జెట్ లో విభిన్నమైన అంచనాలు; బ్రిటన్-ఇరాక్ పరస్పరమైన సహాయ ఒడంబడిక—ఇవీ ఈ వారంలో ప్రధాన అంతర్జాతీయ రాజకీయ సంఘటనలు]

ఇండోసియాలో ఇప్పటికీ దాదాపు రెండున్నర సంవత్సరాలనుంచి ఉచ్చిత సామ్రాజ్యవాదులపై సాగుతున్న సంఘర్షణను ఉభయపక్షాలూ ఈ వారం పరిష్కారం చేసుకోగలిగింది. ఇండోసియా రిపబ్లిక్ ను, ఉచ్చిత వారు యుద్ధవిరమణ విషయంలోనూ, ఈస్ట్ ఇండిస్ దీవుల రాజకీయ భవిష్యత్తు విషయంలోనూ రాజీ ఏర్పాటుచేసుకున్నారు. అమెరికా, ఆస్ట్రేలియా, బెల్జియం రాజ్యాలుకు చెందిన ముగ్గురు ప్రతినిధులతోనూ విశ్వరాజ్య సమితి భద్రతా మండలి నియమించిన సామరస్య సంఘం గత మూడుమాసాలగా చేసిన నిరంతరకృషి చాలా వరకు ఈ పరిష్కారసాధనకు కారణం. ఒడంబడికపై సంతకాలు జరిగిన వల్ల యెనిమిది గంటల లోనే యుద్ధవిరమణ ఉత్తర్యను అమలుజరిపి, 1947, ఆగస్టు 29-వ తేదీన ఉచ్చిత సేనల పెద్ద పెట్టు విజృంభణ ఫలితంగా ఏ యే సా నా ల ను ప్రకటించాలో, ఆయా సానాలన్నీ ఉచ్చితవారి అధికారంలోనే వుండడానికి, ఉభయాల బలాల మధ్య వైస్య రహిత ప్రాంతాలను ఏర్పాటుచేయడానికి ఉభయ పక్షాలవారు సమ్మతించారు. ఇది యుద్ధవిరమణకుగాను ఉభయలూ ఏకీభవించిన అంశం.

సంయుక్త ఇండోసియారాజ్య స్థాపన ద్వారా రాజకీయసమస్యను పరిష్కరించుకోదలిచారు. ఈ పరిష్కారాన్ని బట్టి ప్రస్తుతం రిపబ్లిక్ ప్రభుత్వం కింద వున్న ప్రాంతం సంయుక్త ఇండోసియా రాజ్య సమాఖ్యలో ఒక భాగంగా మాత్రమే వుంటుంది. జావా, సుమత్రా, మదురదీవులు రిపబ్లిక్ ప్రభుత్వం కిందనే వుంటే, లేక సంయుక్త ఇండోసియాలో ఒక ప్రత్యేక రాజ్యంగానే వుంటే ప్రజాభిప్రాయద్వారా ఉత్తరీతరా నిర్ణయించుకోవచ్చు.

ఒడంబడిక ప్రతిపాద సంతకాలు జరిగిన తర్వాత ఆరు నెలల గడవుకు తక్కువకాకుండా, ఏదాది గడువుకు ఎక్కువకాకుండా ఈ డైలీ డెట్ కార్యలాపాన్ని ముగించాలనే వరకు కూడా పెట్టుకొన్నారు. సంయుక్త ఇండోసియారాజ్యంగాన్ని ఒక ప్రత్యేక రాజ్యంగ పరిషత్తు తయారుచేస్తుంది.

ఇండోసియా సంయుక్త రాజ్యకూటంలో చేరడం ఏప్రాంతానికైనా ఇష్టం లేకపోయినట్లయితే, అట్టి ప్రాంతం విడిపోయి ఉచ్చితప్రభుత్వంలో ప్రత్యేక ఒడంబడికను చేసుకోవచ్చు. నూత్నరాజ్యస్థాపన జరిగేవరకు ఇండోసియా దీవులపై ప్రాజాపత్యంకూడా ఉచ్చితవారిదే నన్నది మరొక వరకు. గత 29 నెలలనుంచి అమెరికా తాపంతో స్వాతంత్ర్యసమరం సాగిస్తూ, అసమానమైన త్యాగాలు చేసిన ఇండోసియా రిపబ్లిక్ ఆశయాలు ఈ కొత్త వరకులవల్ల ఎంత వరకు సఫలం కాగలవన్నది సందేహమే.

చింతించుచున్నా వున్నా చావలేదన్నట్లు ద్వితీయ ప్రపంచయుద్ధంలో పూర్తిగా చితికి పోయిన హాలెండు తన సామ్రాజ్యకాంక్షను మాత్రం వదలలేక పోతున్నది. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్య వాదులవద్ద కేర్సుకొన్న 'విభజించి, పాలించు' రాజనీతి పాతాన్నే ఉచ్చితవారు చ. చ. లు తప్పకుండా అనుసరిస్తూ దాదాపు ఏడు కోట్ల ఇండోసియా ప్రజలలో చీలికలు, అంతర్యభేదాలు లేవదీయ గలిగారు. ఎక్కడి కక్కడికి బామ్మ ప్రభుత్వాల స్థాపనకు తురంతాలు పన్నారు. సామ్రాజ్యవాదులు ఎన్ని మాయాపాయాలు వన్నీ నప్పటికీ ఏనాటికైనా ఇండోసియా ప్రజలందరూ ఏకం కాకపోతారా అనే దృఢ విశ్వాసంతో డాక్టర్ బ్రిడ్జ్ ఆధ్వర్య న స్వాతంత్ర్యసమరం సాగిస్తున్న రిపబ్లిక్ ప్రభుత్వం ఈ ప్రతిపాదనలకు ఒప్పు కొనివుంటుంది.

కనీసం ఇప్పటికైనా ఇండోసియాలో రక్తపాతాన్ని ఆరికట్టి, ఉచ్చితవారినీ, రిపబ్లిక్ ను ఒక పరిష్కార మార్గానికి తీసుకోరాగలిగినందుకు సంయుక్తరాజ్య సమితి సామరస్య సంఘాన్ని అభినందించవలసిందే.

ఇండోసియా రాజకీయ సమస్య ఏదో విధంగా పరిష్కారమయేటట్లే కనిపిస్తున్నదిగాని, ఆసియాఖండంలో ఫ్రెంచివారి వలస రాజ్యమైన ఇండోచైనా సమస్య మాత్రం ఇప్పటిలో పరిష్కారమయే అవకాశం వీటి ద్వారా కావడంలేదు. ఇండోసియా ప్రజలలో చీలికలు కలతలు కలిగించడానికి ఉచ్చితవారు ఏ సామ్రాజ్య పన్నాగాలను పన్నుతూ వచ్చారో ఇండోచైనా విషయంలో ఫ్రెంచివారు అదే పన్నాగం పన్నుతూ, తమ వలసరాజ్యాధిపత్యాన్ని ఏదోవిధంగా నిలుపుకోడానికి విశ్వప్రయత్నం చేస్తున్నారు. విలే దురదృష్టవశాత్తు ఇండోసియా స్వాతంత్ర్య సమరానికి వచ్చినంత అంతర్జాతీయ ప్రాధాన్యంగాని, విశ్వ రాజ్యసమితిలో ప్రాత్యసా ప్రచారాలుగాని ఇండోచైనా సమస్యకు రాలేదు.

ఇండోచైనాలో వున్న సేవనల్ పార్టీ (దీన్నే అన్నాం కూమింటాం అని పిలిచేవారు), కమ్యూనిస్టుపార్టీ, యువజన సమితి, కర్షక జాతీయ విమోచనసంఘం, జాతీయ కార్మిక సంఘం ఇవన్నీ ఏకమై 'స్వాతంత్ర్య సమితి' అనే ఒక కొత్తపక్షాన్ని 1941 లోనే ఏర్పాటు చేసుకొన్నది. ఈ స్వాతంత్ర్య సమితి సోషలిస్టుగా వీట్ నాం అనీ, వీట్ మి అనీ ఈనాడు పిలుస్తున్నారు. ఈ కొత్తపార్టీ నాయకుడుగానే హోచిమిత్ ప్రస్తుతం ఇండోచైనా రిపబ్లిక్ ప్రభుత్వాధిపతిగా పనిచేస్తున్నాడు. 1945, ఆగస్టు 28-వ తేదీన, జపాన్ పతనానంతరం, ఇండోచైనాలో హోచిమిత్ నాయకత్వన తాత్కాలిక ప్రభుత్వం ఏర్పడింది. వీట్ నాం నూచనను అనుసరించే అన్నాం చక్రవర్తి బాప్ దాయ తన సింహాసనాన్ని పరిత్యజించడం, కొంతకాలం ఈ కొత్త రిపబ్లిక్ ప్రభుత్వానికి సలహాదారుగా పనిచేసి, చివరకు దృఢభాలు పాపగక ప్రవాసిగా వెళ్ళిపోవడం సంభవించింది.

ఇండోచైనాను చీలదీయడానికి అన్నాం మాజీ చక్రవర్తి అయిన ఈ బాప్ దాయతోనే ఫ్రెంచివారు ప్రస్తుతం సంప్రదింపులు సాగిస్తున్నారు.

ఇండోచైనాలో ఫ్రెంచి మోక్షామిషనరీ ఎమిలి బోల్లాట్, అన్నాం మాజీ చక్రవర్తి బాప్ దాయ వీరు ఉభయలూ ఈ నెల రెండవ వారంలో జైవా నగరంలో సమావేశమై మంతనాలు జరిపారు. తిరిగి ఒక మాసం రోజులలో టాంకింగ్ (ఇండోచైనాలో భాగం) తీరానవున్న అలాంగ్ ఆఖాతంలో ఒక ఓడమీద తామిద్దరూ సంప్రదించడం అవసరమని నిర్ణయించుకున్నారు. ఇండోచైనాలో శాంతి స్థాపనార్థం ఇకమీద బాప్ దాయతో ఫ్రెంచి వారు అతి సన్నిహితమైన సంబంధాలు పెట్టుకోదలచినట్లు, అటు వీట్ నాం ప్రజల జాతీయ ఆశయాలకుగాని, ఇటు ఫ్రెంచివారి నైతిక, ఆర్థిక ప్రతిపత్తిగాని ఏ విధమైన హానీ కలుగకుండా ఇండోచైనా సమస్యను పరిష్కరించడానికి అవకాశం వున్నట్లు బాప్ దాయ, బోల్లాట్ సమావేశానంతరం వెలువడిన ఒక ఫ్రెంచి అధికార ప్రకటన తెలియజేస్తున్నది. తాను ఏ విధమైన ఒడంబడిక మీదా సంతకాలు చేయడానికిగాని, ఒప్పుందాలు చేసుకోడానికిగాని ఫ్రెంచి వారితో సంప్రదించడం లేదనీ, తన ప్రజల తరఫున మధ్యవర్తిగా మాత్రమే ఫ్రెంచి వారితో వ్యవహరిస్తున్నవనీ బాప్ దాయ అంటున్నాడు.

బాప్ దాయ సాగిస్తున్న ఈ లాలూచీ సంప్రదింపుల ఫలితంగా అమెరికా తాపంతో స్వాతంత్ర్య సమరం సాగిస్తున్న ఇండోచైనా ప్రజలకు ఏదైనా ప్రయోజనమే చేకూరుతుందో ప్రమాదమే ఏర్పడుతుందో ముందు ముందు గాని స్పష్టపడదు.

ఇండోచైనాను ముక్కలు ముక్కలుగా చక్కలు చక్కలు విడదీయకుండా బాప్ దాయ ఆధ్వర్యనాయనా తన ప్రజలకు ఫ్రెంచి వారు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యాన్ని ఇచ్చినట్లయితే అందుకు తన ఆక్షేపణేమీ వుండదనీ వీట్ నాం రిపబ్లిక్ అధ్యక్షుడు హోచిమిత్ తన వైఖరిని స్పష్టపరుస్తున్నాడు. కాలప్రభావం వల్ల ఆసియా ఖండ ప్రజలలో ముఖ్యంగా ఇండోచైనా ప్రజలలో యేర్పడిన వీర చైతన్యాన్ని, స్వాతంత్ర్య కాంక్షను గమనించక గత్యంతరం లేదు.

1948-49 ఆర్థిక సంవత్సరానికి ప్రెసిడెంట్ ట్రూమన్ కాపనసభలలో బడ్జెట్ ను మొన్న 12 వ తేదీన ప్రవేశ పెడుతూ, యూరప్ ఖండ రాజ్యాలు నిరంకుశ నియంతృత్వ పరిపాలనకు దాసోహ మన్నట్లయితే, అమెరికా తిరిగి బ్రహ్మాండంగా ఆయుధ ధారణకార్యక్రమానికి ఉపక్రమించవలసి వుంటుందని హెచ్చరిక చేశాడు. అమెరికా మొత్తం 3970 కోట్ల డాలర్లను ఈ సంవత్సరం వ్యయపరచదలచినదనీ, అందులో అమెరికా విదేశాంగవిధాన నిర్వహణకింద విదేశాలకు సహాయంగా 700 కోట్ల డాలర్ల వరకు ఇస్తుందనీ కూడా ట్రూమన్ సూచించాడు. ఒక్క యూరప్ లో దేశాలకే గాక, చైనా మొదలైన ఇతర దేశాలకీచ్చే ఆర్థిక సహాయంకూడా ఈ అంచనాలలో చేర్చారట. నాకా, విమాన నిర్మాణవ్యయంకిందా, పరమాణుశక్తి పరిశోధనలకిందా కొన్ని వందల కోట్ల డాలర్లను కేటాయించడానికి కూడా నిర్ణయం జరిగింది. ప్రెసిడెంట్ ట్రూమన్ చేసిన ఈ బడ్జెట్ అంచనాలను బట్టి, అమెరికా యుద్ధ సన్నద్ధం కావడం అవసరమని అధ్యక్షుని విమానబలనిర్మాణవిధాన సంఘంవారు చేసిన సిఫార్సులను బట్టి అగ్రరాజ్యవిభేదాలు ఎంత తీవ్రపరిస్థితికి వస్తున్నదీ స్పష్టపడుతున్నది.

1953, జనవరి 1 వ తేదీ అమెరికాకు గడువు లేదనీ, అప్పటికి విదేశాలు దూరాభారం ప్రయాణించేసి దెబ్బ తీయగల ప్రత్యేక మరణాస్త్రాలను విస్తారంగా తయారుచేసుకోగలవనీ, అందుచేత అమెరికా దెబ్బకొనుకోదానికేగాక, దెబ్బతీయడానికికూడా సర్వవిధాలా సంసిద్ధమై వుండాలనీ సంఘంవారు తమ నివేదికలో హెచ్చరిక చేస్తున్నారు.

1952 వచ్చేసరికి అమెరికాకు 7000 యుద్ధ విమానాలు, 3212 జాతీయ రక్షణ విమానాలు, ఇవిగాక ఇంకా రిజర్వులో 8100 విమానాలు వుండడం అవసరమనీ, విమాన బలాభివృద్ధిలో పాటు పరమాణుశక్తిని, విషక్రిమ ప్రయోగాస్త్రాలను కూడా పరిశోధించి తయారుగా వుంచుకోవాలనీ వీరి సలహా. విశ్వరాజ్య సమితి ఎంత కృషి చేసినప్పటికీ, మరొక ప్రపంచయుద్ధాన్ని నివారించగలసామర్థ్యం దానికి రావడం అసంభవమని అమెరికా భద్రతను కాపాడుకోవడమే ప్రపంచ శాంతిని కాపాడుకోవడమనీ కూడా ఈ సంఘ సభ్యులైన పెద్దలు అభిప్రాయపడుతున్నారు.

అమెరికా రక్షణశాఖామంత్రి జేమ్స్ ఫారెస్టర్, తాము చేయదలచిన ఆర్థిక సహాయానికి బదులు భర్తీగా యూరప్ రాజ్యాలు అమెరికా ప్రభుత్వానికి నైనికా శ్రయాలు ఇచ్చే

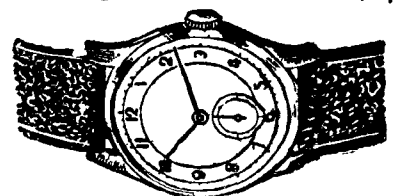
టట్లు చూడడం అవసరమనూ అని విదేశాంత్రిక వారి మార్గం భావకం చేస్తున్నాడు.

ప్రపంచశాంతిని, మానవ శ్రేయస్సును కాపాడే అట్లాంటిక్ ప్రజాశక్తి బహుళకరించిన అమెరికా ధోరణి ఈనాడు ఈ విధంగా వున్నది. అమెరికా ఆయుధనిర్మాణ కార్యక్రమాన్ని సాగిస్తుంటే, మిగతా రాజ్యాలు—ముఖ్యంగా రష్యా, దాని ఉపగ్రహాలకూడా యథాశక్తిగా యుద్ధ సన్నద్ధం కాకమానవు. అగ్రరాజ్యాలు ఈ విధంగా సాగించే బాహ్య ఆయుధనిర్మాణ కార్యక్రమాలను విశ్వరాజ్య సమితి ఆరికట్టలేకపోతే, ప్రపంచానికి ఆసతి కాలంలోనే మరొక ఘోరవిపత్తు, సర్వనాశకతా విప్లవం తప్పవన్నమాటే.

* * * బ్రిటన్-ఇరాక్ లు 1930 లో జరిగిన ఒడంబడికను సవరణచేసుకుంటూ ఒక కొత్త ఒడంబడిక చేసుకున్నవనీ, యూరప్ ఖండంలో కమ్యూనిస్టు ఆధిపత్యం కింద వున్న రుమేనియా, బల్గేరియా వరస్పరసహాయ ఒడంబడిక నొక దాన్ని చేసుకున్నవనీకూడా వార్తలు వచ్చినవి. మధ్య ప్రాచ్యరహితరాజ్యాలలో బ్రిటన్ తన ఆధిపత్యాన్ని సుస్థిరం చేసుకోడానికి ఇరాక్ తో జరిగిన కొత్త ఒడంబడిక సహాయపడితే, రుమేనియా బల్గేరియా ఒక ఒడంబడిక సోవియట్ రష్యా ఏర్పాటుచేసిన కమ్యూనిస్టు సంస్థ 'కోమిన్ ఫారమ్' విప్రరణకు సహాయపడుతుంది. 1930 లో జరిగిన ఒడంబడిక ఫలితంగా ఇరాక్ పై బ్రిటిష్ మాండేటరీ పరిపాలన సమాప్తమై ఆరేకానికి స్వాతంత్ర్యం చేకూరింది. బ్రిటిష్ విదేశాంత్రిక ఎర్నెస్టు బెవిస్, ఇరాక్ ప్రధాని సయీద్ సాలీ జబూర్ ఉభయలూ మొన్న జనవరి 15 వ తేదీన సంతకాలు చేసుకున్న పరస్పర సహాయ ఒడంబడిక 20 ఏళ్ల పాటు అమలులో వుంటుంది. 1930 నాటి ఒడంబడిక ప్రకారం ఇరాక్ రాజధాని బాగ్దాద్ లో ఒక బ్రిటిష్ మిలిటరీ రాయబార వర్గం వుండేది. ఈవారం జరిగిన కొత్త ఒడంబడిక ప్రకారం దీని స్థానే సంయుక్త రక్షణ సంఘం ఏర్పడుతుంది. కొన్ని ఇరాక్ విమానాశ్రయాలను ఉభయ ప్రభుత్వాలూ సమిష్టిగా ఉపయోగించుకొంటవి. యుద్ధ ప్రమాదం సంభవితే ఉభయ దేశాల ప్రభుత్వాలు పరస్పర సహాయం చేసుకోడానికి సమ్మతించినవి. ఇరాక్ రాజు బ్రిటిషు సేనల సహాయాన్ని అరించవచ్చు. మొత్తంమీద పాతే ఒడంబడికకు, ఈ కొత్త ఒడంబడికకూ ప్రధానవిషయాలలో పెద్దమార్పులేమీ లేవు. ఇదే ధోరణిలో బ్రిటన్ మిగతా మధ్య ప్రాచ్యరాజ్యాలతో కూడా పరస్పర సహాయానికి నైతిక ఒడంబడికలు చేసుకోవలసినట్లు స్పష్టపడుతున్నది. వచ్చే మే నెలలో పాలస్తీనా నుంచి తాము సాగించ దలచిన ఉపసంహరణకార్యక్రమానికి ఆరబ్ రాజ్యాలతో జరగబోతున్న ఈ కొత్త ఒడంబడికలకు సన్నిహిత సంబంధం వుండే తీరుతుంది.

పాలస్తీనాలో ఆరబ్ రాజ్య స్థాపనకు తమ సర్వశక్తిని ధారపోస్తామని వాదిస్తున్న మధ్య ప్రాచ్య రాజ్యాలకు బ్రిటన్ ముందరికాళ్ళకు బందాలు వేస్తున్నట్లు వోస్తున్నది.

Flat Shape N. W. For Rs. 20/8/-

Swiss made. Accurate Time keeper. Each guaranteed 3 years. Jewel fitted, Flat 4 or 5 Jewels Chromium Case Rs. 20/8 Small " Superior quality Rs. 25/- Rolled gold 10 yrs gtd Rs. 50/- 15 Jewels Chromium Superior Rs. 38/- 15 Jewels Rolled gold (10 yrs gtd Rs. 75/- RECT, TONNEAU OR CURVE SHAPE Bright Chromium Case Rs. 42/- Rolled Gold (10 yrs gtd.) Rs. 60/- 15 Jewels Rolled gold Rs. 90/-

ALARM TIME PIECE Prices Rs. 18/-, 22/- Superior Rs. 25/- Postage extra. Free on order for any two. H. DAVID & CO., Post Box No. 11424, CALCUTT A.

రం

నవల

నారాయణభట్టు

శ్రీ నరసింహశాస్త్రి

దర్శనార్థము ప్రారంభము
చక్రకోట్యాయములకు బలీష్ఠతమ మైనది
తూర్పు గవను. అది ఎట్టి సైన్యముల సైన్యము
ధిక్కరించి నిలువగలదు.

ఒక్కనాడు సేనలకు విశ్రాంతి యిచ్చి
రాజేంద్రదేవుడు ఆ భేద్యమును ఆ తూర్పు ద్వార
మును భేదించుటకే సేనల కాజ్ఞాపించెను. సూర్యో
దయము కాకుండగనే పెద్ద యార్భాటముతో
నాథని సేనలు తూర్పుగవనుపైకి కదిలెను.

ఈ దండయాత్రలో నాయకులగు వారంద
రును యువకులని ధారావర్త మహారాజుకు
చారులవలన దెలిసియుండెను. బహిరంగ యుద్ధ
ములోను ఆశ్చర్యముల యాధిక్యమే వారి జయ
మునకు కారణముగాని వేంగీనాయకుల సైన్యము
కాదు. తూర్పుద్వారము భేదించుటకు వీరు
తేయుచున్న యత్నమును వీరి యనుభవ దారి
ద్రవ్యమునే వ్యక్తము చేయుచున్నది. ప్రమాద
మున నని భయపడనక్కరలేదు.

ఇంతలో చూడగా యువరాజు రాజేంద్రదేవు
డును, కరుణాకర తొండమానుడును, జయంగిం
డరును, చిత్రచిత్రవిధముల నలంకరించుకొని
కవచములుగూడ నున్నవియో లేవో యని
చింతించు నిర్భయముగా రణభూమిలో నశ్వము
లపై సంచరించుచుండిరి. వారికి అది వినోద
మున రంగభూమిగా నున్నది కాని రణభూమిగా
కన్పింపలేదు. ఇట్టివారు భ్రమరకోట్యము నంత
సులభముగా నెట్లు పట్టుకొని వచ్చిరన్నా! ఏదో
హాసముండి యుండవలెను!

సేనానాథు లిట్లు రణభూమిలో సంచరించుట
ధారావర్త మహారాజుకు వినోద వహమైనది.
వెంటనే ధానుష్కలము వారిపై లక్ష్యముంచి
యవకాశము చిక్కినవచ్చును బాణహతుల జేయ
నాజ్ఞాపించెను.

వీరియో సేన నమమైన పిమ్మట నా గోపు
రము నొద్దకు గజములు పోవుటకు మాత్రము
కొంత యనువుగా ఆగడ్డలో దారి యేర్పడెను.
రెండునాళ్ల నాటి బహిరంగ యుద్ధమున వేంగీ
సైన్యము చేజిక్కించుకొనిన చక్రకోట్యగజము
లనే ప్రధానముగా ద్వారభేదనమున కుపయో
గించిరి. వాని ముఖములకు లోహపట్టములు
కట్టిరి. కులములవంటి గుబ్బలుగల గోపుర
ద్వారముల మీదికి తడవకు విడువినగులను పురి
కొల్పుచుండిరి. ఆ గజములను వానిపై నాగో
హించినవారిని కొట్టెనుండి సైనికులు బాణ
ముల తోడను అగ్నితోడను కాగిన తైలాది
పదార్థములతోడను శిలలతోడను పలువిధముల
నొప్పించుచుండిరి. అందుచే నా బిందిటిలో
తరుచుగా నొక్కటిగూడ గోపురద్వారమును
ఒక్క తాళు తాచుటకైన నవకాశము కలుగుట
లేదు. మార్గము సరిగా లేనందున తప్పి తాచిన
తాళుకూడ బలముగా తగులుట లేదు.

కొట్టెనున్న వారి కిది వ్యర్థప్రయత్నముగా
కనుపించుచుండెను. అవి నిజముగా తమ గజ
ములే. అయినను శత్రువులు హస్తగతము చేసి
కొని వారి నీ విధముగా వృథాచేసికొనుట యేమి
బుద్ధివిహీనత!

వేంగీసేనల బుద్ధిమంద్యము చూచుచున్న
కొలదియు కొట్టెనున్న సైనికుల కుత్సాహ
మతిశయించుచుండెను. ఇక బయట యువకుల
యత్సాహ మెంతటిదవు నిలువ గలదు!
రాజేంద్రదేవుని సైనికులు చీకాకుపడుచుండిరి.
అయినను యువరాజును దండనాథులను అలసిన
వీరులకు విశ్రాంతి యిచ్చి కొత్తసేనలను ముందుకు
వంపుచు నిర్భయముగా రణభూమిలో విహ
రించుచు నాజ్ఞ లిచ్చుచు నుత్సాహము కలిగింప
యత్నించుచుండిరి.

గజములు ద్వారభేదనమునకు దీక్షింపబోవు
నప్పు డెల్ల పలువురు సైనికులు కొట్టెనున్న కెగ
త్రాకుటకు త్రాటినిచ్చినంతలోడను ఉడుములు
తొనిన నూత్రములతోడను ప్రయత్నించుచుం
డిరి. మరియు రెండు ఉన్నతప్రదేశములలో శత
ఘ్నులు రెండు పెట్టి వానిచే గోపురముపై పెద్ద
శిలలు రుద్దించుచుండిరి. చక్రకోట్య సైనికులు
పేరువినబడే గాని శతఘ్నులను మున్ను చూచి
యెరుగరు. ఈ నూతనయంత్రము చూచి
ప్రభువుములో వారు కొంచెము కలత నొందిరి.
కాని శతఘ్ను యొక్కొక్కటి జాముకు రెండు
శిలలకంటె ప్రయోగింపలేకుండెను. మరియు

నవి. ప్రయోగించువారు దక్షులు కానందున
లక్ష్యము తప్పించుండెను. అభ్యాసమున వాని
బాధ తప్పించుకొనుట కొట్టెనున్నవారికి సులభ
సాధ్యమయ్యెను.

అల పెరుగక విశ్రాంతి తీసికొనకండ యువ
రాజును ఆతని చోళమిత్రులను సంచరించుచు
సైనికులకు నూతన ధైర్యము కలిగించుచుండిరి.
దానికి తోడు ముందుకు పోవు భటులకును గజ
ములకును కరవుతీర 'వీరపానము' లభించుచుం
డెను. కాని యవి యా వేళము కలిగించి
ముందుకు పోవుటకు మైమరపుతో కలసిన
ధైర్యము కలిగింపగలవు గాని వారు పొందుచున్న
గామముల నెత్తురు నాపగలవా? అగ్ని వర్షముచే
కమలిన దేహములను సరిచేయగలవా?

మొదటినాటి ప్రయత్నములచే కొట్టెనున్న
గాని గోపురములుగాని దిడ్లుగాని యవంతయు
చలింపలేదు. సాయంత్రమునకు యువరాజు
మిత్రుడగు జయంగిండరు బాణహతుడై పట
కుటిరమున శస్త్రచికిత్స పొందుచున్నాడను
వార్త స్పందావార మంతటను మారుమోగి
పోయెను.

ఆనాడు గోపురమును గోడలను సమాపించు
టకు వేంగీసైన్యములు చేసికొనిన స్వల్పవకాశ
ములకూడ నారాత్రి కొట్టెనున్న సైనికులు నాశ
నముచేసి పరిభ్రమణకార ముండునట్లుచేసిరి.

మరునాడు మరల క్రిందటిదినమున ప్రయ
త్నమే యారంభించెను. మరల వేంగీసేనల
ప్రయత్నములు వ్యర్థము లయ్యెను. కొట్టె యంత
బీటువారలేదు. ఆనాటి సాయంత్రమునకు
కరుణాకరతోండమానుడుగూడ బాణహతుడై
పడక బెట్టె నను వార్త వేంగీభటులను దుఃఖా
క్రాంతులను జేసెను.

మూడవనాడుగూడ మరల నదే విధముగా
ప్రయత్నము సాగెను. ఈదినమున యువరాజు
యుద్ధ రంగమున నగవడలేదు. ఆతని చోళ
మిత్రుల పాపాపిటిలో నున్నా రనియు వారిని
జూచుటకు పటకుటిరములను వడలకన్నాడని
యువరాజు సంకరత్వముల తెల్పిరి. మరియు
నంత నిర్భయముగా రణరంగమున దిరుగుట
పాడి గాదని నారాయణభట్టు బోధించెనని కూడ
యొక వంధి బయలుదేరిన. ఏది యెట్లును
యువరాజు ఆత్మరక్షప్రయత్నములో నున్నం
దుకు అశేషభటసమూహమును సంతోషించెను.

యువరాజును చోళమిత్రులను రణభూమికి
రానందున సీనాడు రణభారమంతయు చంద్రా
దిత్యదండనాథునిపై బడెను. అతడు బహుసమ
ర్థుడు. చోళదండనాథులు లేని లోటా త
డొక్కడే తీర్చెను.

మరియు నతడు చక్రకోట్యమండలాధిపుని
వీక్షకపుత్రిక వింధ్యవాసిని విషయము అనే
కాడ్మకథలు వినియుండెను. ఆమె బహు
రూప లావణ్యవతి, విద్యావతి. ధారావర్తనికి
పుత్రసంతానము కలుగదని జ్యోతిషులు చెప్పి
యన్నందున సత దామెను పుత్రనిర్వీక్ష్యముగా
పెంచుచు పురుషవేషముతో అస్త్రశస్త్ర
ప్రయోగాది రాజపుత్రోచితి విద్యల న్నియు
నామెకు నేర్పించెను. అందులో ఖడ్గసాగనలో
నామె యద్వితీయురాలను ప్రసిద్ధి సంపాదించెను.
ఆకాలమున పలువురు రాజపుత్రుల నామెను
వివాహ మాడవలెనని వాంఛించిరి. కాని వీర్య
కుల్ల మామెకు నిర్ణయించుట దానికి ప్రతిబంధక
మయ్యెను. కొందరు ఆమెతో ఖడ్గయుద్ధము
చేయుట కంగీకరింపలేదు. అంగీకరించినవారి
నామె పరాజితుల జేసెను. ఆమెను చంద్రా
దిత్యుడు సర్వవిధముల జయించి వివాహమాడ

సంకల్పించెను. అందుకు వజ్రయంత్రము రాజ
రాజుకు నివేదించి యుజ్జయింపించెను.

అనుదినమున చక్రకోట్యరాజపుత్రిక కొట్టె
గోడలపైనుండి సైనికుల కుత్సాహము కలిగిం
చుచు నిర్భయముగా సంచరించుచుండెను. ఆమె
యెచ్చటికి వచ్చిన నచ్చట కొట్టెలోని సైనికులు
జయజయ ని నాదములు చేయుచుండిరి. ఆ
జయజయ ని నాదముల రహస్యము ప్రేమశీలియగు
చంద్రాదిత్యున కవగతమయ్యెను.

అదినమున చంద్రాదిత్యుడు చూపిన సేర్వ
ఓర్వ వర్తనాతీతములు. కొట్టెలో జయజయ
ని నాదములు వివచ్యుచున్న వైపుకై తనసేన
విజృంభణ మెక్కువ సాగెను. వింధ్యవాసిని
కవచావృత దివ్యరూపదర్శనము చంద్రాదిత్యుని
హృదయమును పలుమారు చూరగొనెను. పునః
పునః తద్వర్తనాకాంక్షయై బాణహతమార్గముధ్య
మునకుపలుమారు ఆతిక్రమించి పోసాగెను.
సాయంత్ర మింకను జాముప్రాద్దున్నది. చంద్రా
దిత్యుని హృదయపార్శ్వమున కొట్టెనుండి వదలిన
బాణమొకటి వచ్చి నాటుకొనెను. అది వింధ్య
వాసిని నామాంకితమైన బాణము!

చంద్రాదిత్యుని పటకుటిరమునకు సేనకులు
చేర్చి చికిత్స చేయించుచుండిరి.

ఆనా డామెని నారాయణభట్టు దూరముననే
యుండి వేంగీసైన్యములను నడిపింపసాగెను.
కాని అదినమున సైన్యము లిక నుత్సాహముతో
కొట్టెమీదికి దూకలేకండెను. వరుసగా మూడు
దినములు ముగుసరు వేంగీసేనాపతులే పడిపోయిరి
గదా! ఈ చిన్నతనపు ఉత్సాహము కొట్టెను
భేదంపగలదా!

వేంగీసైన్యకోత్సాహము సన్నగిలు చున్నట్లు
చక్రకోట్యమువారికి దోష్టతమయ్యెను. వేంగీ
సైన్యము వెనుకభాగమున చక్రకోట్యము మట్టి
వదలి వెనుదిరిగిపోవలెనను నుద్దేశముతో
కాబోలు, సంభ్రమము విడిచి మయ్యెను. సింహ
నాదములు చక్రకోట్యము కొట్టెనుండి భేరి
పటహాది వాద్య ఘోషలతో కలిసి వివచ్యు
చుండెను.

రం

కంఠకోత్సవము

చక్రకోట్యమునకు మూడు క్రోశముల దిగు
వను ఇంద్రావతి నదీతీరమున ఇంద్ర విహార మను
గొప్ప బౌద్ధక్షేత్రము కలదు. వైకాళి మాసమున
నష్టమినుండియు పూర్ణిమ వెళ్ళువరకు 'నేతెట
నచ్చట మహాకోత్సవములు జరుగును. చక్ర
కోట్య మహామండలమునుండియు తదంతః పాతి
యగు భ్రమర కోట్య మండలము నుండియు
యాత్రికు లా యుత్సవమునకు విస్తారముగా
వచ్చుచుందురు. చక్ర కోట్య మండలము యుద్ధ
ములో నిమగ్నమై యున్నను ప్రజల తీర్థయా
త్రులకును ఉత్సవములకును దేవప్రాజులకును నీవేధ
ముండదు. రాజుల యుద్ధములు రాజులవే. అవి
ప్రజాసామాన్య జీవనమునకు భంగకరముగా
నుండవు. కావున యుద్ధసమయములో వేడు
కలు కొంతతగ్గును, చేరు యాత్రిక సంఖ్య తగ్గును.
అంతే!

చక్రకోట్య దుర్గద్వారముల కడ యువరాజు
రాజేంద్రదేవుడు సైన్యములతో భేదించుటకు
యత్నించుచుండెను. ధారావర్త మహారాజును,
కుమార్తె వింధ్యవాసినియు నితర దండనాథులను
వేంగీ సైన్యములను తరిమివేయుటకు ప్రయ
త్నించుచునే యుండిరి. ధారావర్త సైన్యము
లలో చుట్టుప్రక్కల జనమెందరో చేరిరి. అట్లే

చుట్టుప్రక్కల జనులు రాజేంద్రదేవుని సైన్యముల
కును ఎన్నియో విధముల సేవను చేయుచుండిరి.

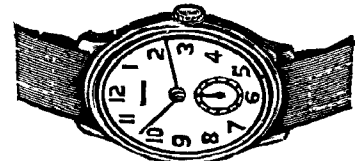
చక్రకోట్యమునకు వస్తువులు చేరకుండ
రాజేంద్రదేవుని సేనలు నిరోధించుచుండెను.
రాజేంద్రుని సేనలకు పెరుగు పాలు గుం. ఇట్టి
శత్రువు నాడుకలోనుండు ద్రవములు చేరకుండ
జేయుటకు ధారావర్త మహారాజు సేనలను మిత్ర
దండనాథులను రహస్యముగను సాధ్యమయి
నప్పుడు బహిరంగముగను అతికట్ట యత్నించు
చుండిరి. ఇట్లు ఉభయసేనల వారు చేయు నిరోధ
ములు తప్ప సామాన్య ప్రజలు తమ తమ కార్య
ములు చేసి కొనుబడు విశేష భంగ మేమియు
లేదు. రైతులు తమ పొలములలో పనులు చేసు
కొనుచుండిరి. ఎవరి పనుల మీద వారు రాక
పోకలు జరుపుకొనుచుండిరి. నావికులు పడవలు
నడపుకొనుచుండిరి. చక్రకోట్య పరిసరములలో
మాత్రమే నావలకు నిరోధ ముండెను గాని యటు
ఎగువనుగాని యిటు దిగువనుగాని యెట్టి యాటం
కమును లేదు.

ఇంద్ర విహారమునకు భగవత్సేన కొరకై నలు
దిక్కులనుండి యాత్రికులు మూగుచుండిరి. దిన
మున కొక వాహనము చొప్పున బుద్ధ విగ్రహము
లా యుత్సవ కాలమున నూరేసను. ఆ సమయ
ముల భక్తులు భజనలు చేయుచు దీప స్తోధము
లతో వీధుల వెంట గంతులు వేయుదురు.
కొందరు కేవల నామ సంకీర్తనము చేయుదురు.
కొందరు నృత్యప్రదర్శనములు చేయుదురు. కొం
దరు వివిధ వేషములు ధరించి బుద్ధ జాతకథలు
ప్రదర్శింతురు. తోలుబొమ్మలాటలు జరుగును.
వీధులలో నాటక ప్రదర్శనము లుండును. పని
యన్నిటితోపాటు తమ వస్తువులు ఎక్కువ ధర
లకు విక్రయించుటకు పలరకముల వర్తకులు
మూగుదురు. సామాన్యముగా లభింపని వస్తువు

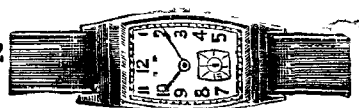
20-వ పేజీ చూడుడు

మేలురకం రిస్టువాచీలు

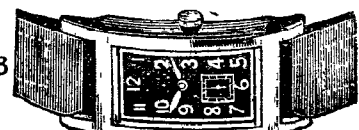
స్విస్ మేర్. గొప్ప పనితనము. ప్రతీది 30
గ్యారంటీ. బొమ్మలో కన్న అందంగావుంటుంది
ప్రతివాచీ అందమైన పెట్టెతోగాని ప్లాస్టిక్ పట్టితో
గాని. చెయ్యిమీదగాని నష్టమచేయబడును.

S. 1 గుండ్రం లేక చతురం క్రోమియం కేసు రు. 20/-
.. మేరురకం రు. 24/-
బల్లవరపు ఆకారం క్రోమియం కేసు
4 రాళ్లు రు. 30/-
మేరురకం 7 రాళ్లు రు. 38/-
రోల్లగోల్డ (10 ఏళ్లు గ్యారంటీ 5 రాళ్లు) రు. 55/-
15 రాళ్లు స్టెయిన్ లెస్ రు. 42/-
.. రోల్లగోల్డ (10 ఏళ్లు గ్యారంటీ) రు. 75/-

S. 2 (రెక్టాంగుల లేక ట్రాన్సా ఆకారము)
బ్రైట్ క్రోమియం కేసు 4 రాళ్లు రు. 38/-
.. మేరురకం 5 రాళ్లు రు. 40/-
.. 7 రాళ్లు రు. 44/-
రోల్లగోల్డ (10 ఏళ్లు గ్యారంటీ 5 రాళ్లు) రు. 58/-
15 రాళ్లు స్టెయిన్ లెస్ రు. 70/-
.. రోల్లగోల్డ (10 ఏళ్లు గ్యారంటీ) రు. 85/-

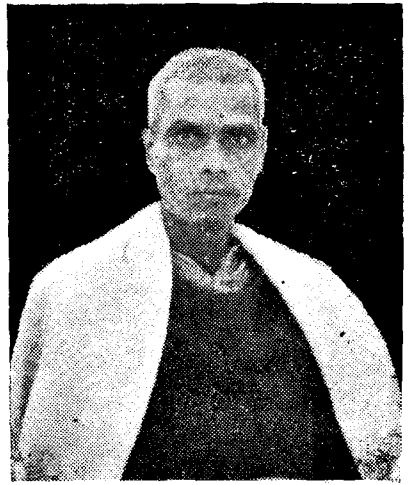

S. 3 (వంకర ఆకారము)
బ్రైట్ క్రోమియం కేసు 4 రాళ్లు రు. 40/-
మేరురకం 5 రాళ్లు రు. 42/-
.. 7 రాళ్లు రు. 48/-
రోల్లగోల్డ (10 ఏళ్లు గ్యారంటీ 5 రాళ్లు) రు. 60/-
15 రాళ్లు స్టెయిన్ లెస్ రు. 72/-
.. రోల్లగోల్డ (10 ఏళ్లు గ్యారంటీ) రు. 88/-
వైవాటిలో ప్రీల వైజుకు దేవతైన 12 1/2
అదనము. ప్యాకింగు, పోస్టేజీ రు. 0.12-0.05
నము. ఏరెండింటి ఆర్డరుకైనా ఉచితము. ఆర్డరు
వంపునపుడు వాచీ వెంటకు ఉపహరించుచుంది.

జాబలన్నియు ఇంగ్లీషులో వుండావి.
PARAGON WATCH Co., (A.P.)
Post Box No. 11419, Calcutta 6

స్వామి రామానందతీర్థ

శ్రీ కృష్ణమాచార్య జోషి

[వేదాంతాలు, ఋషులు నాయకత్వము వహించి దేశమును నడిపించుట భారతదేశములో అనాదినుండి ఉన్న ఆచారమే. హైదరాబాద్ సంస్థాన ప్రజలకు బాధ్యతాయుత ప్రజాప్రభుత్వము సంపాదించుటకు సత్యాగ్రహం నడిపించుచున్న స్వామి రామానందతీర్థ పూర్వకాలపు ఋషుల అడుగుజాడలనే అనుసరించుచున్నారు]

స్వామి రామానందతీర్థ జీవిత మొత్తం క్షిణి, మానవసేవకై పరాయణుని జీవితము. హైదరాబాద్ సంస్థానంలో కర్నాటక ప్రాంతంలో గుల్బర్గాజిల్లా, చిన్నల్లిజాగీర్లో 1903 వ సం.లో స్వామిజీ జన్మించారు. అచ్చటకు దగ్గరకు గాంగ్ పూర్ ప్రాథమిక పాఠశాలలో ఆయన ప్రాథమికవిద్య నభ్యసించారు. తరువాత షాహపూర్లో చదువుకుంటూ, 1921 వ సం.లో సహాయనిరాకరణోద్యమసమయంలో ఆ పాఠశాలచదువును స్వచ్ఛిత్తిపై, అమల్ నేర్లోని జాతీయ కళాశాలలో స్వామిజీ చేరారు. తిలక్ విద్యాపీఠానికి బి. ఎ. పట్టాను ప్రథమ శ్రేణిలో, ప్రథమంగా, రాజకీయాలు అభిమాన విద్యగా, ఆయన పొందారు. తదుపరి "ప్రజాస్వామ్యపుట్టుక, అభివృద్ధి"ని గురించి ఒక పుస్తకము వ్రాసి తద్వారా యం. ఏ. పట్టమును కూడా పొందారు.

మానవసేవ ప్రతి ఫలాపేక్ష లేకుండా, ప్రజానీకమునకు సేవ చేయుటయే స్వామిజీ జీవితాదర్శము. ఈ ఆదర్శమును ఆయన చిన్నప్పటినుండి అనుసరించుచునే వున్నారు. తమ విద్య పూరి చేసుకున్నతరువాత శ్రీ యం. ఎం. జోషీగారికి కార్యదర్శిగా స్వామిజీ కొన్నాళ్ళు పనిచేశారు. బొంబాయి వస్త్ర కార్మికుల సంఘమును ఏర్పాటుచేయుటలో జోషీగారికి స్వామిజీ చాల సహాయంచేశారు. జోషీగారితో పాటు కేంద్రకాసనసభకు చెల్వి ఇండియన్ శ్రేడ్ యూనియన్ చిట్టమును తయారుచేయుటలో స్వామిజీ ఆయనతోపాటు కృషిచేశారు. 1927 వ సం.లో శ్రేడ్ యూనియన్ కాంగ్రెస్ ను ఏర్పాటు చేయుటలోకూడ స్వామిజీ జోషీగారికి సహాయపడినారు. షాహపూర్ లోని వస్త్ర కార్మికుల సమ్మెకు స్వామిజీ స్వయముగా నడిపించి, ప్రాసిక్యూటర్ చేయబడి శిక్షింపబడినారు.

చిన్నప్పటినుండికూడ స్వామిజీకి సన్యాసాశ్రమమునం దెక్కువ మక్కువ. జాతీయ కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయుడు స్వామి కైవల్యానందతో స్వామిజీ ఎక్కువ పరిచయంచే కూర్చున్నారు. స్వామిజీలో నిజీడి కృతమైవున్న ఆధ్యాత్మికత ఆయన ఆశీర్వాదకు, భావాలకు ఒక ప్రత్యేకవిశిష్టత నాపాడింది.

చింది. హిప్పర్గలో వెంకటరావ్ వకీల్ గారు స్థాపించిన జాతీయపాఠశాలలో ప్రధానోపాధ్యాయుడుగా స్వామిజీ జీతం పుచ్చుకోకుండా పనిచేశారు. పూర్వకాలపు ఋషులు బిక్షాటనంచేసి జీవించినట్లు గానే, స్వామిజీ ఉపాధ్యాయులుగా పున్నంతకాలం బిక్షాటనంచేసి జీవించారు. సన్యాసం స్వీకరించకముందే స్వామిజీ నిజమైన స్వాములవారిలా జీవించేవారు. 1931 వ సం.లో స్వామి రామానందతీర్థాన శిష్యుడగు నారాయణస్వామిగారు స్వామిజీకి సన్యాస దీక్ష యిచ్చారు.

స్వచ్ఛమైన కాంగ్రెస్ వాది స్వామిజీ స్వచ్ఛమైన కాంగ్రెస్ వాది. రాజకీయజీవితంలోకూడ ఎవరినీ ద్వేషించకుండా, అందరినీ ప్రేమించువలె నను గాంధీజీ సిద్ధాంతాలను స్వామిజీ అత్యురాలా పాటిస్తారు. 1935 వ సం.లో మహా రాష్ట్ర సమావేశం లాహూర్ లో జరిగినతరువాత, మహారాష్ట్ర సభకు కార్యదర్శిత్వం అంగీకరించుటతో స్వామిజీ రాజకీయ జీవితం ప్రారంభమైనది. 1935 వ సం.లో సంస్థాన కాంగ్రెస్ ప్రారంభించిన సత్యాగ్రహోద్యమమునకు వెన్నెముక స్వామిజీయే ఆ ఉద్యమంలో స్వామిజీ నిర్బంధింపబడినారు. 1939 వ సం.లో సంస్థాన కాంగ్రెస్ మన్నాడలో సమావేశమైనప్పుడు స్వామిజీ ప్రధాన కార్యదర్శిగా ఎన్నికౌబడినారు. అప్పటినుండికూడా, సంస్థాన కాంగ్రెస్ లో స్వామిజీ ప్రధాన కృత్తిగా వుంటున్నారు. 1940 వ సం.లో గాంధీజీ ఆనవతితో, స్వామిజీ కృత్తిగత సత్యాగ్రహంలో పాల్గొని, 15 నెలలపాటు నిర్బంధంలో వున్నారు. సంస్థాన కాంగ్రెస్

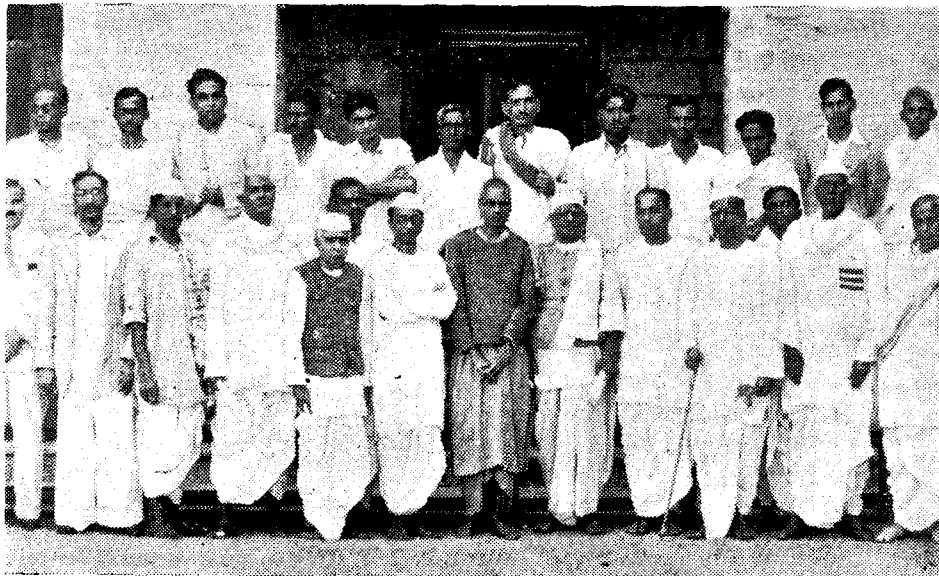
చట్టవిరుద్ధంసగా ప్రకటించబడినప్పుడు కూడా స్వామిజీ తన కృషినుండి విరమించలేదు. 1942 వ సం. ఆగస్టు 12 వ తేదీన షాహపూర్ లో కీ. కే. శ్రీ గోవిందరావు నానక్ స్వామిజీని సంస్థాన కాంగ్రెసుకు అధ్యక్షునిగా నియమించాడు. ఆగస్టు విప్లవంలో స్వామిజీ ప్రశంసనీయంగా పనిచేసి, 16 నెలలపాటు నిర్బంధింపబడినారు. 1946 వ సం. జూలై 11 వ తేదీన అఖిలభారత సంస్థాన ప్రజామండలి కార్యవర్గం స్వామిజీని స్థాన కాంగ్రెస్ కు అధ్యక్షునిగా నియమించెను. 1946 వ సం. జూలై నెలలో సంస్థాన కాంగ్రెస్ పై నిషేధం తొలగించారు. ఆమరుసటి నెలలో సంస్థాన కాంగ్రెస్ కార్యవర్గం స్వామిజీని అధ్యక్షునిగా ఎన్నుకొనెను. తరువాతి జరిగిన సంస్థాన కాంగ్రెసు సమావేశంలో స్వామిజీ అధ్యక్షుడుగా మరల ఎన్నుకొబడెను.

ఋషి - రాజకీయవేత్తలు పూర్వకాలపు ఋషుల రాజనీతిజ్ఞతనుగూర్చి మన పురాణగ్రంథములలో చాల నిదర్శనము లున్నవి. చాలమంది ఋషులు ప్రపంచరాజ కీయాలలో పాల్గొనేవారు. వారి రాజకీయ పరిజ్ఞానము, ఇహలోకనిస్సాధకపరతల వలన వారు ప్రజలను సరియైనమార్గంలో నడిపించగలిగేవారు. అలెగ్జాండర్ ను ఎదిరినూ, సన్యాసులు లేదనిన తిరుగుబాటును గ్రీకోరచయితలు వర్ణించారు." అలెగ్జాండర్ తని సహజ క్రూరత్వముతో వారిని చాల మందిని నరికించినట్లెను. ఒక సంస్థానపాలకుని అలెగ్జాండర్ నె తిగగు బాటుచేయమని ఎందుకు ప్రోత్సహించితివని ఒక సన్యాసినడుగగా, వారు(ఆ సంస్థానప్రజలు) జీవించుట, మరణించుటకూడ గౌరవప్రదాయు

గనే జరుగవలె నని తా నభిప్రాయపడుటలన ప్రోత్సహించితి నని ఆ సన్యాసి జవాబిచ్చెను" (ఫ్లటార్క్). అంతెగాక "అలెగ్జాండర్ నాతల నరికివేయవచ్చునుగాని నా ఆత్మను నాశనంచేయలేడు. ధనాపేక్షగలవారిని, మృత్యు వంటే భయపడేవారిని అలెగ్జాండర్ భయపెట్టుటకు ప్రయత్నించుచును; కాని మమ్మలను భయ పెట్టగలుగుట అసంభవము. మాకు ధనాపేక్ష లేదు

మృత్యుభయము లేదు. మమ్మేమి చేయగలడు?" అని కూడ ఆయన జవాబిచ్చెను (మెగస్థినీస్). 1938 వ సం.నుండి స్వామి రామానందతీర్థ జీవితమును జాగ్రత్తగా పరిశీలించినచో, పూర్వకాలపుఋషుల రాజకీయ సాంప్రదాయములను ఆయన చక్కగా అవగాహనచేసుకుని, ఆచరించుచున్నట్లు బోధపడగలదు.

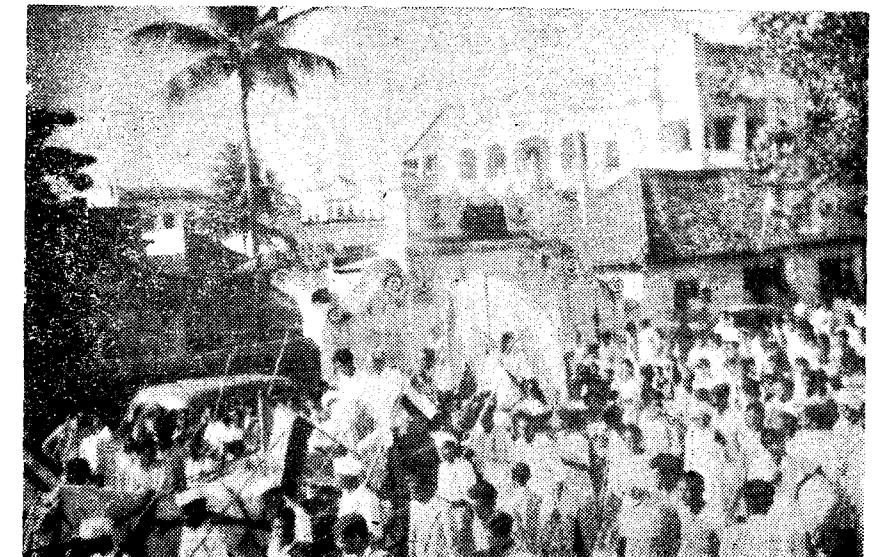
స్వామి రామానందతీర్థ అధ్యక్షతన జరిగిన సంస్థాన కాంగ్రెస్ ప్రథమసమావేశము చాల జయప్రదముగా జరిగినది. హైదరాబాద్ లో నిరంకుశ పరిపాలన అంతం కావాలని ప్రజలు నిర్ణయించుకున్నారు. సంస్థానం భారత యూనియన్ లో చేరాలనీ, పంటనే బాధ్యతాయుత ప్రజాప్రభుత్వం ఏర్పాటుచేయాలని ఈ సమావేశంలో తీర్మానాలు చేశారు. ఆగస్టు 7-వ తేదీ 'భారతదేశంలో శేరంఢి' ప్రత్యేక దినంగా భావించి, సభలు జరపడని స్వామిజీ ఆదేశించుటతో పోరాటం ప్రారంభమైనది. భారత యూనియన్ విదేశీ మని చెప్పి, భారతపతాకం హైదరాబాద్ లో ఎగురవేయకూడదని సంస్థాన ప్రభుత్వం ఆగస్టు 13-వ తేదీన ప్రకటించింది. స్వామిజీ ఈ సవాల్ ను స్వీకరించి ఆగస్టు 15 వ తేదీ 'స్వాతంత్ర్యదినం'గా భావించి, భారత పతాకం ఎగురవేయవలసిందని ప్రజలకు ఆదేశించారు. స్వామిజీ ఆదేశాన్ని సంస్థానప్రజలు గౌరవించారు, ఇంతవరకు 10 వేలమందికిపైగా సత్యాగ్రహులు నిర్బంధింపబడినారు; వందలకొలది పోలీసుల కాల్పులకు గురియై మరణించారు. ప్రజలు ఉద్రేక్తులై పోయినారు; వేలాది విద్యార్థులు పాఠశాలలు, కళాశాలలు త్యజించి వెళ్ళారు; పటేల్, పట్వారీలు రాజీనీమా లిస్తున్నారు. కిసాన్లు ఉద్యమంలో శేరుతున్నారు. నిరంకుశవిధానా న్నెదిరించి పోరాడటానికి స్వామిజీ ప్రజాస్వామ్యశక్తుల నన్నింటిని సంఘటితపరచి, సమాయత్తపరచారు; విజయ సాధించేవరకు పోరాటం సాగించి తీరతారు.

స్వామి రామానందతీర్థ బెజవాడ వచ్చిన సందర్భములో పట్టణపౌరులు, పురపాలకసంఘమువారు యిచ్చిన స్వాగతము

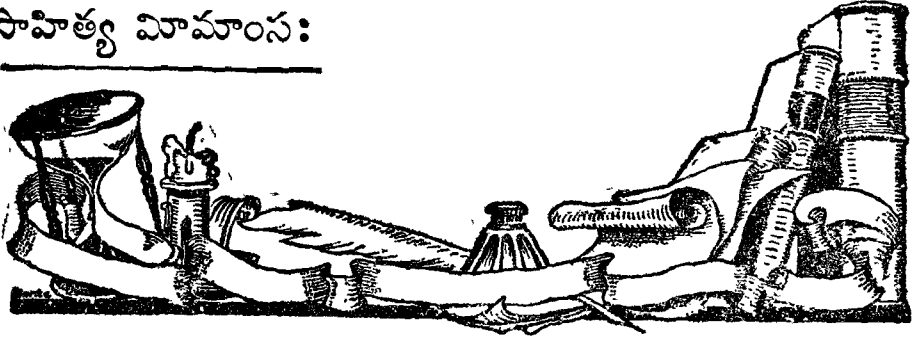

స్వామిజీకి స్వాగతం ఇచ్చిన నేట్టుకాంగ్రెసు వాలంటీర్లు

పూరేగింపులో ప్రజలనమస్కారాలను స్వామిజీ స్వీకరిస్తున్న దృశ్యం

సాహిత్య మోమాంస:

సముద్ర మధనము

శ్రీ మల్లంపల్లి వీరేశ్వరశర్మ

ఇది పురాణగాథ; అని నిరసనగాదు. పురాణ మనగా బ్రాహ్మణమైంది. చాలా నాకటి దశ మాట. కొంత పరిశీలించిన మిక్కిలి వెనుక పడిన చరిత్రలే పురాణములు. అనగా నీ చరిత్రల తొలి రూపములే పురాణములు. కేడు ప్రత్యక్షముగా జరుగు విషయములు చరిత్రలై క్రమముగా బురాణము లైనవని చెప్పట సత్యమరము కానేరదు. చరిత్ర ప్రసిద్ధుడగు బుద్ధుని పురాణములలో సొక్క యవతారముగ బరిగణించట దీనికి బ్రహ్మణముగ జూపవచ్చును. పురాణమర్చుదులు దీని కంగీకరింపకున్నను మహాకవులు తెక్కు రీ దృష్టి తోనే తమ కావ్యముల బుద్ధావతార ప్రశంస చేసి నట్లు గన్పించుచున్నది. అసలు పురాణముల లోతుపాతుల నరసిచూడేదని యోమితక్కువ తనమే వాని ప్రతిష్ఠకు భంగమును దెచ్చినది. భూకంపముల, జలప్రళయముల, యుద్ధముల, నరాజకముల, రూపుమాపియు, కాలచక్రము త్రిప్పుటచే యంచుడు చెదరిన రూపములు దాల్చిన చరిత్రలే పురాణములు నిస్సంశయము. మొదటి దశయందే ప్రతివస్తువుయొక్క సహజ గుణము దానియందు నిగూఢమైయుండి, కలిగిన దేశకాలాదిసంబంధముల బహు విధములుగా బ్రకాశించుచున్నదిగాని, ఇప్పుడు నవ్వడును మారని ప్రధాన ధర్మముకంటే చెడిన దండు గలదు. దానిని జెప్పనదియే పురాణము. దాని వివరణమే చరిత్ర.

సహస్రారమున నీ కాలచక్రమందలి యాకులే చరిత్రలు పురాణములును. ఇవి సుశీతములు, రమణీయములు, విచిత్రములును. ఈ యాకులలో నెందఱో మహా పురుషులు ప్రకాశించిరి. దుష్టులు నశించిరి. నిరంతర పరిభ్రమణమున నున్న కేరీ, దేశకాలభేదమున నీ యా భిన్నభిన్న రూప ముల నది నిత్యము మనకు సాక్షాత్కార మిచ్చుచునే యున్నది. అదియే మన సుదర్శనము. దాని నడిపించు మహాత్ముడే మహా విష్ణువు. ఇది మన తేనుగు వారి తగర్మకీయవలె ద్రకాలముల యందు నభిన్నరూపమును సమర్థకమును. ఇట్లు త్రికాలముల యందలి యరమును జాటుచు వానిలో నుండియు వాగినన్ని భిన్నమగు నీ మహాధర్మమే యెడ తెగని భ్రమణము వలన ధర్మ చక్రమైనది. ఇది మన భారతీయవతాకము. ధర్మమును జక్రమువలె గాపాడును. సమస్త ప్రపంచ మున విస్తరించి సంఘరించి, ధర్మప్రచార మొనర్చును. ధర్మ విక్రోహముల యీ విశ్వమును గబళింప జూచిన, హిరణ్యాక్షుడి దానవుల నిడయొడల మ్రందింపలేదు. దీనికి స్వరూపాతి మత భేదములు లేవు. మహాముని యగు దుర్యాసుని సైతము ధర్మ విక్రోహమునకు గడంగిన పృథు మూడు చెఱువుల నీక్తు ప్రాపించి మల్లకములు త్రిప్పించి చివటకు ధర్మ రక్షకుడగు నంబరీషుని పాదములు పట్టించినది. జాతిసాక్షిము దీని యాదర్శము కాదు. దౌష్ట్యమున హరించుటయే దీని పని. అటులని మితిమీరినప్పుడు సహింపదు. పురాణములు కేర్పొన్న యీ సుదర్శనము ఆశోకుని ధర్మచక్రమై చిరకాలమునకు భారతీయులచే గుర్తింపబడి, త్రివర్ణ సుందరి వతాకమున దన శాస్త్ర రూపమును గన్నుల పండువు చేయుచు నిజ ధర్మమున కప్రకటించినది. సముద్రములు నగములు నడని దీని గమన నివాదము విశ్వసనకల్యాణ మంగళాచారముగ గాక.

ప్రతివస్తువు గుణవిశిష్టము. వస్తువున విడిచి గుణము, గుణమున విడిచి వస్తువు నెన్నడు నుండవు. అవి హార్యతీ పరవేశ్యులవలె, పీతారాముల వలె, రాధాకృష్ణులవలె, జీవేశ్వరులవలె నవ్యభిన్న

ములు, అనగా నిత్యసంబంధము లన్నమాట. వాని నెడబాటు గాని యన్యత్ర సాక్షిముగాని లేదు. రుచి భేదమును బట్టి యిష్టములగు నామముల గల్పింపుడు. రూపముల నాలోపింపుడు. ఇవి మాత్రము మాటునవి కావు. అవి సవాతనములు, నిత్య ప్రాచీనములు, నవ్యనవ్యములుగా గనిసిం చుట ఖండిత్యములకే గాని పరిపూర్ణము గాదు. ఇదియే మన పురాణములు చెప్పిన పరమ రహస్యము. ఇదియే వాని దివ్య సంజ్ఞము. వాని యవగాహనమున గలిగిన పౌరపాలులే భిన్నమత ముల భిన్న సంఘాలు "వస్త్రపు సత్యము, గుణమన త్యము", అని కొందఱు, "రెండును" సత్యములే యని కొందఱు. గుణ మత్యమునకు యీ విశ్వ ప్రపంచమునకు ప్రళయము గల్పించుట. నిజమున కది నశించునది కాదు. ఒకసారి నశించినది తిరిగి పుట్టును. వలెదేమి గూఢాంతరము సంకీర్తించ వలయు. మనుళించినంత మాత్రమున బద్ధము లేదనవచ్చునా? ముకళించుట, వికళించుట దాని ధర్మము. ఆ గుణము నది విడటయే దానికి బ్రళయము. అప్పటికి నా పుస్తకమును మాటే నది గాని బీజము నశింపలేదు. అది తిరిగి యా కొలనంతయు దామరతంపరయే వేలకొండి పువ్వు ములతో నుడివోని పరిమళముల నందిచ్చి వేల యును. అదిగో! భారతాకాశమున నవ్యభాస్కర వింబ ముదయించినది. చిరకాల విరహిత యగు నాయకవలె దొరిదిక్క నవ్యసంధ్యారాగమున నాతని ముంచియెత్తినది. అగో కొన్ని నట్లులు తెల్లపడి చూచుచున్నవి. కొన్ని బాల భాస్కరుని కిరణముల తగిలి యెఱువాటిన మొగములతో నంతంత నిలిచి వినీలాకాశమున లీనమై పోవుచున్నవి. ఒక నల్లని పెనుమట్టు పడమటి కొండ నుండి యెఱ్ఱైతి చూచుచున్నది ఇది భాస్కరుని యుదయ వేళయని పాప మవి యే పాటగును. కొన్ని వెడమట్టులా సహకరిణుని ప్రకాశమున కడ్డుపడి తమ యాశ్రితదేశముల దుర్గిన సహస్రము లను గల్పించుచున్నవి. కాని ధర్మచక్ర స్వరూపు డగు నా సవిక్రతుడు తన ధర్మమున విఘ్నముగనే సాగించుచున్నాడు. అనేక పక్షికులము లతనికి స్వాత మిచ్చుచున్నవి. ఆ లోకబాంధవుడు తన తొలికాంతుల శక్తి వాతిన భూతిధాత్రిగని రక్తపుత్రేణుల యని ప్రమనినాడు. కొండ చరి యల నెలదేశ్య వలె నివి క్రమక్రమముగా పరి శుద్ధములై, పరస్పర జీవన ప్రదాన సంవృద్ధములై విశాల ధాత్రి బండించు మహానదులగుటకు సంత సింపింతుల మిట్టైక్కి చూచుచున్నాడు. ఆ జగచ్చక్షుని పీఠాణమున భరతభూమి పరిపూర్ణ సన్మయందర యగు గాక! ఆ కర్మసాక్షి సంకల్పము నిర్విఘ్నమగుగాక!

ఉపమేయమును విడిచి యుపమానమునే చెప్పట సాహిత్యమున నొక యలంకారము. అనగా బ్రకృతమును విడిచి యప్రకృతమునే చెప్పట. వెంకటకల సైతము నిలుపుగా జీలి కలుచేసి చూచు ప్రతిభావిశేషమున సాహిత్య వేత్త లెన్ని పేరులైన తెట్టుదురుగాక, రూప కము, సమాసోక్తి, అప్రస్తుతప్రశంస, అన్యూస దేశము, వ్యంగ్యము—ఇకనే వైన ననుడ. ఇవి యన్నియు, కవి యొక్క వైచిత్ర్యలేకాని యింపుమించుగా నిండంతటను కలుగుబోధ మొక టియే అని పానములేనిది మందు నడవదు అదిగో వుశిక ముద్దుడు గృహిణిని కాపురము నంతయు. అటులే యలంకారములేని యుపదేశము ను. పాదసాంధ్యతత్వవేత్తగు నన్నయూది కవులకు సాహిత్యలోకమున కెఱిగించుట నీ యలంకారాశ్రయము తప్పినది

కాదు. ఇట్లు చెప్పటలో మన పురాణము లాటి తేజినవి. ఇంతియకాదు. ఇది వాని యుపజ్ఞ యన్నను దప్పలేదు. చూడుడు: రాముని గృహ లక్ష్మిని రావణు డెక్కుకొని పోయి లంకలో దాచెను. అడవులవెంబడి తిరుగు నా రామునికి నడవి జంతువులగు కోతులు లోడ్వడినవి. అపార మగు సముద్రమును దాటినవి. యంత్రములు, తంత్రములు నేర్పిన రక్కసులెల్ల నీ నర వానరులకు ద్రోహము చేసి సంత్రాస్తముగా నశించిరి. నీత తిరిగి రామునియిల్లు చేరినది. పట్టాభిషేకము జరిగినది; అది రామునకు, ధర్మమునకు. దేశ మంతట శాంతి నెలకొన్నది కాని, మధురా ప్రాంతమున లవణాసురుడు చెలరేగి యశాంతి కలిగించినాడు. వెంటనే శత్రుఘ్నుడా లోక ద్రోహిని జంపి భూభారము తొలగించినాడు. ఆ శత్రుఘ్నుడెవరు సుదర్శనవతారమట. అనగాధర్మచక్రమున్నమాట. లోకమున శాంతి నెలకొన్నట్లుగానే దాని పని. అది నెఱవేలుటకు దానికి శాంతిలేదు. అందుల కెంతటి పనిచేయుటకు నది వెనడిచుదు. వెనుతిగనుట యది యెఱుగుదు. తిరిగెనా ప్రళయమున్నమాటే. దడ పట్టులనే పురాణములు సురాసురు లని నిరూపించినవి. వారు సముద్రమును మథించిరి. ఏ సముద్రమున? సముద్రమనగా నేమి? అపార మగు సంసారమా, వాఙ్మతమా, మానవజీవితమా, జలరాశిమా? ఏయైన కానిండు వారు మథించినదిమాత్రము పాలకడలికే? ఎందులకు. అమృత సిద్ధికొఱుకు. అది సామాన్యముగ లభించునా! ఇట గమనింపవలసిన దొకటి. వారు గుణములచే బర్హరము విభిన్నయ్య కాకపోనా ధనమున నే కత్యము నంగీకరించిరి. అందకేకత్యముల పుట్టి నవి. అమృతము పుట్టగనే తొలుతి రక్కసులు దాని నాక్రమించిరి. ఈ యమృతసిద్ధి వొసంగి మథనమునకు మూపురపుడగు మహాత్ముడు విశ్వమోహనరూపమును ధరించెను. అనగ్గులు నాశితాయెలుగు వారి కమృతఫలమెట్లు చేశించును? అది ధర్మమా? ధర్మనిరర్థమును సుదర్శనము సహించునా? వెంటనే ధర్మచక్రమావిర్భవించినది. ఆ ధర్మవిరోధిని రెండు ముక్కలుగా చేసి వాని పాపచరిత్ర విస్తృతముగా వాని శరీర ఖంఠముల నాకసమున వ్రేలాడజేసినది. ఇక దేవాసురసమరము తప్పలేదు. కాని విజయము సత్త్వగుణప్రధానులగుట వేల్పులకే. ఏల? ధర్మ చక్రము వారికి రక్షకముగదా! వారిపరిశిలనము లోని సారాంశము లివి ఉత్తమస్త్రీ కన్న

లక్ష్మికేదు. గోవుకన్న కామ భేనువు లేదు. వైద్యుడే ధన్యంతరి. వానిచే తియోష ధమే యమృతము. వృక్షములు సర్వాభివృద్ధిప్రదములు ఇవి యవియేల. సమస్తము నా మహామథనమున నుద్భవించినవి. వారి యర్హతలనుబట్టి శక్తిపాదేయము గొన్ని రత్నములును సురాదేవియు రక్కసులపాలై నవి. తినివి తీరని దురాశాపరులు తిరిగి మథించిరి. "అతి సర్వత్ర వర్తయేత్" అని వారెఱుగరు. ఇక ప్రభవించునది! హోహాలమే అయినను భయము లేదు. త్రికాలాబాధ్య మగు ధర్మచక్రము శివస్వరూపమున దాని హరించి విశ్వజగత్సంగళము ననుగ్రహించును.

ఇట్లుధర్మోత్పత్తి, విజృంభణము, నాశనము తుదకు ధర్మసంస్థాపనము. నను విషయములే పురాణములయందు సర్వత్ర నిరూపింపబడి యున్నవి. అంతియకాని యవి కేవల వ్యక్తిగతములుకావు. త్రికాలజాలగు కవులాయా భావము లనే బాత్రములుగా స్ఫురించిరి. ఈ రహస్యమును గుర్తింపనేరనివాడు కావ్యపురాణ పతన ములకు రచనములకు కేవల ముద్దుడని చెప్పక తప్పదు. ఆయా భిన్న భావములకు మారురూపములుగా గల్పింపబడిన రావణాదుల పాత్రలెంత ప్రాచీనములో నంత యధునాతనములు నగుచున్నవి.

ఈ విషయము సర్వజన గ్రాహ్యముగాదు. కొన్ని వేల సంవత్సరములక్రింద జరిగిన భారత రామాయణగాథలు పరన కాలమున నిన్ను నో మొన్ననో జరిగినట్లును, ఒక్కొక్కవేళ ప్రస్తుతము జరుగుచునేయున్నట్లును గన్పించు నున్నా అది యాతత్వ మెఱింగిన గవి బ్రహ్మల రచనా విలాసమేగాని వేరుకాదు. క్రొత్త కథలను నిందించువారు గలరు. ఆ నింద రచనకు జెంద వలసినదిగాని కథకుగాదు. అందులకనియే క్రొత్త యొక వింత. ప్రాతయొక రోత యను సామెత పాడవినది.

ఒక యజ్ఞాతకవి యీ విషయమునే యిట్లుద్ఘోషించినాడు.

క్రొత్తదనంబు కావ్యమున
కుక్షి గవిమూలము, వసుమూల మీ
క్రొత్తలు ప్రాతలక్ష సమును
గుక్ష రసతత్వ మెఱుంగువారికే
క్రొత్తగువానిలోన సరి
క్రొత్తయొక బ్రాతలలోనక బ్రాతయై
క్రొత్తయొక బ్రాతగాని రస
గుంభిత కావ్యము బ్రహ్మమెన్నగక.

వెదవేగి వాస్తవ్యుడే దిజ్ఞాగాచారుడు

శ్రీ కోన వేంకటరాయశర్మ

క్రీస్తుశకము విషవ శతాబ్దమున ననగా నిప్పటికి ఒకయైదువందల సంవత్సరములకు బూర్వము "వెదవేగి" "దెందులూరు" గ్రామములు సుప్రశస్తి వహించి యాంధ్ర రాజధాని నగరములుగా మహోన్నత జృంభితములై విలసిల్లినవి. అప్పుడో నగరంబుల సందర్శన మొనర్చు సత్కుకతతో దేశదేశములనుండి విశ్వదేశములు, గాయకళిఖా మణులు, శైలికుల,—వీరు వారనశీల యిసుము వైచిన రాలనట్లు తండోపతండులుగ నరుగు లేలుచుండిరి.

నిరంతర విద్యావిలాస గోళులతో దేజరిల్లు ఘటికాస్థానములు, సాముగిరిశాలలు, సైనిక శిబిరాలు, గజతుంగసాలల,—ఒక్క శే మిటి వేడుకలకు, వినోదములకు, నాటపాటులకు,— అమృతానగరములలో లెక్కయే లేకుండెను. ఖండిఖండంతములనుండి, దేశదేశములనుండి, విచ్చేసిన రాయబారులు సామంత ప్రభువులు సహదించి యాంధ్రప్రదేశ్ సవలోకింప లాల సులై వేచియుండెడివారు పాజన్యమున బరాక్రమమున ననుపమానుండని యమృతప్రభువు పెర్యవేసి సాటి సత్రాట్టులలో సామంత చక్రాధిపతయై వినుతింపబడుచుండెను.

రాజాస్థానములలో స్వ, పర, రాజ్యాల్ నడుమ యాధ్యమ బ్రకటించుటకు, సంతి గావించుటకు,—సమర్థులగు సంధివిగ్రహు (Ministers for war and peace) లుండి యేలిన వారి యుత్తర్యులకై యెదురునూచుచు వేచి యుండెడివారు.

చుటకు,—సమర్థులగు సంధివిగ్రహు (Ministers for war and peace) లుండి యేలిన వారి యుత్తర్యులకై యెదురునూచుచు వేచి యుండెడివారు.

'వెదవేగి' 'దెందులూరు' మహానగరరాజ ప్రాసాదభర్మహర్మ్యములై స్వాతంత్ర్యవతాక (Flag of Freedom) వింతవింత రంగులతో జీత్రవిచిత్రీకృతల గేకిసలు గట్టుకొనుచు, నడ్డ మకలు లేక గంతులవైచుచు, నాంధ్రుల ప్రజ్ఞా ప్రాభవములు, కీర్తిప్రతిష్ఠలు, జ్ఞానవిజ్ఞానములు, భోగభాగ్యములు,—ది క్కటంబుల బాటుచు నుండెను.

[9 వ పేజీ చూడుడు]

నరసింహ వెంట్టుకలజ్జెషదము

రంగు పూయనక్కరలేదు. అయ్యెడ చికిత్స. తెల్లప. రంగును మార్చి కాళకముగా వెంట్రుక లకు నెయిపు విచ్చును. గుణం కావిపో. దబ్బు వాపను చేయబడును. తెయపు కొంచమైయుండిన రూ 2.8.0. మధ్యకస్తయైయుండిన రూ 3.8.0. పూర్తిగా యుండిన రూ 5.0.0.

గమనింపు.-ఇది మెదడుకు కంటికి మంది రోషణ విచ్చు లోషదము

Kesh Ranjan Aushadhalaya,
M 63, P.O. Ranigani (Burdwan.)

పెన్నీలు (పెన్నీ=అణా) ఫ్రెంచి భాష నేర్చు కోవటానికి వుంచుకొని, మిగతాది కుటుంబపోషణకు యిచ్చేవాడని" అని ఆయన చెబుతాడు. ఇంత దీనవాడు ఫ్రెంచి నేర్చుకోవటం అసంభవంగా కనిపించవచ్చు. కాని ఆయనలో హ్యూ జనాల్ రక్తం వుంది. ఫ్రెంచి విప్లవ చరిత్ర వినటానికి లాతం చెవి కోసుకునేవాడు. ఆ విప్లవాన్ని గురించి దొరికిన పుస్తకాలన్నీ ఆయన చదివాడు. ఫ్రెంచిభాష నేర్చుకోవాలని ప్రాణస్థ వెళ్ళి అక్కడ ఉద్యోగం చేయాలని ఆయన కోరుకుంటుండే వాడు. ఫ్రెంచి విప్లవ చరిత్ర, తల్లి దండ్రుల అభ్యుదయ భావాలు ఆయనను కార్మికోద్యమం వైపుకు నడిపించాయి.

ఉద్యోగము : విజయము

తన కొద్ది జీతములో నంచి కొద్ది-కొద్ది మొత్తాలు దాచుకుని ప్రాన్సు వెళ్ళడానికి వాడై ఖర్చుకు కావలసిన డబ్బు సంపాదించుకున్నాడు. ప్రాన్సు వెళ్ళాడుగా ని అక్కడ ఉద్యోగం మాత్రం సంపాదించు కోలేక పోయినాడు. ప్రాన్స్ దేశమంటే ఆయనకు అమితమైన భక్తి వుండి గాని, దేశభక్తి కడుపు నింపవని ఆయన అప్పుడు గ్రహించుకున్నాడు. తిరిగి ఇంగ్లండు చేరుకుని, లండన్ లో స్థిరవాస మేర్పరచుకున్నాడు. పగలు అనేకచోట ఉద్యోగాలు చేస్తూ, రాత్రిపూర్తి రీజెంట్ ప్యాలెస్ ని పోలిటెక్నిక్ లో చదువుకుంటూ, ఎకాంటెంట్ పరీక్షలో ఉత్తీర్ణుడయ్యాడు. అప్పటికి ప్రపంచ ప్రథమ సంగ్రామం అరణ్యమైనది. ఆయుధ్యం లో రాయల్ సర్వీస్ లో చేరి ఆయన యుద్ధానికి వెళ్ళాడు. యుద్ధం పూర్తి అయినతరువాత, తిరిగి ఎకాంటెంట్ గా పని కుదుర్చుకున్నాడు. తన క్లి, సామర్థ్యాలను క్రమేణా ఆకంపెనీకి మేనేజరు, తరువాత భాగస్వామి అయినాడు. కొన్నాళ్ళు గడిచిన తరువాత 'లాతం కంపెనీ' అనే పేరుతో యంగంగా ఒక ఎకాంటెంట్స్ కంపెనీ స్థాపించుకున్నాడు. లాతం క్లిగ్రమర్థాలు లండన్ లోని పారిశ్రామిక వేత్తలు ననుమించి క్రమేణా అనేకకంపెనీలకు ఆయన అధ్యక్షుడుగా ఎన్నుకొన్నారు. సింగర్ ట్యూటర్ కార్గ్ కంపెనీకూడా ఈయనే అధ్యక్షుడు. ఇప్పుడు లండన్ రవాణాసౌకర్యాల సంస్థకు అధ్యక్షుడై పనిచేసేటానికి ఆపదవులన్నింటికీ ఈయన రాజీనామా నిలుపున్నాడు.

కృత్రిమతంత్రంలో ఈవిధంగా పైకి వస్తూండగానే, ప్రభుత్వకృతవారంట్లూకూడా ఈయనకు పలుకుబడి వచ్చింది. 1930 వ సం. నుంచి 1946 వ సం. వరకు పబ్లిక్ వర్క్స్ బురసంస్థ కార్యకర్తలలో లార్డ్ లాతం సభ్యుడుగా వున్నాడు. 1931 వ సం. మేనెలలో ఖజానా మంత్రి నియమించిన "ఖర్చులతగ్గింపు"సంఘంలో ఈయన ఒక సభ్యుడు. 1928 వ సంవత్సరము నుండి 1934 వ సం. వరకు లండన్, పరిసరజిల్లాల విద్యుచ్ఛక్తిసరఫరా బోర్డులోను, 1934 వ సం. నుండి 1946 వ సం. వరకు లండన్, పరిసర జిల్లాల రవాణా సౌకర్యాల బోర్డులోను ఈయన సభ్యుడుగా వున్నాడు. లండన్ ప్యాసింజర్ ట్రాన్స్ పోర్ట్ బోర్డులో 1935 వ సం. నుండి ఈయన సభ్యుడు.

కార్మికోద్యమముపట్ల ఆసక్తి

లార్డ్ లాతం చిన్నప్పటినుంచి కార్మికోద్యమంపట్ల ఎక్కువ ఆసక్తి కనబరచేవాడు. ఆయన చిన్నతనంలోనే గుమాస్తాల జాతీయ సంఘంలో సభ్యుడుగా జేరాడు. 1915 వ సం.లో ఆ సంఘం అధ్యక్షుడయ్యాడు. లండన్ నగరంలో కార్మికపక్షాభివృద్ధిని సాధించినవారిలో ఈయన ఒకడ; దాని కార్యకర్తలలో ఎన్నో మార్పు సభ్యుడుగావుండి, 1912 వ సం.నుండి కోకాధికారిగా వుంటున్నాడు.

1928 వ సం.లో లండన్ మ్యూనిసిపల్ కోన్సిల్ లో కార్మికపక్షం తొలిన ఆల్డర్ ముఖాగా ఈయనను నియమించారు. 1934 వ సం.లో దక్షిణహేల్స్ నుండి లండన్ మ్యూనిసిపల్ కోన్సిల్ కు సభ్యుడుగా ఎన్నుకొబడినాడు. అదే సంవత్సరంలో లండన్ మ్యూనిసిపల్ కోన్సిల్ ఖజానా సంఘానికి అధ్యక్షుడై, "లండన్ నగర ఖజానామంత్రి" అని పిలవబడినాడు 1940 వ సం.లో హెర్బర్ట్ మారిస్

మంత్రిత్వం స్వీకరించినప్పుడు, ఆయన సానే లాతం లండన్ మ్యూనిసిపల్ కోన్సిల్ సోయ కుడుగాను, సివిల్ రక్షణసంఘ అధ్యక్షుడుగాను ఎన్నుకొబడెను. అందువలన, ద్వితీయసంగ్రామ కాలంలో లండన్ పౌరరక్షణకు ఏర్పాట్లు చెయ్యటము, బాంబులుపడి నాశనమైపోయిన ఇండ్లు వెంటనే తిరిగి కట్టటానికి ఏర్పాట్లు చెయ్యటము ఈయన పాల బడినవి.

1912 వ సం.లో లాతంకు 'బారన్' బిరుదు యిచ్చారు; ఆ బిరుదును స్వీకరించి లార్డ్ లాతం ఆఫ్ హెర్బర్ట్ అని తన పేరు మార్చుకున్నాడు. 1918 వ సం.లో లాతం వివాహం చేసుకున్నాడు. ఒక్కకొడుకు, ముగ్గురు కూతుళ్ళు ఈయన సంతానం. లార్డ్ లాతంతో మాట్లాడటమంటే, సిగ్గుపడుతూ మిశంగా మాట్లాడేవాడిని కలుసుకోవటమే. ఆయన పొల్లు మాటలేమీ మాట్లాడడు. తన క్లి, సామర్థ్యాలను గురించి కాక, తన విశ్వాసాలనుగురించి ఆయన ఎక్కువ మాట్లాడతాడు. ఆ వ కా కేం వున్నప్పటికీ, గ్రామప్రాంతాలకు వెళ్ళి, గుర్రపుస్వారి చెయ్యటము, గోల్ఫ్ ఆడుతూండటము ఆయనకు సరదాలు.

దిబ్బాగాచార్యుడు

(8వ పేజీ తరువాయి)

"పెదవేగి" రాజధానిగా జేసికొని కాలం కాయన కంకణముల పరిపాలనము సేయుచుండిరి. అచ్చట వారు రాజ్యముసేసిన కాలములో వేద వేదాంగవేత్తలయిన బ్రాహ్మణులకు ిక్తు లేర్పడుటవలన వారు విద్యాప్రదానము, దర్శనాచార ప్రబోధములకు, దమ జీవితముల సంకీర్తిముసేసెడివారు. వేదవిరులైన బ్రాహ్మణ పండితులేగాక బౌద్ధాగమపారంగతులైన విపర్ణి ద్వరులును ఆకాలమున బ్రభవిల్లుచుండిరి "పెదవేగి" దృష్టిపక్షమున బడినప్పుడెల్లను, ఉపాసించినప్పుడెల్లను, బండిత సారస్వభౌముడగు దిబ్బాగాచార్యుడు దృష్టిపథంబున బసకపోడు. స్మృతిపథంబునకు రాకదప్పదు. దిగ్గంతుల వంటి బౌద్ధమహాపండితులలో దిబ్బాగాచార్యుడగ్రసరుడు. అతడు 'పెదవేగి' వాస్తవ్యుడు.

అ మృహమహాడు విరచించిన గ్రంథము లనేకము లున్నవి. 'తిబెత్తు' (Tibet) దేశములో నితని గ్రంథముల కధికవాగ్ధి కలదు. కాని భరతఖండమున, నందున మన తెలుగు దేశమున, నాతని గ్రంథములకు బ్రచారమేలేదు. ప్రచారము మాట యటుండనిచ్చి యమృహమహా దొకరు డుండెననికాని, యతనిగ్రంథము లివి యనికాని, యొక్కనికేనియు, డెలియదు.

ఇట్టి యజ్ఞానదశకున్న మన కీ ప్రాజ్ఞుని గుఱించి తెలిసికోదగు విషయము తెన్నియొకలవు. 'తిబెత్తు' దేశములో నిమృహమహాని శిలావిగ్రహములు (Statues) గలవు. 'కాని మనదేశమున మచ్చుకైన నొక్కటియు లేదే! అత డెట్టివాడుకీ అతని యాప, గుణ, లావణ్యాతిశయము డెట్టివికీ ఇట్టి జగద్విఖ్యాతాంధ్ర బౌద్ధ పండితుని సందర్శింప సధికొత్పాహముతో కలకలలాడు ముఖవికాసములతో, అతురతను వెలి

బుచ్చు జిజ్ఞాసాకృతపృథదయములతో, జానోదయ శృన్వతోనున్న యంతఃకరణములతో, దేశదేశములనుండి వేసకువేలు టైర్నికు లరుడెంచి, తిలకించి, తృప్తిజెందుచుండిరి. అతనివలన ధర్మ సంకీయముల నివారణ చేసికొనుచుండిరి. 'సంకీయాత్మా వినశ్యతి' యన్న నూక్తికి బాల్కుడక కంకానిశ్చుత్తి గావించికొని వెడలుచుండిరి. ఇప్పుడపురముకు జన్మించి పునీత మొనర్చిన "పెదవేగి" పుణ్యభూమి యనక తప్పదు.

సాలంకాయనుల రాజవంశమును భక్తబృందమును సమభావముతో వీక్షించి సంగ్రహించిన దయామయుడు శ్రీ నారాయణారాయణమూర్తి. చిత్రరథస్వామి యను పేరుతో శ్రీ నారాయణారాయణమూర్తి సాలంకాయనరాజవంశావళి కలువేలుపు. 'పెదవేగి' కానాదా కర్మ సాక్షియే పరమమైవతము.

ప్రతిభా జీవితాలు :

లార్డు లాథు

డేవిడ్ కర్మక్

లండన్ లోని రవాణా సౌకర్యాలు వశ పరచుకుని లండన్ రవాణా సౌకర్యసంస్థ స్థాపించి, ఆపం స్వయంగా రవాణాసౌకర్యాలు నడిపించాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. కొత్తగా ఏర్పరచిన లండన్ రవాణాసౌకర్యాల సంస్థ కార్యకర్తలకి లార్డ్ లాతం అధ్యక్షుడుగా నియమింపబడినాడు. రవాణా విషయాలలో అనుభవము, ఉత్సాహము, దగ్గరవుండి సమలు చేయించటానికి అతనిని ఓపిక కావలసిన ఈ పనికి లార్డ్ లాతంకన్న అగ్గడు మరెవ్వరూ లేరని చెప్పవచ్చును.

తన తల్లి కన్న సంతానం 10 మందిలో, జీవించి వున్నవారిలో కడగొట్టువాడు లార్డ్ లాతం. గణితశాస్త్రంలో ఈయన ప్రతిభ గణనీయమైనది. కాని ఆ ప్రసక్తి వచ్చినపుడల్లా "ఆ. విముందిలెండి, చిన్నప్పడు, చదువుకునే కోజాల్లో నాకు లెక్కలంటే పరమావధ్యంగా వుండేది. వాటివలనే నేను తప్పేవాడిని" అని ఆయన నమ్రతతో అంటాడు. ఈ నమ్రత, లెక్కలలో తెలివి కలసి ఆయనను లండన్ మ్యూనిసిపల్ కోన్సిల్ ఖజానా సంఘానికి అధ్యక్షుడవదని చేపూర్చాయి.

ఈ పదవిలో వున్న వ్యక్తిని లండన్ నగరానికి ఖజానా మంత్రి అని చెప్పవచ్చును. తన విజ్ఞానము, ఉత్సాహము, చాచుకత్వము ఈ పదవి నిర్వహణలో లార్డ్ లాతం వినియోగించాడు. ఈయనకాలంలో లండన్ మ్యూనిసిపల్ కోన్సిల్ చేసిన కోటిపానుల అప్పుపాద 68 వేల పానుల డీ ఆదా చేశాడు. లండన్ నగరంలో యిండు చొనుక్కనేవారికి యిచ్చే అప్పుపై కడ్డీ సూటికి రీక్షకు ఈయన తగ్గించాడు.

తల్లిదండ్రులు : చదువు

బడిచదువులో రాణించలేకపోతినని కన్ను తాను నిందించుకోవటంలో లార్డ్ లాతం కొంచెం

తొందరపడతాడు. ఈయన తన 14 వ ఏటనే బడికి స్వస్తి చెప్పాడు. ఆ కుటుంబంలో డబ్బు ఎంతతక్కువో సంతానం అంత ఎక్కువ. అందుచేత చదువుకోవటం, బహుమతులు పొందటం లార్డ్ లాతం నోచుకోలేదు.

లార్డ్ లాతం అసలుపేరు చార్లస్ లాతం. ఈయన 1888 వ సం. డిసెంబరు 23 వ తేదీన జన్మించాడు. ఈయన తండ్రి వార్నిస్ పట్టణంలో ఒక తోళ్ళుమవులో కార్మికుడు; తల్లి హ్యూ జనాల్ (ఫ్రెంచి) జాతికి చెందినది. తన వంశీయులు 14-వ లూయీ రాజు సమయంలో ప్రాన్సునుండి వచ్చి ఇంగ్లండులో స్థావర మేర్పరచుకున్నారని ఆమె సగర్వంగా చెప్పుకుంటుండేది.

"కార్మికుల జీవనవేర్ధికులు నాకు చిన్నప్పటి నుండి బాగా తెలుసును. చదువుకోవటానికి డబ్బుగాని, సమయంగాని వుండేది కాదు. పైగా నాకు ఉపకారవేతనంకూడా దొరకలేదు. ఏదో ఒక పనిచేసి, డబ్బు సంపాదించకపోతే, ఇంగ్లం చాలమంది పట్టుండాల్సి సాచ్చేదీ" అని ఆయన తమస్థితిని జ్ఞాపకం చేసుకుంటూంటాడు.

పదమూడు ఏండ్లు నిండి నాలుగు నెలలైనా కాకతూర్వమే, లాతం చగువుమానేసి గైల్స్ లెఫీసులో ఒక ఉద్యోగం సంపాదించాడు. క్రమేణా అక్కడి ఎకాంటెంట్ గాఖలో ఒక గుమాస్తాగిరి సంపాదించుకున్నాడు. లెక్కలు రాని, అంకెలంటేనే అసహ్యించుకునే తనకు ఎకాంటెంట్ గాఖలో ఉద్యోగం ఎట్లా వచ్చిందో ఆయనకు ఆశ్చర్యమైంది. లెక్కలలో తనకు చాచుకత్వం వుందని అప్పటి నుండి ఆయన గ్రహించుకున్నాడు. "ఆ కోజా లలో నాకు వారానికి 5 పిల్లలను జీతమిచ్చే వారు (పిల్లలకు దాదాపు 12 అణాలు) ఒక పిల్లలను నా స్వంత ఖర్చులకు, వారికీరా 90

“అలాగ అనకూడదు. చూడండి, మీలాగ కాలేజీలో చదువుకోకపోయినా నేనూ కాస్తా మాస్టర్ ఆఫీసరు గిరి చేసే పింఛను పుచ్చుకున్నాను. ఒక డిపార్టుమెంటువాళ్ళింగనకా. చదువుగా వుంటున్నాం గనకా మంచిచెడ్డ వివరంగా అనుకోవాలి మరి...” అతి మెలకువతో నాగన్నగారి ముఖవికాసాన్ని కనిపెట్టి అంటున్నాడు జోగిరాజు పంతులు.

“మీరు యెప్పుడు చెప్పండి పంతులుగారూ, రోజులు మరిపోయినాయి. అమెరికనుకంపెనీలో వుద్యోగులని చూడండి. రక్తం పీల్చేస్తారు. ఇచ్చిన జీతానికి నీక్కచ్చిగా పని రాబట్టుకుంటారు. కాస్తంత అక్రమ చూపించేదా అంటే మర్నాటినుంచీ వాడికి డివిడీ మన్నాయే. వాళ్ళ దాచుకోకుండా పనిచేసేనే నెక్కురావడం అక్కడ. ఇహ మన ఆఫీసుల్లోనా? పైలు యెదరగాపెట్టుకుని వెంకట్రావు వాసాలు తెళ్ళ పెడుతూ కూర్చుంటాడు. సుబ్బారావుని సుశ్యం చేస్తున్నా పని అడిగితే వెంకట్రావుకి సాయం చేస్తున్నానంటాడు. ఏమయినా కాస్త చర్య తీసుకుందామంటే మీలాంటి పెద్దలు వుండనే వున్నారగా, యింటికి వచ్చిరావడం తోనే పట్టుకోవడానికి?” — నాగన్నగారి యీ ధోరణి చూస్తే కొంచెమయినా లొంగబట్టు కనపడదు. “కాని జోగిరాజు పంతులు కళ్ళలో వీదో ఆకాశం యింకా మెరుస్తూనే వుంది. నాకు తలాతోకా తెలియడంలేదు. సీసపుమద్దల లాగ బుర్ర బగ్గపు యెక్కిపోయింది. అక్రమాలకి అందరాని దుఃఖం స్పష్టమై చేసేసింది. కమ్మదిగా చుట్టముట్టించి జోగిరాజు పంతులు మళ్ళీ అందుకున్నాడు—

“లోకోక్తులు ఒకటే వుంటేదు. తా నొకటి తలిస్తే దైవమొకటి తలచిందని ఎంత అనుభవం మీద అన్నారో చెప్పండి... పాపం, వాడికి మతి పోతోంది.”

“పోతోందికాదు, మతి పోయిందని అనండి. లేకపోతే అంత అలాగ కళ్ళు నెత్తికి రావు” అని గరిస్తూ ఒక్క పొడుంపట్టు ఘాటగా పీల్చేడు నాగన్నగారు. అసలే కండగడలాంటి మొహం దాంతో యింకా యెర్రబారింది. రెండు పెది మలు నొక్కిలోపలికి అప్పరించి ముక్కు తుడుచుకుంటూ—

“పంతులుగారూ, మీకూ నాకూ వుండు కన్న అంతర్యామి బట్టి యీ విషయం మీరు సంప్రదిస్తూ వుంటే పోగీగదా అని వూరు కున్నాను. అదలు ఎస్తాబ్బిపెట్టుకుని వ్యవహారాలు త్రానేత్రుడికి గూడా తెలియనివ్వను. అందు లోనూ మొదట్లో ఖచ్చితంగా చెప్పి పంపినప్పటికీ యింత నిర్లక్ష్యంగా ప్రవర్తించిన వీడి విషయంలో ఎవ్వరిమాటా వివదలమకోలేదు. హా! తునుట్ట. తుమార్చకాను. అవ్వ! ఇలా ప్రతీ దానికి ‘పోగీలే! అనే నే బాచిగాడి తప్పులయి పోవూ? ప్రతీవాడూ తలతల పెద్దలయి పోరా? ఇంక డిసిల్లిన ఎక్కడ వీడిసింది? నేను గాడిద నయ యీ కుర్చీలో కూర్చోనా?”

“అది సరే లెండి. కాని పూర్వాపర సందర్భాలు...”

“ఏ సందర్భంలేద — అసందర్భంతప్ప”.

మర్నాడు యదే తీర్థయాత్ర. నేను కూడా వుంటే నాగన్నగారు మరి రుద్రుడయి పోతాడని జోగిరాజుపంతులు నన్ను మరి రావోద్దన్నాడు అక్కే. తమ్మడి వ్యవహారం తలచుకుంటే కడుపు తరక్కుపోయింది నాకు. గత వెళాఖంట్ అయింది వాడి వెళ్ళి; పెట్టిన పదిరోజులు సెలవు రాను పోను గైలుప్రయాణం పోగా ఆయాడు రాత్రిళ్ళూ జరగడానిమాత్రం సరిపోయింది. బరువెక్కిన కళ్ళతోనే గైతెక్కి పోచ్చేసేడు వాడు. ఏడాదికి తిరిగి యింటికి వెళ్ళినా మళ్ళీ ఆ పదిరోజులు సెలవే. పోనీ ఓసారి కంటబడాడు గదా అదే పదివేలనుకుంది తల్లి. భార్యని తీసుకువెళ్ళి ప్రయత్నంలో వచ్చేదనే సరికి విన్నవాళ్ళూ సంతోషించేరు. చిలకాగోరంకల్లాగ చిన్నవార్ల కొంతకాపరం ఆత్మమంజులంగా వుంటుంది మరి. సుక్రవారం వాడు బయలుదేరితేనేగాని ఆదివారం నాటికి చేరుకోడు. సోమవారం విధిగా దుర్బలలో కెళ్ళాలి. అసలే వాడి ఆఫీసరు కర్కొటకు డని పత్తి. అందులోనూ వాడు సరిగా పడకోండో

కథానిక :

నాటికి వస్తానంటేనే ఆ పదిరోజులు సెలవయినా శాంతును చేసేడు. ఇంక — ఇక్కతప్పుతుందా? సుక్రవారంపూటా అడపిల్లని యిల్లు కంట దీస్తామా అని తల్లి, అత్తగారు కొంచెం కించ పడారగాని, బాబయ్యా మామగారు అందరూ కలిసి, ఉద్యోగానికి ఆవసాయితులకి సమన్వయం కుడదదనీ, ఏ యెండకి ఆ గొడుగుపట్టి యెలాగో సరి పుచ్చుకోవాలని చెప్పేసరికి ఆడ వాళ్ళుగూడా సరే ననక తప్పిందికాదు.

అత్తగారికి అమ్మకి నచ్చని పని చేస్తున్నానని తమ్మడూ వ్యవహరించలేదు. అయినా, నాగన్నగారి ఖరాఖండి వ్యవహారం తలచుకునే సరికి గుండె విచ్చిపోయి, కింపం పుట్టుకొచ్చింది. ఆయన మాటకి ఎదురతిరిగి ఏమాత్రమయినా అవకతవక పనిచేసేదా ఉద్యోగానికి తిలో దకాలు వదులుకోకలసిందే. అది కాస్తా పోయేక యింక చేసే దేముడి? ఉద్యోగం పలిగిస్తన్నా నన్న గర్వంచేతనే కన్నా యిన్నానయి విముఖుడిగా వున్నవాడు వెళ్ళి చేసుకున్న డి, భార్యని సుఖపెడదామని తీసుకు పోతున్నానని? ఆ ఉద్యోగమే లేనప్పుడు తన జీవద్ధారం చాల నల్ల యీ సంసారభారం కూడా యెండకూ పెత్తిన వేసుకోవడం? ఇలాగ తల్లి న భర్త న చేస్తూన్న కొద్ది మర్లమీద వున్న బ్రింపించింది వాడికి. మామూలుగా నలుగురితోనూ మాట్లాడుతూ తిని తిరగు తున్నాడన్న మాటేగాని, యేవో కచేరీ కాయ తాలు రూట్లకర్రా సిరాబడ్డి వగైరా తతంగం మనశ్శతాపుకి కనిపిస్తూనే ఉంది. తోడి క్రూర్మైన గడమాయిస్తూ నాగన్నగారు తెలి పోనలో చేసే సింహనాదం చెవులలో మారు మ్రోగింది. హాడిలిపోయిన ఆఫీసు బంట్లతో, “దొరగారి సెలవయింది” అని తనతో చెప్పి “యమధర్మరా బరి తెలిసివుండి కూడా ఆలస్యం చేసుకున్నారేం బాబయ్యా, నిన్నటికే రాలేక పోయినారా?” అని యెంతో విచార హృదయంతో అన్నట్టు అనిపించింది. అనిపించడంమేమిటి? తాను స్వప్నంగా విన్నట్టే అయినాగన్నగారి కేకలు చెవుల్లో గింగురుమనేసరికి కంటికోలకులు చెయ్యగిల్లెయి.

ఆదివారం ఉదయం బండిలో వాడు రాలేదు. అదే, రాత్రిబండిలో పన్నాడు కాబోలు ననుకున్నాం. మా డిక్కుమాలిన ప్రేక్షకలో బండి అయిదు నిమిషాలకన్న ఆగదు. వచ్చే మహారాష్ట్ర రాత్రి బండిగంటన్నరకి. బళ్ళో డిపార్టుమెంట్ లుండవు. స్టేటుఫారం మీద నయనా అతననే కోడలెట్టి నట్టుంటావువి! అక్కడికి వెళ్ళిరి లయిటువేసుకుని ముమ్మారు తిరిగేం యీ చివరి నుంచి ఆ చివరివరకూను. “హిందూచా” వాడి కేకకంటే “తమ్మడూ, శ్యామలా” అన్న నా కేకలే యెక్కువగా ప్రతిస్పందించాయి. అక్కడక్కడ కంపార్టుమెంట్లలో ప్యాసింజర్లు విసుక్కున్నారూకూడాను. కళ్ళలోకి తెల్లని వేసి నందుకూ, నిద్రాభంగం అయ్యేట్లు కేకలు వేసి నందుకూను. ఈ అనంతవిశ్వంలో ఎవరిగొడవ వాళ్ళది అని గైలు వెళ్ళిపోయింది చూస్తుండగానే. సోమ మంగళ వారాలు కూడా వాడు రాలేదు; ఉత్తరమూ లేదు.

బువారం ఉదయం వాడి ఆఫీసుకి వెళ్ళేన. సెలవు దరఖాస్తు అయినా పంపేదేమోనని. నన్ను చూస్తూనే అక్కడి క్రూర్మ సుందర్రావు— “దయచెయ్యండి. మీవాడు యిప్పుడే ఒంటిలో దిక్కు స్త్రేమనునుంచి పోకచేశాడు”

“పోచ్చేదా?” అన్నాను ఆత్రుతగాను.

“ఏం, మీకు తెలియదా? తెలిగ్రాం పంపించేదేమోనా మీకూ గూడాను.”

“నాకూనా? మీ కెలాగ తెలుసా?”

“రెండు ఎడమలకి ‘మెంటుమె సెజి’ లెంకి, నేనే రిసేపుచేసుకున్నాను”

“చచ్చేం నేను మొన్న కని వారం నా నె ఆయిల్లు మార్చేసేను”

“అంగుకే మీకు తెలియక పోయివుంటుంది. తెలిసిమాత్రం ఏం ప్రయోజనంలెండి?”

“అదేమిటి అలా అంటున్నార? మరెం పుట్టి ములకలేకుదా?”

“మా కంసరాజ్యంలో ఎప్పుడు ఉపద్రవం లేకుండా వుంది బాబూ!” అన్నాడు నుంచి రావు దీనకదంతో.

సోమవారం ఉదయం ఆఫీసుకి వస్తూ నీ తమ్మడి కుర్చీ మానేట్ట నాగన్నగారు. వాడు లేకపోవడంతోనే రుద్రుడయిపోయినట్టు. “మా వాడు యిచ్చిన తెలిగ్రాం యెదరపెట్టేసరికి మరి అంతలేని ఆగ్రహం వచ్చి బంట్లొట్టలని, మిగతా గుమాస్తాలని నానాతిట్టాతిట్టి “డిస్మిస్” చేసేసరి మా నాడికోతంతి యిచ్చేట్ట. ఏకారణం చేత ఆగిపోయినాడో వచ్చినతరవాత నాకబు చేస్తే బావుంటుందని సుందర్రావంటే, యింక ముందు యెప్పుడయినా అలాగ ఆఫీసు వ్యవహారాలు తనకి “నేర్చు” బోయేడంటే అతనికి అదే గతి పడుతుందని గట్టిగా వార్షింగు పారేసేడు.

“లోపల వున్నాడా యేమిటి? నే నయినా వెళ్ళి కాళ్ళూ కడుపులూ పట్టుకుంటాను.”

“ఇంకా వున్నాడా? ఆవేళే కేంపు తరు ల్లాడు సంగతంతా మీతోచెప్పి వాడిదిగిరికి పంపుదామనుకున్నాను. ఎలా గ్రహించే దిక్కుమాలూడు! కూడా ఏడవ మున్నాడు నన్ను కేంపుకి. నేనీ తెల్లవారుఘామనే వచ్చేను. తాను రాత్రి బండిలో అవతరిస్తాట్ట!”

మర్నాడు నేను వచ్చేసరికి జోగిరాజుపంతులు స్నానం చేస్తున్నాడు; ఏదో గొణుక్కుంటూన్నట్టు వివపడింది. జపం చేస్తున్నాడను కోవడానికి యెంతమాత్రం వీలేదు. ఈ సలభ యారేళ్ళ జీవితంగానూ అత నెప్పుడూ ఆచమన మయినాచేసి యెర్రగడు. కేశనామాలు మెదలే రావు. అంతరాత్మప్రమాణంగా బ్రతికేవాడికి జపతపాలతో ప్రమేయం లేదంటా రాయన. మరేమిటి చెప్పా యీ సణుగూ అని మందువా లోకి వెళ్ళేను. “రావోయి” అంటూ వోళ్ళు తుడుచుకున్న గావంచా నడికి చుట్టాని, బట్టి పిగిలేలా ను పలు చుట్టి తడిబట్టపిండేడు. ముక్కుపుటాలూ కనిపొమ్మలూ మాటిమాటికి ఎగురుకున్నాయి. మనసి రొద్రిమూర్తి అయి పోతున్నాడు. పొడిపంచ కట్టుకుని మునివేళ్ళ మీద గావంచా మధ్యకి మడిచి పిమ్మని చప్పు పయ్యేట్లు దులిపేడు. పచ్చడి రుబ్బుతూన్న కోడలు ఆ చప్పుడికి ఉలిక్కిపడి తల వెక్కిరి చూసింది.

“వాళ్ళ శ్యామలని తెలియదా నీకు? నిన్న మనయింటికి వచ్చింది?” అన్నాడు ఆమెవైపు చూస్తూ.

“తెలియకే! బాబ్బర్లంకట వాళ్ళది. దూరా భారానికి పోచ్చేనని యిద వుతూ వుంటే, యిక్కడా తెలుగువాళ్ళున్నారని మనవాళ్ళ నలుగురి యిళ్ళకి తీసుకెళ్ళి, పరిచయం చేసేను. చిన్నపిల్లయినా మాంచి పెద్దమనిషితరహా వుంది ఆమెకి” అంది కోడలు.

“ఏంటున్నావా, లక్ష్మి యేమందోనా? హృదయ మనేది కుసుమాదపి కేళంకంగావుంటాలి. B. E. ప్యాస్యం ఆఫీసరు అయినంత మాత్రాన్ని లాభంలేదు. విజ్ఞానమని అనిపించుకుని అజ్ఞ త్వంలో పడిపోతే యె దుకొచ్చిన చదువు! నలుగురికి ఉపాధి కల్పించడం ఉద్యోగిత్వం కాని ఉన్నది ఉండే కల్యాణం గాదు.”

“ఇంతకూ యేమయింది పంతులుగారూ? పండానాయ?” అన్నాను.

“ఆ. పండకపోతే కావు వేయించి మరి మొగ్గు జటిసాను. నేనూ పంకగొట్టు ముండావాణ్ణి, తెలుసా?”

జోగిరాజుపంతులు యింటి ముందు శరవేగంతో వచ్చి ఆగింది నాగన్నగారి కారు. పంతులుగారి రెండు చేతులూ పుచ్చుకొని “తమతో అర్జంటుగా మాట్లాడాలి... యిదచేతులు గావు...” అంటూ నా మొహం కనిపించే సరికి సార్వకంగా వూరుకున్నాడు నాగన్నగారు.

“అలాగ కచ్చేరి గదిలో కాస్తేపు విశ్రమించండి. వీరిని పంపించి యిప్పుడే వస్తాను” అన్న పంతులుగారి మాటలకి “చిత్తం, చిత్తం” అంటూ ధైర్యవరుని పిలిచి కారు మా అధీనం చేసేడు. నాహసం కిగ్గిములుపు తిరక్కుండానే మొదలెట్టేడు పంతులుగారు—

“చిల్కి చెప్పినట్టు చెప్పేను. ఓమాట గాదు; పదిమాట్లు, పదిరెండు కాలు గానున్నా. వినుకుంటేనా? చదువులు చదువుకున్నాం, మనిషి తత్వం కనిపెట్టాడూ? మీ తమ్ము డేమనుకుంటాడు? నాఖర్మ గడ్డలయి ఏ ముహూర్తాన్ను చేసుకున్నారో యీ వెళ్ళి, మాడు రాత్రిళ్ళూ గడవకుండానే విడిచివేసుకున్నాంది. ఏడాదికి వెళ్ళి తీసుకొచ్చి నెలగబెడదామనుకుంటే యిలా మండిపోయిందా యిది! దీన్ని కట్టుకోక పోయినా యీ ఉద్యోగం నిలబడేమా! ఇలాగ పరిపరివిధాలుగా పోతుంది అతని మనస్సు. ఇహ ఆ అమ్మాయో, ఆ మెపరిసితి మరిదారుణం. ఆవిధ గారు అలాఅడుగుపెట్టేసరికి యాయనగారివుద్యోగం యిలామక్కనుట్టుకుందని అమ్మలక్కలు అనేస్తారు. లోకాన్ని దాగరలో ముయ్యగలమా? ఈ పనికిమాలినదాన్ని గాకుంటే యింకెవ్వరి నయనా కట్టుకుని కలో గంజో తాగుతూ యేపల్లె టూళ్ళోనోపడి సుఖపడ్డాడూ? నాకాతం యిలా వుందికాబోలు. నీతమ్ముకోకలగా కట్టుకున్నప్పట్టుంచి వియోగదుఃఖమే నాయది. ఇంక యీ చెబ్బతో బతికవున్నాన్నాళ్ళూ యెత్తి పొడుచుకు తినేస్తారు కాబోలు ఆయనా, ఆడ పడుచులూను. వారవర్షాలు లేక్కచెయ్యకుండా సుక్రవారం బయలుదేరడానికి ఎల్లాగా తయారయినప్పుడు, అదిమాత్రం పాటించి, నే యింట్లోకి వచ్చేదాకా ఆ మాన్నాళ్ళూ యెందుకాగిపోవాలి? అధికారి కర్కొటకుడని తెలు సుగుదా! తురకలు కొడుతూవుంటే చుక్కలెదురా? గైలు కదిలింతరవాత తగులడిలే యేంజేతురు? నా ఖర్మ యింతకి యిలా వుంది గాబోలు ఇలాగ అనుకుంటుందా అమ్మాయి. వాడు అలాగ, యీమె యిలాగ అనుకుంటే పండంటి కాపురం భగ్గం పాడు అయిపోయినట్టేనా? దీనికి కారణం ఎవరు? మనిషి అయిన తరవాత ప్రతీవాడికీ కొన్ని చిక్కు పరిస్థితులు వస్తాయి ఆమాత్రం ముంటూ వెంకా ఆలోచించుకోవడూ? అదేనా వాడికి చెప్పే వాడు లోకువగదా అని మొత్తే వ్యవహారమే? ఎంతో చెప్పేసోయి యిలాగ. భార్య యింట్లోకి రాదని తెలిగ్రాంలో ఎలాగ ఏడుస్తాడు? వచ్చినతరవాత వివరాలు కనుకోగ్గి. యిది వరకటినుంచీ గమనిస్తూన్నవాట్ని బట్టి నిజంచెబుకున్నాడో, కోస్తున్నాడో నడవడినివిచారించు... అబ్బే... ఎంత చెప్పినా ససేమిరా అని కూర్చున్నాడు. ఇహ నాకూ ఒళ్ళు మండిపోయింది. కుక్క కాటుకి చెప్పు చెప్పే మందు!”

“ఏం చేసే రేమిటి?” అన్నాను.

“మారెంజోవాడేకమా నాగన్న పై అధికారి? తలవని తలంపు గా వాడూ నిన్న తయారయ్యేడు. సంగతి యావత్తూ చెప్పేసరికి “వాడి పని పట్టిస్తానులెండి. నేనూ యింఛా మించుగా అలాంటి వ్యవహారంమీదే వచ్చేను అంటూ” అల్లా కంట్రాక్టులో సొమ్ము తిన్న వ్యవహారం కడదీసి యిర్రవ నాలుగు గంటలలోగా సంజాయిషీ యిచ్చున్నాడు. లేకపోతే బర్తరఫ్. చేసుకున్నమ్మకి చేసుకున్నంత తన ఉద్యోగానికే గాలి వచ్చే పరిస్థితి ఏర్పడింది. అసలు తన దాకావస్తేనేగాని తెలియదులే. రేపు మామూలుగా మీవాణ్ణి ఆఫీసుకి వెళ్ళమను. అసలే సాయంత్రానికి మీకే కలుగు వస్తుంది. వచ్చేడుగా కాళ్ళూ చేతులూ పట్టుకోడానికి?”

సినిమా సమీక్ష :

వింధ్యరాణి

జెజయంతి ఫిల్మ్స్ వారు వింధ్యరాణి చిత్రాన్ని గతసోమవారం, కేసినాలో ప్రీమియర్ వీక్షించారు. సంక్రాంతిపండుగ వాటినుంచి ఆంధ్రదేశంలో ఈచిత్రం ప్రదర్శితమౌతుంది.

ప్రసిద్ధంగా తెలుగు ప్రజలలో పేరుబడి ప్రచారంలో ఉన్న నాటకాన్ని సినిమా తీసి ప్రదర్శించటంలో, ఈ చిత్రానికి, కొన్ని సార్ల కొలూ కొన్ని బాధకాలాకూడా ప్రదర్శనారంభంలోనే విరివిగా ఏర్పడాయి, వింధ్యరాణి నాటకం ప్రజాదరణను ఆమెతంగా చూరగొన్నది. ఆ నాటకంలో తమకు కలిగిన రసానుభూతి తూ, చాతప్రకుండా, మరల తమకు చిత్రంలో కల్గాలని ప్రజలు ఎదురుచూస్తూ చిత్రాన్ని చూస్తారు.

నిర్మాతలుకూడా ఈవిషయాన్నే మనసులో ఉంచుకొనే చాలావరకు, చిత్రాన్ని తీశారు. నాటకంలో, ఉజ్వల ఘట్టాలుగా ప్రజల నాకరించిన ఘట్టాలన్నీ చాలామటుకు యథాతథంగానే చిత్రంలో అమర్చారు. అమర్చటానికి కనువుగాని చోట్లు చాలా మిగిలక తప్పలేదు. కాని ఆస్థలూ చిత్రం నాటకంనూ, బాగున్నచోట్లకూడా, పూర్వరసానుభూతి నేనెవరు వేసుకో మొదలిడినవారి, చిత్రంలో ఆయాభాగాలు విపరీతంగా కనబడవచ్చును. కాని ఈ భేదము నాటకానికి చలన చిత్రానికి, నిర్మాణవిధానంలోనే ఉన్న ప్రాథమిక భేదమని ముదఱులో ఉంచుకొన్నచో, విడివిడి కథానిర్మాణాలుగా, రసానుభూతి సమకూర్చటంలో, ఎంతెంతవరకు, ఈ నాటకము, చలన చిత్రమూ, సఫలత నందుకొన్నది గ్రహించుకొని ఆనందించే ఆస్కారముంటుంది.

చిత్రంలోని కథకు, నాటకంలోని కథకు కథాసంవిధానంలో, పాత్రల శీలాలలో వీరు ఎక్కువ మార్పులేదు. వింధ్యరాజు ఒక ప్రత్యేక ఉగ్ర మానసిక తత్వము కలవాడు. స్వకార్య నిర్వహణముకై, నీతినియములు పాటించడు. ధర్మ పన్నులు, నీతిబోధలు అన్న విషయ, వంది మాగడ స్తోత్ర పాఠముల కుబ్బిపోడు. స్తోత్రముల యాధార్యమెంతయో, ఆమూల మెరిగినవాడు. కాని పలు స్తోత్రములను ఆశించినంతటి అమాయకుడు గాడు. స్త్రీ ద్వేషికాడు. కాని స్త్రీలన్న గౌరవమే లేదు. ఉన్నత భౌతికకామలాలనుడు; భోగోచ్ఛాసరుడు.

కాని దార్శనికతేని స్త్రీ శీలములన్న రోత. తనకు తగ్గ ప్రతిస్పర్ధియై, తన అధికార పరాక్రమమునకు, ఎదురు నిలిచి, బుసలు కొట్టుచు, విషము క్రమ్మి కుపిత మహానాగాంగనా సమాన దార్శనికతయైన, యువతీరత్నాన్ని చేజిక్కించుకొని చెట్టాటలాడి, లొంగదీసికొనుటలోనే అతనికి మహాదానందము. అట్టి నారీరత్నము వింధ్యరాణి అతని పాల బడినది. ఆమె నుడికించి రెచ్చగొట్టి, తోకద్రొక్కి, ఆమెలో ఎంత వి

మున్నదో అంతయు క్రిక్కించువరకాతనికి నిద్ర పట్టదు. ఆమె తనను నిద్రలో బాకుపోయి పొడిచినకూడ అతని కామ సాహసదైర్యాను మెప్పుకోలే తప్ప ద్వేషములేదు.

ధర్మములముగానున్న వీరప్రకృతిని అతను సహించడు. అల్లాటి ధర్మభీరువును పిరికిపండుగా జమకట్టి, వారి నుడికించి, వారిలోని వికటోద్రేకాలను వెలిగ్రక్కించి, అంతలోనే వారి నెత్తివైచరించి, మళ్ళీ వారి యథాస్థానంలోకి కుంచుకుపోయేటట్లు చేయటం అతని విభాసం. శివశ్రీని ఈ విధానంలోనే ఉడికించాడు. కాని శివశ్రీ అతని ధర్మమార్గంలోనే ఆహింసా విధానంలోనే తాను చంపదగినయట్టి శత్రుడై, అసహాయంగా చేత జిక్కినప్పుడు, హింసించకుండా తనూ నామంతో విడిచివైచి, పరితాపాగ్నిలో ముంచెత్తి విడిచాడు. ఆ పరితాపాగ్ని అతని శీలంలోని, కృత్రిమభాగాన్ని దహించి, అతని శీలంలో సహజంగా ఉన్న దృఢత్వంతో మంచి మార్గంలోకి అతన్ని త్రొక్కి, పరకల్యాణాపేక్షకుడైన యోగిగా అతన్ని మారుస్తుంది.

వింధ్యరాజు శీలము నాటకంలోనూ, సినిమాలోనూ కూడా, ఈ ప్రాథమిక బల సంపత్తితోనే ప్రకాశించింది.

ఈ పాత్రపోషణ, రంగస్థలమీద నిర్వహించినంత సామర్థ్యంతోనూ, తెరమీదకూడా సుబ్బారావుగారి నటనలో సాగింది. అవంతి సమక్షంలో మొదటిసారి వింధ్యరాజు ప్రవేశించిన ఘట్టము సినిమాకథలో మార్పుచెందింది. కాని వింధ్యరాజు, ఒక్కొక్క మెట్టు ఎక్కుతూ అవంతిసంహాసనవరకూ ఆ రోహదగతులు చూపటంలో, నాటకరంగమీద అవంతిప్రవేశ సమయంలో వింధ్యరాజుగా సుబ్బారావుగారు చూపించిన నటనాకళలన్నా చాల విస్తృత నటనావకాశం గలిగి, వింధ్యరాజుపాత్రపోషణకు వన్నె తెచ్చింది. అయితే నాటకంలో అవంతికి సినిమాలో అవంతికి రూపగుణకళల సాదృశ్యా లలో భేద ముండబట్టి, ఇక్కడ అవంతిపాత్రకూడ వింధ్యరాజుతో సమానమైన, దార్శనికతనుదొక రేఖతోయినందువలన, నాటకం చూచి, మననం చేసుకొంటూ కూర్చున్నవారికి, ఈ దృశ్యము, సంపూర్ణముగా రసానుభూతి కల్పించలేక పోవచ్చును.

తరువాతి ముఖ్యపాత్ర అవంతి. సినిమా కథనానికై, ఈ పాత్రలో మొదలు తెచ్చిన మార్పు, అవంతిశీలపోషణకు నాటకంలో కన్నా మెరుగు తేలేదనే అనిపిస్తుంది. నాటకంలో అవంతి "స్వయంవేషస్త్రియారంభ"; స్వతంత్రురాలు. వింధ్య రాజుసామంతరాజు కూతురుగా వింధ్యరాజువద్దకు పోవటంలో, ఈమె స్వతంత్రురాలానికి కొంత బెప్పు తగిలింది. తక్కిన శీలపోషణమంతా, నాటకంలోనూ సినిమాలోనూ ఒకేమాదిరిగా జరిగాయి.

అవంతి పురుషద్వేషిణి. పురుషఅహంకారానికి చిహ్నంగా నిలచిన వింధ్యరాజును పాదాక్రాంతుని చేసి, వింధ్యరాజ్య స్త్రీలను, స్వతంత్రవ్యక్తులుగా ప్రతిష్ఠించి, వింధ్యరాణిగా ప్రకటించుదామని, వీరసాందర్యగుణపూరితమైన గర్వంతో బయలుదేరింది. వింధ్యరాజు సహవాసంలేకుండా ఈ ప్రణాళిక నెరవేరుగలనని ఆశించింది. అంతవరకు స్త్రీత్వపు కోసులత్వము, కామవాంఛ, ఏకపురుష నిష్ఠితమైన పవిత్రప్రేమ ఇత్యాదు లామెలో లేవు. కేవలం, ధర్మనిష్ఠురమైన ఉగ్రస్వభావము, పీడిత వ్యక్తులపట్ల విశాల సాహృద్యము, అచంచలమైన ఆత్మనిశ్చయ సము ఇత్యాది వికలన్యా సహజగుణాలే ఆమెలో అంతవరకు భాసిల్తాయి. శివశ్రీని చూచేదాకా ప్రేమ స్వరూపమెరుగదు. ఆపుటిసుంచి హృదయం మార్చడమే, అతని ప్రేమకోసం, వింధ్యరాజును హత్యచేయబూసేటంత క్రూరము కూడా పోతుంది. ప్రతినిత్యము వింధ్యరాజుతనను,

శ్రీమతి సాదామిని

శ్రీ వెంకటేశ్వర స్వామిగారితో భారతనాట్యంలో పాల్గొంటున్న నటీమణి.

శివశ్రీని తన పరిహాసానికి గురిచేస్తుంటే, రక్తముడికిపోయిన, అశక్త కోపము ప్రజ్వలించు తూంటుంది. (ఈ ఘట్టాలలో సుభాషణలకున్న పటిమ, ముఖభంగిమలలో తెరమీద జెలుపడలేదు. చివరికి వింధ్యరాజును హత్య చేశామను కొని శివశ్రీ వద్దకు వచ్చి నిరాకరింపబడటంలో, ఆమె దెబ్బతిన్న త్రాచులాగ అవుతుంది. ఇక్కడ ఈ ఇద్దరి వ్యక్తుల మనస్సంఘర్షణ లేమో ఉద్రేకాశేమో, అవి తెరమీద సంభాషణల మూలానే ప్రేక్షకులు అగ్రం చేసికోవలసిన అవసరం కల్గింది. నటీనటుల ప్రజ్ఞకు మహాదనకాశ మిచ్చే ఈ ఘట్టం, సంభాషణలతో వ్యక్తం చేసుకురావటం, అక్కడి నటీనటులకు, చిత్రకథా నిర్మాణానికికూడా, ఏమంత ప్రతిభాస్ఫూర్తకంకాదు. శివశ్రీ, అవంతిపాత్రలు, తక్కిన చిత్రమంతా నడిచిన స్థాయి అందుకోలేక పోయినవి.

శంప, వజ్రభట్టు, మంథుడు, పండితరావు, శతమిత్రుడు, మొగలైన నాటకంలోనూ సినిమాలోనూకూడా, ఉన్న పాత్రలు నాటకరంగం మీదకన్నా, తెరమీదే ఎక్కువ బాగా చిత్రణానికనువైనట్లు తోచాయి. ఈ పాత్రల వేషధారలందరికీ సమకూర్చిన ఘట్టాలుకూడా, చిత్రమంతానికి చాలా దోహద మిచ్చాయి. శంపవేషం నాటకంలోనే ప్రేక్షకులను మరులు గొల్పింది. అంతేకన్నాకూడా తెరమీద చిత్రంలో శంప వేషధారి, స్త్రీజన ప్రకృతిలోని, ఒక ప్రత్యేక సాహసాన్ని సౌజన్యాన్ని బహుజనమయ్యాన్నికూడా, అవ

గానాన మొంగుకొని ప్రేక్షకులను రమణీయంగా చూపగలిగింది.

వింధ్యరాజు కుంచిన పద్మములు, సామాన్యంగా ప్రతిమరిషీ స్వగతంలో కూనిరాగాలు తీసుకొని పాడే పద్యాలుగా ఉద్దేశించినట్లయ్యండవచ్చును. కాని ఆ అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తపరచటంలో కృత కృత్యత రాలేదు. నాటకంమాని ఉన్నప్రేక్షకులు, వింధ్యరాజు పద్యాలు చదవటం విచారలంటారేమో ననే తీసికట్టున్నాయి. శివశ్రీప్రతిజ్ఞ కూడా పద్మం నీని మూలలలో పద్యాలుండవచ్చు ననే వాదానికి దోహదంగా లేదు.

అవంతి స్వప్నం, తెరమీద చక్కని స్వప్న సీమ భ్రమకల్పించగలిగింది. కాని శివశ్రీ జైలులో పెట్టినతర్వాతి, ఆమె మనోభయాలను, తలారి శివశ్రీని నరకివేసినట్లు చూపటం, అది, అవంతి భ్రమగా, ప్రేక్షకుల కళమరటుకన్న, ప్రేక్షకులనే అనుమానంలో ముంచేట్లుగా ఉన్నది.

ఇవి చాలా స్వల్పమైన నెరసులు. అయితే విమర్శించటానికై నా అగ్రతలేని స్థితిలో ఇంతవరకూ చాలా తెలుగుచిత్రాలు గడిచాయి. ఈ చిత్రం అల్లాగాక ఇంతవరకు వచ్చిన తెలుగు చిత్రాల్లో సర్వవిధాల్లో ఉత్తమశ్రేణిలోని చిత్రాల్లోకే చెందుతుంది.

గాథాశీలకల స్త్రీ పురుషుల, సమాకర్షణ సంఘర్షణలను, చూపే కథావస్తువు చిత్రరచన పుగా తీసుకోవటంలో, చిన్నిచిన్ని నెరసులెన్ని ఉన్నా చిత్రం ప్రజానీకానికి ఆకర్షణీయంగా తయారవగలదని చెప్పుకోటానికి ఈ చిత్రం తార్కాణంగా ఉంటుంది.

పుష్పవల్లి

భారత లక్ష్మీ బ్యాంక్ లిమిటెడ్.,

సెంట్రల్ ఆఫీసు: మద్రాసు 1.

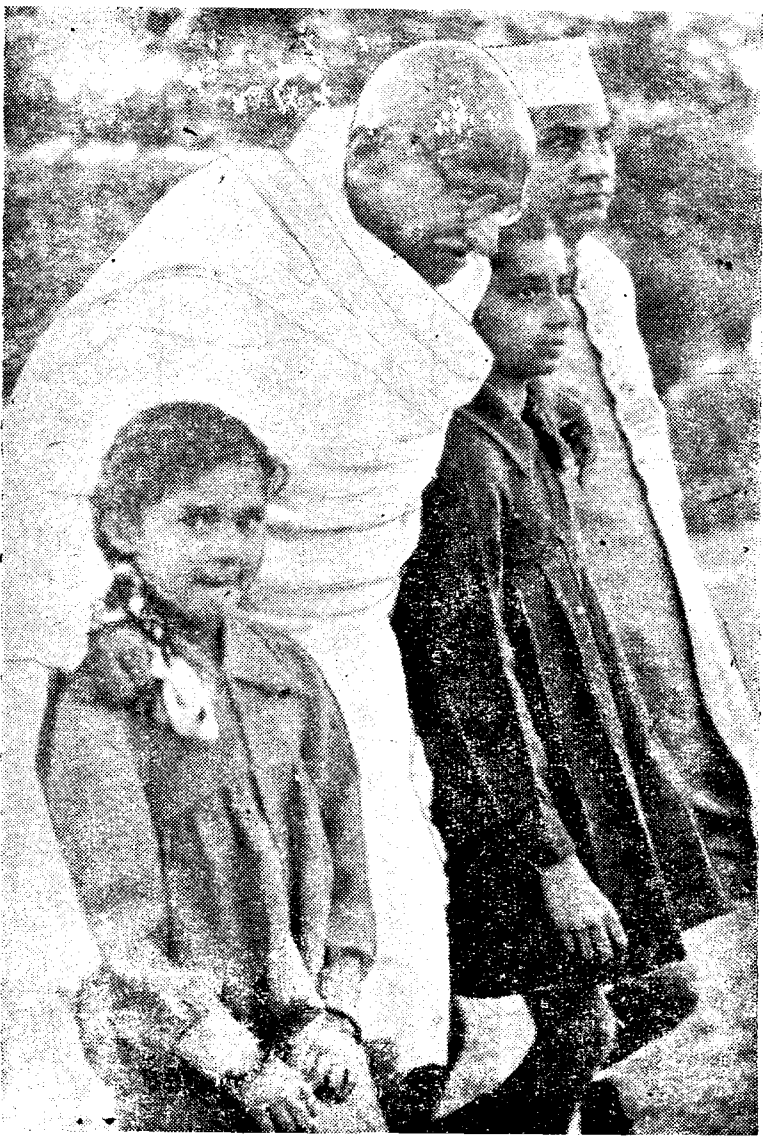
బ్రాంచీలు : బెజవాడ, బొబ్బిలి, కాకినాడ, గుడివాడ, గూడూరు, గవర్నరుపేట, (బెజవాడ) కావలి, మచిలీపట్నం, మద్రాసు, నరసాపూరు, నూజివీడు, రామారావుపేట, (కాకినాడ) రాజోలు.

చేర్మన్, బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టర్లు :

శ్రీ బొబ్బిలి రాజు.

మాడు మొదలు తొమ్మిది నెలలవరకు అన్ని బ్రాంచీలలోను సీజ్ డిపాజిట్లు తీసికొనబడును. వడ్డీ 2 1/2% మొదలు 3 1/2% వరకు యవ్వబడును. వివరములకు వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును.

భోగరాజు వెంకటరత్నం,
మేనేజింగ్ డైరెక్టరు.

24 గంటల ఉపవాసం తరువాత గాంధీజీ బిర్లాభవన్ లో ఉదయపు వాహ్యభి కార్యక్రమాన్ని కొనసాగించుతూ ఉన్నారు.

యుగ పురుషుడు గాంధీజీ మరణ ప్రాయోపవేశానికి 24 గంటలు పూర్వం విశేష పరిపాలనా పీఠాల్లో కీటుకములవలె అణగారిన పుణ్యక్షేత్రం తన సోదరప్రజలలో రాజకీయ చైతన్యమును రేకెత్తించి, సర్వోత్కృష్ట నాగరికతాచిహ్నములగు సత్యము, అహింసలద్వారా తన దేశమునకు స్వరాజ్యము సంపాదించి యిచ్చిన ఆ మహా నీయుడు, కష్టపరంపరా జనిత కౌశల్యము వలన పశుప్రాయులై పోయిన తన సోదరు ప్రజల నడచి రించుటకు తన 79 వ ఏట, తన జీవితములో 15 వ పర్యాయము ప్రాయోపవేశానికి వహించారు. రాజకీయముగ భారతదేశము విభజింపబడనను, దేశభక్తుల హృదయ పీఠికలలో భారతదేశ మెన్నటికీ అవిభాజ్యమే! భారత యూనియన్, పాకిస్తాన్ లలో ఎక్కడ, ఏ ఆకృత్యము జరిగినా అది తన గృహములోనే జరిగినట్లు గాంధీజీ విచారించును. కన్యాకుమారినుండి, పెహావర్ వరకు భారత భూమియంతయు గాక ఆయానకు మరే ఇతర స్వగృహమున్నది! దేశవిభజన సాధించుట కొరకు, దేశవిభజన కారణముగను ప్రబలిన మత కల్లాలము భారతీయులను పశుప్రాయుల నొన రించినది. విశేష పరిపాలననుండి విముక్తులగుటకు తా మే విధానము నవలంబించిలో భారతీయులు విస్మరించిరి. అట్టితరి వారికి కర్తవ్యబోధ యొన ర్చుటకు గాంధీజీ తన ప్రాణమును పణముగా నొడ్డి కృషిచేయుటలో ఆశ్చర్యమేమియు లేదు. నశించిపోయిన మతసామరస్యమును పునరుద్ధ రించి, ఇండియా-పాకిస్తాన్ లమధ్య సుహృద్భావము నెలకొల్పుటకే గాంధీజీ ఈ ప్రాయోపవేశం ప్రారంభించారు. మనదేశములో మత సామరస్యము గతదశాబ్దమునుండి క్రమేణా నశించిపోవుటకు బాహ్యత నీనాడు ఏదో ఒక వర్తము కరిపై రుద్దుటవలన ప్రయోజన మేమియు లేదు. కాని దేశవిభజన సాధించుట కొరకు ముస్లిం లీగ్ ప్రారంభించిన ద్వితీయస్థానం త ప్రచారము దేశవిభజన జరిగినతరువాత ముస్లిం లకే వినాశదాయకముగా పరిణమించి, మత సామరస్య మంతయు పూర్తిగా నశించిపోవుటకు కారణమైనది. దేశవిభజన జరిగినతరువాత ముస్లిం లలో కు వర్గాలము భారతీయునియన్ లోనే పుడిపోయినారు. ఇందుకు భారతీయుల ఆత్మపరాగాని, అసమర్థిగాని ఏమాత్రము వుండి యుండెడిది కాదు. కాని దేశవిభజన తరువాత ఉభయ అధిపత్యములలోను జరిగిన మతసంక్షోభము, తర్వాత ప్రారంభమైన జనాభామార్పిడి ప్రజలలో మతోద్దేశమును రెచ్చగొట్టినవి. పాకిస్తాన్ లో, ముఖ్యముగా పశ్చిమ పాకిస్తాన్ నుండి ముస్లి మేతరులందరు బలవంతముగా తరిమివేయ బడుట, భారత యూనియన్ లో గొప్ప సంఘటనము కలిగించినది. ఇచ్చటినుండి ముస్లింల నందరినీకూడ తరిమివేయవలెనను భావము కాంది శికులగా వచ్చినవారిలోనేగాక, స్థానిక ప్రజలలో కూడ ప్రబలినది. తత్ఫలితముగా తూర్పు పంజాబ్, ఢిల్లీ, అజ్మీరులలో సంక్షోభము జరిగినది. భారత ప్రభుత్వము ఈ సంక్షోభమును చల్లార్చ గలిగినది గాని, ముస్లింల పట్ల ప్రజలలో

గాంధీజీ ప్రార్థన

కాశ్మీర్ నుండి భద్రతామంత్రి

వ్యాపించివున్న అనుమానము, ద్వేషము రూపు మాసి పోలేదు. పరిస్థితి ప్రశాంతముగా కైకిగోచ రించినా, ఏనాడైనా ప్రమాదము వాటిల్లుగల అవ కాశము లేకపోలేదు. ఇట్టి అవాంతరము జరుగు టకు అవకాశం లేకుండా చేయుటకు ప్రజలమన స్సుల లోని భేదభావమును రూపుమాప వలెను. ప్రజలలో ఈ మార్పు, వారి విజ్ఞానము, విశాల భావము, ఆత్మపారిశుధ్యతల వల్లనైనా జరుగ వచ్చును; లేదా భారతముస్లింల చర్యల వల్ల నైనా జరుగవచ్చును. భారతముస్లింల కృత్యము లెట్లున్న వను ప్రసక్తిలేకుండా, మన మనోభావ ములలో మార్పు జరిగినచో అది శాశ్వతముగా నుండును. ప్రజలహృదయములలో అట్టిమార్పును తెచ్చుటకే గాంధీజీ ఈ తపశ్చర్యకు ఉప క్రమించినారు.

దేశవిభజనకు, పశ్చిమ పాకిస్తాన్ నుండి ముస్లి మేతరులను తరిమి వేయుటకు కారకులని భారత యూనియన్ ప్రజలు త మృనుమానించుచున్న సంగతి భారతయూనియన్ లోని ముస్లింలకు తెలి యును. ముస్లింలీగ్ ద్వితీయ స్థానం తము తత్ఫలితముగ జరిగిన దేశవిభజన తమకే అనర్థకమని కూడా భారత ముస్లింలు ఇప్పటికి గ్రహించినారు. ఏనాటికైనా తాము భారతదేశమునకే అంటిపెట్టుకుని వుండ వలెననవార మని కూడా వా రెరుగుదురు. కాని, దేశవిభజన పూర్వపు సంగతిని విస్మరించినను, దేశవిభజన జరిగిన తరువాత కూడా భారత ముస్లిముల చర్యలు వారి సోదర ప్రజలలో జనించిన అనుమానమును పోగొల్పలేక పోయి నవి. దేశమందంతటా ముస్లిముల గృహములలో ఆయుధములు, మందుగుండుసాముగ్గి విరి విగా దొరికినవి; దొరుకుచున్నవి. ముస్లింలీగ్ ను త్రోసిరా జనవలెనని లీగ్ నాయకులు చాలమంది ప్రకటించుచున్ననూ, లీగ్ ను భారతదేశములో కూడా కొనసాగించుటకే లీగ్ అధికారవర్గము నిర్ణయించినది. తాము భారత యూనియన్ పట్ల వినయవిధేయతలతో వ్యవహరించుమని భారత ముస్లిములు పదేపదే ప్రకటించినను, వారా మాటలు మనఃపూర్వకముగా ఉచ్చరించు చున్నట్లు గోచరించుటలేదు. లీగ్ సంస్థను రద్దు పరచుమని, జాతీయసంస్థయగు కాంగ్రెస్ లో ముస్లింలందరు జేరిపోయినచో, వారిపట్ల ఇతర ప్రజలు తమ వైఖరిని మార్చుకొనక తప్పెడిది కాదు. మాలానా అజాద్ నాయకత్వమున పనిచేయున్న జాతీయ ముస్లింల ఎడ ఎట్టివారికి భేదభావములండుటకు ఆస్కారము లేదుగాని, ముస్లిం ప్రజానీకమును జాతీయ ముస్లిం పక్ష పాతముగా నొనర్చుకొనుటలో పీ రెంతమాత్రము సఫల లయ్యెనో చూడవలసియున్నది. కాశ్మీర్ ముస్లింలపై, పాకిస్తాన్ దుండగులు జరుపుచున్న ఆకృత్యములను ఖండించుటకే జాతీయ ముస్లింలు సంకోచించినారు. కాబట్టి భారత ముస్లింలు తమ చర్యలపట్ల ఇతరుల మనోభిప్రాయములను మార్చలేకపోయినారు సరి కదా, ముస్లింల మనోభిప్రాయములను మార్చుటకే ఇతరులు పూనుకొనబోసి వచ్చుచున్నది. అటు ముస్లి మేతరుల మనోభావములను, ఇటు

గాంధీజీ పండ్లర

ప్రారంభించిరి. ఇది కేవలము ఆ సత్య ముస్లింల పూర్వకృత్యము నెట్లున్నను, భారతదేశములో నిశానించుటకే యధ్యంతరం లేదనీ, వారికి ఇతర ప్రజలతో సరి సమా హుత్వము, రక్షణ లభించితిరనని భావించుటలు ఇదివరకే స్పష్టపరచినారు. కాని ముస్లింలు, పైన జెప్పినట్లు, తమ ప్రవర్తన పరివర్తన తెచ్చుకొన లేక, తమతోటి ప్రజల అనుమానమునకు గురియగుచు, ప్రభుత్వ వ ఆయుధబలముచే రక్షింపబడుచున్నారు. నిజముగా అసత్య పితకమును పరిస్థితియే పరిస్థితిని సర్దార్ పటేల్ హరించలేదు. ఉన్నదున్నట్లు చెప్పే స్వభావము కల ఎవరిలో ఎట్టిలోపము కనుపించినా, వ చేయకాన వలసిందని ఆయన వెంటనే జేస్తాడు. భారతయూనియన్ పట్ల భక్తివి ములు పైకి వాత్రము ప్రకటించునూ, తవ ర్తలో పరివర్తన తెచ్చుకోలేని ముస్లిం ఆయన సమయానుకూలముగా మంపరించినది వారెంతయు హర్షించ వలసినది వారి హృదయ మాలిన్యము వారి చి! పరిశ్రమింప జేయుచున్నది. నిజమాడిన మన్నట్లు, సర్దార్ పటేల్ తమకు విరోధి వారు భావించి, పండిట్ నెహ్రూనూ, జీనీ ప్రశంసించుచువచ్చిరి. వాస్తవము

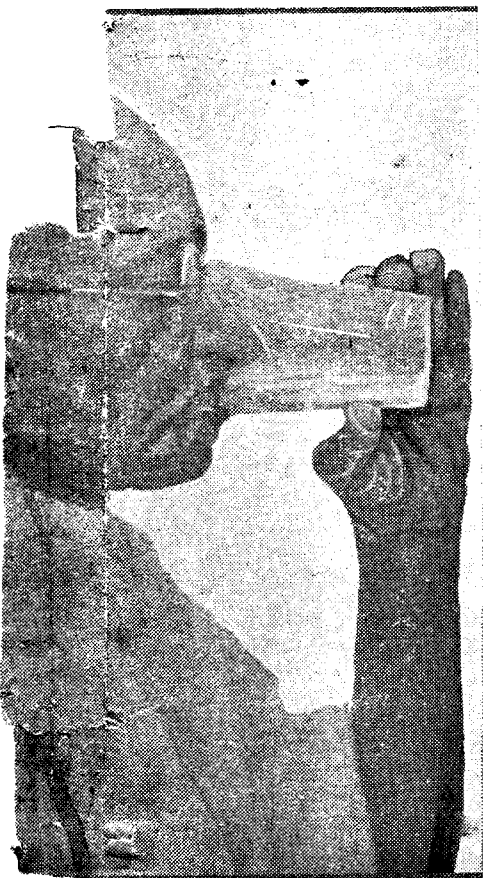
ఆర్థిక మంత్రి పండ్లర భారత ప్రభుత్వవైఖరిని విమర్శిస్తూ పాకిస్తాన్ ఆర్థికమంత్రి నేసిన ప్రకటనకు ఉపప్రధాని, సర్దార్ పటేల్ ఆర్థికమంత్రి పండ్లరగారి పట్టికార్లు ఢిల్లీపత్రికా విలేఖరుల సమావేశంలో సమాధానమిస్తున్నారు.

సామవేశదీక్ష :

మంచి

ఘటనలకై తెలిలోచర్చలు

ధీర, పండిట్ నెహ్రూ, సర్దార్ పటేల్ లు పట్టాభిషేకమును విధానము కాంగ్రెస్ నకు కదా! వీరిలో ఒకరు మంచి వారు, ఒకరు కాదని భావించి, గాంధీజీకి ఫిర్యాదు మంత్రివర్గములో భేదభావములు కల్పించి యిట్లు ధ్వజం వేసి భావించినారు. అంత తమన సర్దార్ పటేల్, పండిట్ నెహ్రూల విభేదములు లున్నవనిగాని, వాని సద్గుణములు

అర్పించుచున్నారు.

ము, గాంధీజీ తన 79వ ఏట ఈ కార్యోద్యమమును ప్రారంభించి నాడుగాని చెప్పజాలదు అసమంజసము. గాంధీజీ ప్రాయోపవేశము సత్వరమే, జయప్రథముగా ముగియవలెనని, అనేకు హిందూలు భారతప్రజానీకము అంజలిబద్ధమే అని భావించినది. ఢిల్లీలో మత సామరస్యమును సైకొల్యుటకై అన్నివర్గముల వారు నిరంతరము కృషి చేస్తున్నారు. ఢిల్లీ ముస్లింలవద్దనుండి దోచుకొనబడిన ఆస్తులు, ఆక్రమించుకొనబడిన గృహములు, మసీదులు తిరిగి యిచ్చివేయుటకు ప్రజలు సిద్ధముగా నున్నారు. నాడు ఢిల్లీలో కాండికల చాలమంది నివస్తున్నారు. పాకిస్తాన్ లో తాముపడిన బాధలకు పట్టి ముస్లింలపై ప్రతీకారము జరపవలెనని భావించుట సమంజసముకాదు; సమర్థముకాదు కాదు. ఈ కాండికల మనస్సు చుట్టూ కొంచెము కష్టము కావచ్చును; కాని నాయకులందరూ ప్రయత్నించిన సాధ్యముకాదు. లండరికి నిరనివారము లేరవ్వచి, జీవనోపాధి కృత్యము లభింపజేసిన వారిలోని అసంఖ్య చాలవరకు తగ్గిపోవును. ఈ ఏర్పాట్లు తనంతియ్యలా చేయుటకు భారతప్రభుత్వము ప్రయత్నించుచున్నది గాని, అది అంత త్వరలో సాధ్యమగునదికాదు. కాండికల నందరూ ఢిల్లీ లోని బయటకు పంపి, వారికి కావలసిన

సౌకర్యము లేర్పాటుచేయుట సత్వరమే జరుగవలసి.

మహాత్ముడు వెంటనే ప్రాయోపవేశమును విరమింపవలెనని తమ కోరికను చిహ్నముగా భారతయునియన్ పాకిస్తాన్ లకు ఒక గొప్ప సాకార్యమును కల్పింపజేసినది. ఇండియా పాకిస్తాన్ ల మధ్య జరిగిన ఆర్థిక ఒడంబడిక ప్రకారం భారతప్రభుత్వం పాకిస్తాన్ కు రూ. 50 కోట్లు యివ్వవలసి వున్నది. కాశ్మీర్ సమస్య సక్రమముగా పరిష్కారమగు వరకు ఆ ఒడంబడికను అమలు జరుపుటకు భారత ప్రభుత్వం నిరాకరించినది. ఈ నిరాకరణవలన ఇండియా, పాకిస్తాన్ ల సంబంధాలు మరింత విషమించినవి. పాకిస్తాన్ డబ్బుకొరత చాల ఇబ్బంది పడుతున్నది. పాకిస్తాన్ లకు సామర్థ్య భావనాచక్రముగా, భారత ప్రభుత్వం ఈ ఒడంబడికను వెంటనే అమలు జరుపుటకు అంగీకరించినది. భారతప్రభుత్వ మంత్రివర్గము ఏకగ్రీవముగా చేసిన నిర్ణయమును సడలించి, పాకిస్తాన్ పట్ల భారత యూనియన్ చూపిన సామర్థ్య భావమునే పాకిస్తాన్ భారత యూనియన్ పట్ల చూపగలవనీ, ఇండియా పాకిస్తాన్ ల మధ్య భేదభావము లన్నియు త్వరలోనే సమసిపోవలసి. పాకిస్తాన్ ప్రజలలోగాని ప్రభుత్వములోగాని గాంధీజీ ఆశించుచుండిన మార్పు ఏమంత జరుగలేదు. ఈ మధ్య కరాచీలోను, పశ్చిమ పంజాబ్ లోని గుజ్రాత్ పట్టణంలోను జరిగిన దారుణ వధలు మరపురాకున్నవి. కరాచీపట్టణములోని ముస్లింమేధుల నందరినీ తరిమివేయుటకు ముస్లింలు తలపెట్టినారు. హిందువుల ఇండ్లు దోచుకొనుట, ఆక్రమించుకొనుట దాదాపు పూర్తి అయినది. కరాచీ నుండి ముస్లింమేధులు దినమునకు రెండువేలమంది చొప్పున కాండికలకు లుగావచ్చి వేస్తున్నారు. పశ్చిమ పాకిస్తాన్ లో ఇంతవరకు, ముస్లింమేధులు ఏదోవిధముగా జీవించగలుగుచున్నది సింధురాష్ట్రంలోనే. ఇప్పుడు సింధునుంచిగాదా ముస్లింమేధులందరూ తరలిరావలసివచ్చి, పశ్చిమ పాకిస్తాన్ నుండి ముస్లింమేధులందరినీ తరిమివేయుట పూర్తి అయినది. సరిహద్దురాష్ట్రమునుండి వచ్చి వేస్తున్న కాండికలకు పరాక్రమవ్యూహాలు గుజ్రాత్ రైల్వేస్టేషన్ లో చేసిన చిత్రవధలకు చరిత్రలో సాటియే దొరకదు. ఆ రైలులోనున్న స్త్రీలందరినీ ఎత్తుకుపోయినారు; పురుషులు పారిపోవటమో, మరణించటమో జరిగినది. దాదాపు 1,500 మంది మరణించినట్లు తెలుస్తున్నది. పాకిస్తాన్ ప్రజల ఆత్మాద మిట్టండుగా, పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వ వైఖరి మారినట్లు చూచిన లు కూడకనిపించుటలేదు.

కాశ్మీర్ నిలకల సమస్యను సాగిస్తున్న బ్రిటిష్ భారతప్రతినిధివర్గ నాయకులు సర్ జెర్మి రెయిన్స్, వి. నరహరీరావుగారు.

దీక్ష వహించుటకు కారణములు వారెరుగదురు. పాకిస్తాన్ అధినివేశ స్వాతంత్ర్యము పొందుటకు గాంధీజీ ఎంతవరకు బాధ్యుడో వారెరుగదురు. తాము నిర్లక్ష్యముచేసి, భారతదేశంలో వనలివేసి వెళ్ళిన ముస్లింల రక్షణకు గాంధీజీ చేస్తున్న అమూల్యవైఫల్యము వారు మరచిపోలేదు. తమతో సామర్థ్యభావముతో వెలుగుటకు నూచనగా భారత ప్రభుత్వము ఆర్థిక ఒడంబడికను అమలుజరుపుటకు అంగీకరించుట వారికి తెలియదు. కాని ఒక్క గజ్జా ఫరాశీఖాతమే తదితర ఏమంత్రికాడ గాంధీజీ ప్రాయోపవేశము పట్ల వ్యధ జెందలేదు.

ఢిల్లీలో మతసామరస్యమును కాపాడుటకు అన్నివర్గముల నాయకులు, కలకత్తాలో అన్నివర్గముల నాయకుల వలెనే, పూచీపడి ప్రాయోపవేశ దీక్ష విరమించమని గాంధీజీని ప్రార్థించినారు. ఢిల్లీనగరములో మతసామరస్యమునకు జరుగుచున్న ప్రచారమువలన మంచి ఫలితము కనిపించినది. అందువలన గాంధీజీ ఆదివారంనాడు మధ్యాహ్నం ప్రాయోపవేశ దీక్ష విరమించగా ఢిల్లీలో అన్నివర్గముల నాయకుల వలెనే, ఇండియా-పాకిస్తాన్ ల నాయకులుకూడ, ఉభయ అధినివేశములు సంపూర్ణ సామరస్యముతో వ్యవహరించుకొనవలెనని నిర్ణయమునకు వచ్చి, గాంధీజీ మరల మరల ఇట్టి

కార్యోద్యమము పూనుకొన నవసరము లేకుండ చేయుట సమంజసము.

భద్రతామండలిలో చర్చలు కాశ్మీర్ విషయమై భద్రతామండలిలో చర్చలు జరుగుచున్నవి. భారత ప్రతినిధి వర్గ నాయకుడు గోపాలస్వామియ్యంగారు, పాకిస్తాన్ ప్రతినిధి వర్గ నాయకుడు సర్ మహమ్మద్ జుబ్రైల్ గారు తమతమ పక్షముల వాదములను తెలియజేసిరి. చట్టబద్ధముగా భారత దేశములో, భారతదేశములో భాగమైన కాశ్మీర్ సంస్థానముపైకి దండెత్తి వస్తున్న దుండగులకు పాకిస్తాన్ సర్వసహాయములు చేస్తున్నదని భారత ప్రతినిధి ఆరోపించాడు. కాశ్మీర్ పైకి దండెత్తి

భారత రాజకీయాలు

కాశ్మీర్ దుండగులలో పాకిస్తాన్ సైన్యోద్యోగులే ఈ దండయాత్రను నడుపుతున్నారు; దండయాత్రకు కావలసిన ఆయుధసామగ్రి, శకటములు, పెట్రోలు పాకిస్తాన్ సరఫరా చేస్తున్నదని విషయములు సహేతుకముగా గుఱుచేయుటకు భారత ప్రభుత్వం సిద్ధంగా ఉన్నది. సరివాద్లు జాతుల ప్రజలు భారత యూనియన్ పై దండెత్తి జేయుటకు తానశక్తమనీ, వారి కద్దమును ఆయుధసామగ్రి కాశ్మీర్ లో వారు వశపరచు కొన్నదనీ పాకిస్తాన్ వాదిస్తున్నది. కాశ్మీర్ వరిస్థితిని స్వయంగా పరిశీలించి, భారత, పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వాలకు సలహా ఇచ్చేందుకు, ముగ్గురు సభ్యులతో ఒక ప్రత్యేక సామరస్య సంఘాన్ని భద్రతామండలి నిమిషించును.

భద్రతామండలిలో కాశ్మీర్ సమస్యపై భారతప్రభుత్వం తరపున వాదించేందుకు యన్. గోపాలస్వామి అయ్యంగారు నాయకత్వన మ్యాయార్కుకు బయలుదేరి వెళ్ళిన ప్రతినిధివర్గం.

౨౬

సముద్రపోడుకి రాగానే పినాకరావు సముద్రంలో తిమింగిలం ఎక్కడందో చూశాడు. సముద్రమంతా పెద్ద వెండిబద్దలలాగ మెరిసిపోతోంది. “ఏదర్రా, తిమింగిలం?” అని తన స్నేహితుణ్ణి అడిగాడు. “భోజనానికి వెళ్లిందేమో!” అని ఒకడు నవ్వాడు. “లేదు. ఒకవేళ కాస్తేపు నిద్రపోతోందేమో!” అని మరొకడు మరీ నవ్వుతూ అన్నాడు. ఈ నవ్వులూ, వేళాకోళాలూ చూస్తే అసలు తిమింగిలం లేకుండా వట్టి కబుర్లతో తన్నీ మోసగిస్తున్నారనుకొన్నాడు పినాకయ్య.

“ఏమిటా! తిమింగిలం అని పెద్ద కథ చెప్పి నన్ను మోసం చెయ్యాలనుకొన్నారా? ఇదేమన్నా వేళాకోళం అనుకొన్నారా?”

“వేళాకోళమే!”

“ఇందులో వేళాకోళం ఏమిటి?”

“నీకు స్కూలు పోయింది. మాతోటి తీసుకొని వచ్చే శాంతి అస్తమానమూ వేళకు స్కూలికిపోయి పాఠాలు సరిగ్గా అప్పగించడం ఇదంతా చేస్తూవుండటం నీకు సిగ్గుగా లేదా?”

“నేను శ్రద్ధగా చదివితే మీరు?”

గుకాకపోతే మరెవరికి? చదివి మేం చదవకపోతే ఏమి మేం వెట్టి వెధవలకింద సరిస్తాం! మా కూ మానమర్యాదలున్నాయి?”

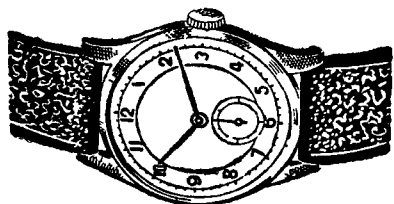
“అయితే నన్నేం చెయ్యమంటారు?”

“మాలాగే మేష్టారన్నా, స్కూలున్నా; పాఠాలన్నా అసహ్యం చూపాలి. ఈ మూడూ శత్రువులు మాకు”

“నేను చదువుకొంటే?”

“అయితే నీకూ మాకూ ఇంతే. క్షమయం వచ్చినపుడు నీ పని బట్టుతాం”

యుద్ధానికి పూర్వపు దరలికన్న తక్కువ

స్విస్ రకం. సరిగా టైం చూపును. ప్రతీదీ 8 ఏళ్లు గ్యారంటీ. రాళ్లు అమర్చబడినది. గుండ్రం లేక వతురం క్రోమియం కేసు రు. 20/-
.. మేరికం రు. 25/-
ఇల్ల వదుపు ఆకారం క్రోమియం కేసు రు. 30/-
.. మేరికం రు. 38/-
రోడ్లగోల్డ (10 వం|| గ్యారంటీ) రు. 55/-
రెక్టాంగ్యులర్, టాను, లేక వంపుగలది బ్రైట్ క్రోమియం కేసు రు. 42/-
రోడ్లగోల్డ (10 వం|| గ్యారంటీ) రు. 80/-
15 రాళ్లు రోడ్లగోల్డ రు. 90/-
రోడ్లగోల్డ 15 రాళ్లు రు. 75/-

అలారం టైం పీసు

దర రు. 20/-, రు. 22/- మేరికం రు. 28/-

పోస్టేజీ, ప్యాకింగు రు. 0-12-0

UNIVERSAL WATCH Co., (A.P)
Post Box No. 11401, Calcutta 6.

పిల్లల నవల:

“పని బట్టావు. నిజంగా నాకు నవ్వు వస్తోంది”

“ఏయ్! పినాకం, మమ్మల్ని వెక్కిరిస్తున్నావా? చూడు, ఏం చేస్తామో! మేం ఏడుగురం. నువ్వు ఒక్కడివి.”

“ఏడుగురూ సప్తకట్టవెధవలు!” అని నవ్వాడు.

“పినాకయ్యా, ఏమిటి! మేం సప్తకట్ట వెధవలమా? చూడు ఏం చేస్తామో!” అని “క్షమా ర్పణ చెప్పుకుంటావా, తడాఖా చూపించమంటావా?”

“ఓహో!”

“తన్నుతాం! జాగ్రత్త”

“ఆహా!”

“చంపి ముక్కు పగలగొట్టుతాం”

“పూహూ!”

“ఏమిటా పూహూ?” అని ఒకడు తలమీద పిడికిలితో దెబ్బ తీశాడు. వెంటనే పినాకయ్య బదులు తీర్చివేశాడు. ఏడుగురూ కలియబడ్డారు పినాకయ్య ఒంటరి అయిపోయి నప్పటికీ మొండిగా దెబ్బలాడాడు. కొయ్యముక్కల్లాంటి కాళ్లతో తన్నేటప్పటికీ, యీ కుట్టవాళ్లు గోడకి పిక్కారై పోయేవారు. ఎక్కడ ముట్టుకొంటే అక్కడ వాళ్లకి బలమైన గాయాలు తగిలాయి. ఇంక లాభం లేదనుకొని యీ పిల్లవాళ్లు చేతులో ఆయుధాలు విసిరారు. పలకలూ, సిరాబాడ్లు, అడుగుబద్దలూ అయినతర్వాత పుస్తకాలూ డిక్షనరీలూ, జాగ్రఫీ పుస్తకాలూ, గణితాలూ, వినరటం మొదలుపెట్టారు. పినాకయ్య ముందే కనిపెట్టి తల వాల్చి తప్పించుకొనేవాడు. అవి తగలకుండా సముద్రంలో పడిపోయేవి.

ఇంక సముద్రంలో చేపల ఆశ్చర్యం చెప్పాలి. ఇవేవో తినేవి అనుకొని చేపలు పైకి వచ్చి యీ పుస్తకాల్లో ఒక్కొక్క పేజీ చవి చూచాయి. కాని వెంటనే ఉమ్మివేసి “యిదేం తిండి; మనం యింతకంటే మంచి వాటికే అలవాటు పడ్డాం లేండి” అని లోపలికి పోయేవి.

ఇంతలో యుద్ధం తీవ్రమయింది. ఇదంతా చూస్తూవున్న ఒక పెద్ద పీత సముద్రంలోంచి పైకి ఎక్కి ఆ కుత్తూళ్లని చూచి బూరాలాంటి బొంగురు గొంతుకతో యిలాగ అంది:

“అయిందర్రా! ఇంకా ఉందా? ఇలాంటి ముష్టి యుద్ధాలు అపుడే ఏమయ్యాయి? ముందున్నది ముసళ్ల

పండగ. ఉండండి మరి” అని చెప్పి పోయింది. ఏం ప్రయోజనం! ఆ పీత మాటలు వినేవా రెవ్వరు? గాలికి చెబితే ఎంతో, వాళ్లకి చెబితే అంత. పినాకరావుకూడా పీతని చూచి వెక్కిరింపుగా అన్నాడు.

“వెధవ పీత పు చెప్పొచ్చావు, బొంగురుగొంతు వేసుకొని! ఆ బొంగురు గొంతుకతోభో రు మ స క పోతే ఆ రొంపకి ఏదైనా మాత్ర వేసుకొని అఘోరించ కూడదా?” అన్నాడు.

మిగతా పిల్లలదగ్గర పుస్తకాలూ, పలకలూ అన్నీ పోయాయి. వాళ్లు పినాకరావు నంచి తీశారు. అందులో పలక గణితం కనిపించాయి. గణితం ఎంత లావుంటుందో నేనేరే చెప్పనక్కరలేదుకదా! అది తీసి ఒకడు పినాకరావుకణతలమీద గురిచూచి కొట్టాడు. అది వాడికి తగలడానికి బదులు ఆ పిల్లలలోనే తమ జతగాడికి ఒకడికి తగిలింది.

“అమ్మోయి! చచ్చానురా దేవుడా!” అని వాడు నేలమీద పడి పోయాడు. నిజంగా చచ్చిపోయాడు అనుకొని మిగతాపిల్లలు కాళ్ల సత్తువ కొద్దీ పారిపోయారు. కొద్ది దిశలలో ఒక పిట్ట లేచింది.

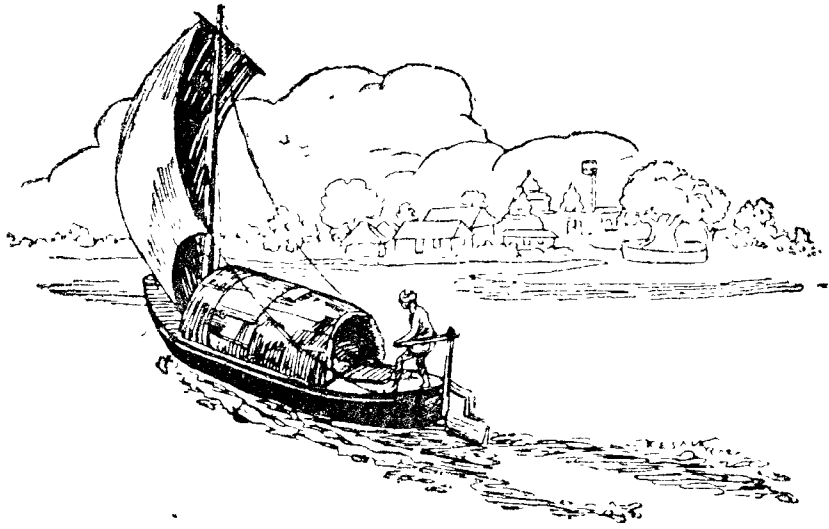
హైదరాబాదులో భారతదళభువ్వ ఏకైక జనరల్ గా నియమితుడైన శ్రీ కె. యం. మనీగారు జనవరి 5 వ తేదీ హాకిం పేట విమానాశ్రయం వద్ద దిగినప్పుడు భారత సైనిక దళాధికారులు సంస్థానప్రజలు గొప్పస్వాగతం ఇచ్చారు.

పినాకరావు అలాగే నిలుచుండి పోయాడు. పడిపోయిన పిల్లవాడిని చూచి భయం వల్లా విచారంవల్లా నగం చచ్చినట్టయింది; కాని జాలి ఆపుకోలేకపోయాడు. సముద్రంలో చేతిరుమాలు తడిసి ఆ నీళ్లు తీసుకొని వచ్చి, ఆ పిల్లవాడి కణతలమీద పిండాడు. ఇంక లాభం లేదని ఏడుస్తూ ఆ పిల్లవాడిపేరు పెట్టి గట్టిగా పిలిచాడు “గోపాలం! గోపాలం! చూడవూ? నేను కాదురా నిన్ను కొడతా? నీకళ్లు తెరవవూ? నువ్వు చచ్చిపోతే నేనూ చచ్చిపోతాను. అయ్యో! గోపాలం! నిన్ను చంపి నేనింటికి ఎలా వెళ్లను? అమ్మను ఏముఖం పెట్టికొని చూడను? నా గతం కాను? నే నెక్కడికి పోను? అయ్యో నేను స్కూలికి వెళ్లితే ఎంత బాగుండిపోను. ఈ దొంగవెధవల మాటలు ఎందుకు విన్నాను? వాళ్లు నన్ను నాశనం చేస్తారు. ‘చెడు నవావాసం చెయ్యకు’ అని అమ్మ ఎన్నో సార్లు చెప్పింది. మేష్టారుఎన్నో సార్లు బోధించారు. నేను ఎందుకు వింటాను? మొండిబండశిఖండిని. చేసి న దానికి అనుభవించి తీరాలి. అదేం జన్మో! పుట్టినప్పటినుంచి ఒక్క పాపుగంట నేపూ సుఖం చలేదుకదా! అయ్యో! నేనేమైపోతాను? నా గతేమవుతుంది?” అని పినాకయ్య వెక్కివెక్కి ఏడ్చాడు. మొత్తుకొన్నాడు. గోపాలం, గోపాలం అని విలిచి చేతులతో నత్తి కొట్టుకొన్నాడు.

ఇంతలో ఇద్దరు పోలీసు భటులు వచ్చారు.

పినాకయ్య చూచి నిలబడ్డాడు. పినాకయ్యని చూచి “అలాగ పడుకుండి ఏం చేస్తున్నావు నువ్వు?” అని అడిగారు.

“నా సహాధ్యాయికి సాయం చేస్తున్నాను”
 “ఏం? చెప్పి తగిలించా?”
 “తగిలినట్టుగా ఉంది”
 “తగిలినట్టుగా ఉందని అంటున్నావు, కణత పగిలిపోతేను. ఎవరు కొట్టారు వాడిని?”
 “నేను కాదు” అని పినాకయ్య తడబడ్డాడు.
 “నువ్వు కాకపోతే మరెవరు కొట్టారు?”
 “నేను కొట్టలేదు. వాళ్లు!”
 “దేనితో కొట్టారు?”
 “ఈ పుస్తకంతోటి” అని బయిందు చేసిన పెద్దగతంపుస్తకం చూపించాడు పినాకరావు.
 “ఈ పుస్తకం ఎవ్వడి?”
 “నాది”
 “అయితే... మాకూడా రా!”

“నేను.....”
 “రా, మాకూడా రా”
 “నే నేమీ ఎరగను”
 “రా! మాకూడా, రా చెబుతాం”
 అని పినాకయ్యను పట్టుకొన్నారు. ఇంతలో సముద్రంబిడ్డన ఆగిన బెల్ల

పరుగెత్తాడు కాని అంతకంటే వేటకుక్క పరుగు ముందయింది. ఇదంతా వీధిలో జనమంతా విరగబడి చూస్తున్నారు, జాగిలం ముందా, పెల్లాడే బొమ్మ ముందా అని. కాని వాళ్ల పరుగువల్ల వచ్చిన దుమ్ము మేఘంలాగ క్రమ్మి వేయడం వల్ల జనానికి సరిగా కనిపించనే లేదు. కుక్క, పినాకరావు ఆదుమ్మలోకి మాయం అయిపోయారు.

విల్లల కథలు

నీతి, నియమం

విల్లలుగా ఉన్నప్పుడు ప్రపంచంలో సరిగ్గా ఆదరణ లేక పోవటం మూలాన్నే, చాలామంది విల్లలు అల్లాగే లోకంమీద అక్కసు పెట్టుకొని, క్రూర కృత్యాలూ, పాపపు పనులూ చేస్తూ భయంకరంగా తయారవుతారు. కాని అల్లాంటివాళ్లు కూడా మళ్ళీ అప్పటి కైనా ఏ చల్లని తల్లైనా దయ, ఆదరణ, అతఃకరణ చూపించి లలిస్తే, ఆవిడకోసమైనా వాళ్లు నీతిగా ప్రవర్తించారు.

ఒక ఊల్లో ఒక జైలు ఉంది. ఆ జైలులో ఇల్లా వాత్యలూ అవీ, పెద్ద పెద్ద నేరాలు చేసినవాళ్లని పెడతారు. సామాన్యంగా ఆ జైలు కాపలా మనుష్యులు కూడా తుపాకుల్లాంటివి లేకుండా వాళ్ళ గది కటకటాల దగ్గర కెళ్లటానికీ కూడా భయపడేవారు.

ఆ జైలు అధికారి భార్య మాత్రం వైసిలంటే ఏమీ భయం లేకుండా వాళ్ళ దగ్గరకు వెళ్ళి మాట్లాడేది. వాళ్ళ కుటుంబం లెక్క ఉన్నాయో, ఆ కుటుంబం బాల పరిస్థితి ఏమిటో, ఎంత బీదవాళ్ళో, అన్నీ వాళ్ళతో ఆస్వాద్యంగా మాట్లాడుతూ, వాళ్ళ తమ వాళ్లకు ఏం సహాయం కావాలంటారో కనుక్కొని, తను స్వయంగా ఆ సహాయం చేసినా, వాళ్ళతో చెప్పి, వాళ్ళకు మనస్సుత్పత్తి ఇచ్చేది. అంతవరకూ రాక్షసులలా ఉండే వాళ్ళు తా, ఆవిడదగ్గర పసిపిల్లలై పోయేవారు. ఆవిడపలుకు వింటేనే తల్లి పలుకులాగ సంతోషించేవారు. ఆవిడ ఎప్పుడు ఉన్నా, ఏమి మంచి పని చేశామని చెప్పుకొందామా అని రోజూ కాచుకొని చూస్తుండేవారు. ఇల్లా తల్లి పిల్లల్లాగా పదిహేడేళ్ళు ఆవిడ వాళ్లతో గడిపింది.

ఒకనాడు ఆవిడ అకస్మాత్తుగా చని పోయి దన్నవార్త జైలులో, వైదీ లందరికీ తెలిసింది. ఆ హంతకులూ, దొంగలూ, అందరూ విచారంలో ముగిసిపోయారు. ఎవళ్ళ ముఖానా నెత్తురు చుక్క లేసంతగా, లోపలి దుఃఖంతో మొగాలు వాడిపోయాయి. ఆవిడ శవాన్నే చివరిసారి చూద్దామని ప్రతివాడికీ కోరిక కలిగింది. ఒక వైదు గదిలోంచి మరొక వైదు గదిలోకి సంజ్ఞలద్వారా ఈ వార్త తెలుపుకొని, ఒక్కసారి ఆవిడ చివరి దర్శనం చేసుకొనేందుకు తమకు అవకాశమియ్యవలసిందని అధికారికి కబురు చేశారు.

అధికారి యిల్లు జైలుకు చాలా దూరాన్నుంది. వాళ్ల విన్నవం వినగానే ఆలోచించాడు.

జైలు తలుపు తెరిచారు. వైదీలంతా వైనులో ఒకళ్ల వెనుక ఒకళ్లు ఆవిడ ఇంటికి జైలుదేరారు. జైలుగోడలనువ్యవేరు. వాళ్ళ పారిపోదలచుకొంటే కావాలాజనం అడ్డం దుకు చాలరు. విచ్చలవిడిగా రోడ్డుమీద పారిపోవచ్చు. కాని, ఒక్కడికీ ఆ బుద్ధి పుట్టలేదు. వైనులోంచి ఒక్కడూ పక్కకు తప్పుకోలేదు. ఏ ఒక్కడూ తప్పుకో ప్రయత్నించినా పక్కవాళ్ళు వాళ్లని నిలుపునా ప్రాణం తీసేవాళ్లే. అంత నీతి అందరిలోనూ అప్పుడే వచ్చింది. ఆవిడ యింటికిపోయి, ఒక్కొక్కరే శవంచుట్టూ ప్రదక్షిణంచేసి నమస్కరించి, మళ్ళీ వైనుగా వర్పడి, జైలుకు పోయి ఎవళ్ళ గదికి వాళ్లు పోయారు. ఒక్క తల్లి దయతో చూసేటప్పటికీ వాళ్ళలో అంత నీతి నియమం భక్తి ప్రబలాయి.

(ఇది నిజంగా జరిగినకథ)

నావలోపల్లెవాళ్లు దిగితే వాళ్లకి గోపాలాన్ని అప్పగించారు. “రేపటిదాకా మీ కిప్పిల్లవాడిని తీసుకునిపోయి మీయింట్లో ఉంచండి. రేపు వచ్చి మల్లా చూస్తాం” అని గోపాలాన్ని పల్లెవాళ్లకి వప్పగించారు పోలీసువాళ్లు. పినాకరావుని ఇద్దరూ చెరొక రెక్కా పట్టుకొని “వదముందుకి. రాకపోతే ఏం చేస్తామో తెలుసునా” అన్నారు. ఇంకలాభం లేదనుకొని రోడ్డుమీదుగా పినాకరావు చెప్పకట్టు నడుస్తున్నాడు. తనెక్కడ ఉన్నాడో తెలియదు. ఇదంతా వీడకలలాగ ఉంది. భయం వేస్తూవుంది. పళ్లు గిట్టకరుసుకొన్నాయి. నాలుక బయటపడింది. కాళ్లు వణికి పోతున్నాయి ఎంతసిగ్గు! తిరిగి అమ్మయింటి ప్రక్కగా తాను యీ పోలీసువాళ్ల వైదీగానడచి వెళ్లాలి. ఎంత అవమానం! ఇంతకంటే చచ్చే నయం.

ఊరిలోకి వచ్చారు. పెద్దగాలి వచ్చి పినాకరావు టోపీ పది గజాలదూరంలో ఎగిరిపడింది.

“నాటోపీ కాస్త తెచ్చుకోనిస్తారా?” అని బ్రతిమాలాడు పోలీసువాళ్లని. “త్వరగా” వెళ్లిరా అన్నారు వాళ్లు. బొమ్మగాడు వెళ్లి టోపీ తీశాడు. అయితే, అది తీసి తలమీద పెట్టుకొనే బతులు పళ్ల మధ్య బిగించి తిరిగి సముద్రంవైపు నత్తువ పూర్తిగా పరుగెత్తాడు. తా మెలాగా వాడి పరుగు అందుకోలేమని తెలిసి పోలీసువాళ్లు ఒక్క వేటకుక్కని వెంట పంపారు. ఆ కుక్కకి పరుగు పంచేటలో బహుమతులు వచ్చినరకం. పినాకయ్య

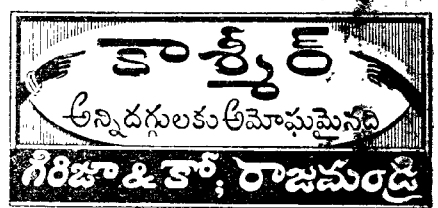
నది నబాలగేయాలు

శ్రీమతి మందరపు వెంకటయామిని

1
 అందరీ మామూలు మేనమామూలు
 అమ్మాయిమామూలు చందమామూలు
 చిలకలు బెదిరితే జీడికొ మ్మెక్కు
 అమ్మాయిబెదిరితే మామ భుజమెక్కు

2
 దాయి దాయి దస్తాగిన్నె
 ఊరుకోవె వుగ్గిగిన్నె
 ఆరుకోవె ఆలుచిప్ప
 పండుకోవె పనసపండు.

3
 ఆయమ్మ, ఓయమ్మ, అరటివండమ్మ
 అమ్మాయి దొడ్డమ్మ ఉల్లిగడ్డమ్మ!

జీవితమునకు
 తొత్తకాంతి!

పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి

జీవామృతము

ఈ ఆనందసంసారం
 ఒక ఆరోగ్యచిత్రం. జీవామృతము బలవర్ధకౌషధం.
 స్త్రీలూ, పురుషులూ నేవింపవచ్చును. ఇది జీవితమునకు తొత్తకాంతినిచ్చును.
 దేహమునకు చురుకుదనమునిచ్చి దేదీప్యమానమైన ఆరోగ్యమును ప్రసాదించును.
 ఆయుర్వేదాశ్రమం లిమిటెడ్ మద్రాసు 17

భారతదేశానికి సహజమైన రాజభాష సంస్కృతమే

భృతఖండం, ఆర్యావర్తం ఇత్యాది పదాలచే కృతమౌర్యపరిపాదే ఆసేతుకేతనగం విస్తరించి యున్న ఈ కేలలో నివసించే ప్రజలు ఈనాడు ఏకంగా తమకు తాము పరిపాలించుకొనే సమాజ మయినట్లుగా ఇదివర కన్నా కూడింది లేదు. కనుక చరిత్రలో ఇది అపూర్వం. నిజమైన భృతఖండం ఏకంగా రాజ్యాంగంగా చేసుకొనే ఈ సమయం ఒక యుగాంతభవే. భృతఖండం భృతరాజ్యాంగో విభిన్నంగా విలసిల్లినట్లు విన్నాం. ఇప్పుడు ఏకైకరాజ్యాంగం ఉండడం కాబోతున్నది. ఒక రాజ్యాంగ ఏర్పడడానికి కొన్ని ప్రధానలక్షణాలను రాజ్యాంగ కేంద్రం గుర్తించారు. జాతీయతతో కూడుకున్న రాజ్యాంగం ఉండాలన్నాడు. జాతీయత అంటే ఏమిటి? ఒక ప్రజాసంఘం నునమంతా ఒకటిఅనే ఆతరంగికమైన సమైక్యభావం.

- ఈ జాతీయతకు లక్షణాలు :
1. ఒకే రకం. 2. ఒకే భూమి. 3. ఒకే భాష. 4. ఒకే మతం. 5. ఒకే చరిత్ర, అచారం. 6. ఒకే విధమైన సాంఘిక రాజకీయబంధాలు. 7. ఒకే రాజకీయ ఆదర్శం.

ఇట్టి సమైక్యతలను విభులంగా సమన్వయం చేయడానికి వీళ్ళన్నీ ఈ భారతీయలలో ఉన్నాయి. మనకు ప్రస్తుతం అవసరమైన భాష అందులో ఒకటిగా పరిగణింపబడింది. దాని ముఖ్యమైన విచారం గనుక సమస్తభారతప్రజల భాషావిషయాలు కేంద్రీకరింపబడే సానాన్ని గూర్చి పరిశీలిద్దాం.

ఆదిలో మనమధ్యయొక్క ఉన్నత భారత భూమిలోనే అనే సిద్ధాంతం ఒకటి ఉన్నది. ప్రపంచమంతా అజ్ఞానంలో బడి మాథంగా ఉన్న కాలంలో భారతదేశం నాగరకతతో నాట్యమాడింది చరిత్రకల్ప వింటున్నాం. ఆది నుండి ఆశోకునిదాకా సంస్కృతం వాడుకలో ఉంది. అతడు బుగని ఆదేశాలను ప్రాంతీయ భాషల్లో ప్రచురించాడు. సంస్కృతానికి ప్రాధాన్యత తగ్గింది. జ్ఞాన సిద్ధాంతాలు ప్రతి భాషలోకి అనువదించబడ్డప్పుడు మూలభావం అనగా ఒకటి అభిప్రాయం సరిగా కృతకపరప బడటంలేనని, వాటిని సంస్కృతంలో సునిబద్ధం చేస్తే ఎవరెట్లా చెప్పకున్నా ఆలంబనగా మూలం చెడకుండా ఉంటుందని ఆశీర్వాదమిచ్చారు. 'రాజానుతతో ధర్మః'. అయినా, గ్రంథాలు సంస్కృతంలో వ్రాయబడి నాటిప్రజల పరిస్థితులను పట్టించి ఇప్పటికీ మనకు చెపుతున్నాయి. కాగా, ఏ రాష్ట్రంలోనివాళ్ళకు ఆ భాష అర్థమైతే అయి అందులో నిత్య కృతకారాలు జరుగుతూ ఉన్నా విశాలమైన విషయాలు ఆ

శ్రీ అంజటిపూడి వెంకటరత్నం

దీనిభాషలోనే వ్రాయబడడం ఆచారమైంది. ఆర్యావర్తంలో అనేక భాషలున్నాయి. అన్నీ సంస్కృతాన్ని వాడుకుంటూనే ఉంటాయి. సంస్కృతంలో పురాణం చెప్పితే భృతరాజ్యాం ప్రజలకు చాలవరకు అర్థమవుతుంది. సమానమైన ఆనందిం కలుగుతుంది. అది తల్లి. అన్నీ బిడ్డలు. దాయాదులేమో. వేదాలు, స్మృతులు, పురాణేతిహాసాలు, కావ్యనాటకాలు, నాటి నుండి నేటిదాకా ఈ కేలమీద కాలయొక్క క్రమ గతులను బోధిస్తున్నాయి. భారత పుత్రుని హృదయం సంస్కృతమంటే తల్లిప్రేమతో ప్రజావంచేసి పరించడానికి సంసిద్ధమౌతుంది.

కాలపురమని ఆహుతం వలన విదేశీయులకు లోబడే దేశం. వాళ్ళ భాష, వాళ్ళ అచారాలు భారతీయులకు అలవడతాయి. ముఖ్యంగా రాజధాని నగరం ధిల్లీ కావడంలో ఆ కేలాన్ని చుట్టు పున్న వాళ్ళకు త్వరగా అంటే తమకు తాము మరచేట్టు లేనట్లు పోయింది. మహామృత్యుని పాలకులైనా. వాళ్ళ భాషలోని, ఆచారంలోని కట్టుబాట్లు జ్యోతిరామలు నాగరకత అనుకొని స్వీయం చేసుకున్నారు. ఆ 'వైజయా' ఆ 'వైర్యాణి' ఆ భాషా భారతీయని సహజ లక్షణాలు కావు. పూర్వ గ్రంథాలలో భారత ప్రజలు భిన్న భాషలవాళ్ళు వర్ణించబడ్డారు. వాళ్ళ కూడా వీళ్ళకు వాచనంతరం. కాబట్టి ఆర్యావర్తములో ప్రజాపాలన జరగడానికి ఆరంభం కాబోతున్నప్పుడు విదేశీచ్చాయలు ఏమాత్రం లేని భారతీయ సహజ భాష రాజభాష కావడం అవసరం; ముఖ్యం ధర్మం. ఈ ఆశాన్ని గుర్తించడానికి చరిత్రలో వెనక్కు వెనక్కుపోయి చూచుకుంటే అగమ్యుంది. అలా కొదవకున్నాడు, అనగా ఏమాత్రమయినా విదేశీ చిహ్నం లకు అవకాశం ఈయడానికి సమర్థించే పక్షంలో, దేశంలో అలవాటయి, అందరికీ అన్ని విషయాలలో చలామణీ అవుతున్న ఇంగ్లీషును విడిచిపెట్టడం ఎందుకో అర్థం లేదు. ముందుకు పోదలమకున్న ఒక కృత్రిగాని, ఒక ప్రజాసేకంగాని, తన పూర్వాన్ని పూర్తిగా అగం చేసుకోవాలి. తన కృత్రిత్వం ఎక్కడ ఉన్నదో గమనించాలి. చరిత్రను పరిశీలిస్తేనే గాని ఈ పనికాదు. పో. చరిత్రకొసం వెనక్కునాడు. భారతదేశ చరిత్ర ఎక్కడున్నది? సంస్కృతం రాని ఏ చరిత్ర కారుడైనా చెప్పేటట్లు అర్థమౌతాయి, అప్రమాణాలు. ప్రతాపరుద్రయ్య చివరకపోతే ఆ కాకతీయ ప్రతిభను ఏ చరిత్రకారుడూ సరిగా చెప్పలేడనే అనుకోవాలి.

మొగల్ పాదుషాలకూడా సంస్కృతంలో వ్రాయించుకున్నారు తమ చరిత్రను కాశ్య రూపంలో. భారతదేశంయొక్క సర్వసహజమైన మాతృభాష సంస్కృతమని పాదుషా గుర్తించి అదరించబట్టే జగన్నాథుడు ధిల్లీ దంపరులో పండితరాయలు లైనాడు.

కొందరు మతాన్ని భాషకు అంటగట్టి హిందువులది సంస్కృతం అనేమాట తొందరపడి అంటారు. ముక్త్యుల్లర్ ను వినండి :

"ఒక వెయ్యి, రెండు వేలలో, డేక మూడు వేలలో ఏండ్లక్రింది భారతదేశాన్ని—కాదు, నేటి భారతదేశాన్ని కూడా—మీరు చూడవలసివచ్చాలి చూచి గ్రహించేటటువంటి మన అందరికీ, ఈ పంకొమ్మిదో శతాబ్దంలోని యూరప్ దేశవాసులకుకూడా, అక్కడకు వచ్చే అనంతమైన జటిలవిషయాలకు సమాధానాలు అక్కడ దొరుకుతే". సంస్కృతంలో ఉన్న గ్రంథాలను ఉద్దేశించి పలికాడతడు.

భూగర్భశాస్త్రం, కృత్తిశాస్త్రం, జంతు శాస్త్రం, వైద్యశాస్త్రం, అగ్నిశాస్త్రం, రాజనీతిశాస్త్రం, జ్యోతిశశాస్త్రం, వాస్తవశాస్త్రం—ఇంకా అనంతశాస్త్రాలు యుగాలకిరబడి ఈ కేలలో కనిపెట్టబడతాయి. వృద్ధి చేయబడతాయి. మన పూర్వులు ఏ పీఠాల్లో విహరిస్తూ ప్రయాణాలు సాగించారో, ఎక్కడ ఆగారో, మనం ఆ ప్రయాణాలను ముందుకు తీసుకపోవాలంటే, అవి తెలియకుండా పోవడం గుడ్డి పోకడం లాకం

అడుగుతుంది. మనం విభులంగా భారతీయ జైలక్షణ్యతతో చెప్పవలసిన అవసరం ఉంది. స్వాయీవివేకానందు డన్నాడు—"మన పిల్లవానికి అతని మతాతపేరు తెలియదు. అంగ్ల ప్రభువుల అరెస్టేరంల జాబితా తారీఖువారిగా అప్పగిస్తాడు." ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వంలో నల్లిగి ఉంటున్నప్పుడు అది తప్పనిసరి. కాని, నేడు మన పిల్లవాడు తన పూర్వ గ్రంథాలను చూచుకోగల కన్ను అయిన దేవభాషను అతనికి ప్రసాదించకపోవడం అన్యాయం; ఘోరపాపం.

మక్త్యుల్లర్ అన్నాడు "స్వగ్ధం ఎక్కడ? అని నన్నెరన్నా అడిగితే అదిగో, అని భారతదేశంపై చెబుతూ చూపుతాను" విదేశీయ దైవా ఆ పురుషవశ్యి ఆత్మ ఈ దేవభాషకు పరవశమేమోయింది. ఇది మృత భాష అంటే సహించడమే. మహామృత్యుమైన భాష (The most wonderful language) అన్నాడతడు.

"సంస్కృతం మృతమైనట్లు కనబడతా సమస్త ఆర్యద్రావిడభాషల్లో దీనిమే వాటికి ప్రాణంగా, ఆత్మగా విరాజిల్లుతున్నది"

"వేదకాలంనుంచి నేటిదాకా సంస్కృత వాగ్దయం అనేకవేలసంవత్సరాలలో ప్రమాహంబుడి సాగుతూనే ఉంది. ఇట్టి సాహితీ విశ్వ సాహిత్యంలో ఆ ప్రతిమం అనన్యం.

"సంస్కృతం ఆదిలో శేక్స్పియర్ దానికి భయం గొల్పినా, క్రమశిక్షణవల్ల అనతికాలంలో నీ కొక జ్ఞానాన్త్రాన్ని ఇస్తుంది. దాన్ని విసిరి చూడు. అనేక కవిత్వాభంగిమయీ, అనేక సాం దర్శ చిత్ర కాలల లా నీకు దృగ్గోచరమౌతాయి. ఇప్పటికీ ఎరుకపడని అనేక అంశాలు నీ వివేకానికి పరుసు పెట్టి మనవ్యవృద్ధయంలోని నూత్నమైన అనభవ రహస్యాలను నీకు కైవసం చేస్తాయి. అనంతమైన భూతాన్ని నీకు చూపించి అనంతమైన భవిష్యత్తుకు నీకు వర్తమానంలో విజ్ఞానపథాన్ని అందిస్తుంది ఆ భాష."

—ఇత్యాదికంగా అతని 'What can India teach us' అనే పుస్తకంలో భారతదేశానికి రాజ్యాభిరాన్ని వహించడానికి వచ్చే సివిల్ సర్వీస్ విద్యార్థులకు అతిడిచ్చిన ఉపన్యాసం సంపుటిలో ఘోషించాడు. భారతీయపాఠుడు ప్రతిగా—భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రాలల్ల ఏ రాష్ట్రీయుడైనా—నేను భారతీయుడను అనుకొని సమస్తీలో కృష్టిగా, కృష్టిలో సవస్తిగా ఒక్క సంస్కృతం రాజభాష అయితేనే అనకోగలడు గాని మ రెండోనివ్వకూడు.

ఇంగ్లీషును తొలగిస్తే ఆ లాభం వీరునాలు, ఈ దాక్తర్ గ్రంథరాజులు, ఈ సాహితీపటల పుస్తకాలలోవాణాలు కృతకాక తప్పదు. దానిసానే హిందీ వస్తుందా? కలకత్తా మొదలు కొని శేతుపురంకు ఉన్న ప్రజలకు మొగలుల పరిపాలన వచ్చినట్లుంటుంది. ఆ ఉచ్చారణ వీళ్ళకు అలవడటం కృత్రిమంగా ఉంటుంది. సారాంశం ఉత్తరాదివాళ్ళు దేశాన్ని పరిపాలిస్తున్నట్లుగా ఉంటుందిగా, ప్రజలంతా తిమ్మతాము పాలించుకుంటున్నట్లుగా భావించతరు. ఇంగ్లీషుకుబులు హిందీని చాక్షిణాక్ష్యల పిల్లలు శేర్చుకోవాలి. ఉత్తరాదివాళ్ళ ఉచ్చారణను అనుకరించాలి, ఎంతైనా అన్యభాషను నేర్చుకున్నట్టే ఉండకతప్పదు. గ్రీటివిధివులనుంచి మనకు దిగుమతి అయ్యే తెల్లదొంగలనువలెనే జ్యోతిరామాలను మనము భావించవలసిఉండటం అని వాద్యం.

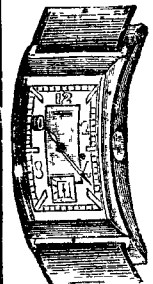
మరొకశ్రమ. హిందీలో సంస్కృతపదాలు ధారాళంగా వాడబడినవి. వాటిని ఎల్లా వాడాలి, ఆ పదాలకు నిజమైన అర్థమేమో తెలుసుకోడానికి సంస్కృతం అవశ్యకమేయం. చక్కగా హిందీ వచ్చునంటే అతనికి సంస్కృతం వచ్చునన్నమాట. చక్కగా అంగ్రం వచ్చునంటే సంస్కృతం వచ్చునన్నమాట. కాని, చక్కగా సంస్కృతంవచ్చినా హిందీ రాదు. చక్కగా హిందీ వచ్చినా అంగ్రం రాదు. కాబట్టి సంస్కృత

తం వాడినా ఫార్మి అరబ్బీభాషలు జీర్ణించి ఉన్న హిందీ విదేశీయమేకాని దేశీయం కాదుగి ప్రత్యుత్, కేవలం హిందీపరిశ్రమచేసిన విద్యాభ్యాస భాషలోనే తప్ప ప్రాచ్యవిజ్ఞానగ్రం. భాండారంలోకి ప్రవేశించ అన్నాడు కాడు. విద్యాలయాలలో కొన్ని దశాబ్దాలు గడపి వచ్చిన విద్యార్థి ప్రశ్నకంగా సంస్కృతం నేర్చుకోడానికి అవకాశం లేక, ఇంగ్లీషు విద్య నేర్చుకొనే రోజుల్లో పడే బాధనే తిరిగి పడతాడు. తన జన్మభూమిని గురించిన అంశాలను వాటి నిజస్వరూపంలో చూడలేని అంధుడౌతాడు ఎన్నడిగ్రిలు సంపాదించినా.

మరొకటి : హిందీ రాజభాష జౌతుంది. కళాశాలలో శాస్త్రము లన్నీ హిందీలోకి అనువదించబడాలి. ఆ అనువాదం ఎల్లా ఉంటుంది? అన్ని దేశభాషలలెనే హిందీ సంకుచితమైన భాష. కాబట్టి సరియైన పారిభాషికపదాల సృష్టి చేయడానికి అనువైన సంస్కృతంలోనుంచి అనేకపదాలు దిగుమతి చేసుకోవాలి. కేవలం పారిభాషికప్రయోజనం కోసం తెచ్చుకున్న పదాలయొక్క పుష్కర్తి, రూడియైన అగం ఈ హిందీవిద్యార్థులు స్పష్టంగా గ్రహించలేని స్థితిలో ఉంటారు. అందుచేతనే వీరి జ్ఞానం యావత్తూ అస్పష్టం (Vague) గానే ఉంటుంది. కాలం కొలసినంత కృతమేకాడా యథారజ్ఞానం సమకూడిన విశ్వద్రావిడప్రాణాయామమే జౌతుంది. ఇంగ్లండు షేక్స్పియర్ నూ, మిల్టన్ నూ, టెన్నిసన్ నూ మొదలయిన వాళ్ళకు తన భాషలో మహామహులుగా చెప్పకొని గరిష్టతూ, ఇంకా టెనెన్ షా వంటి వాళ్ళను సృష్టించుకుంటున్నది.

ఇండియా తలయెత్తి ప్రపంచదృష్టిలో నిలబడి ఇరుగో మా సాహితీచక్రవర్తి లని చెప్పుకొని చూపుకోడానికి హిందీకవీశ్వర లెవరో ప్రసిద్ధులైన వాళ్ళను దాక్షిణాత్యులెరుగరు. ప్రపంచమే మెరుగునో మన మెరుగం. కాని, కాలిదాసు, భవభూతి, నాటికే, వాగ్దేవుడు—ఇత్యాది సంస్కృత సాహితీ సమాఖ్యలను ప్రపంచం ఏ నాడో గుర్తించింది. వాళ్ళ రచనలను అనువదించుకొని అందిస్తున్నది. ఈ యేడు అమెరికా శ్రేష్టమనకు కాలిదాసుని శాకుంతలను వెండి తెరమీద చూడడానికి మోజాపడడంలే ఆ కవించంఘ్రునై ఎంత మమతగన్నదో చెప్పవలసికాదు. అట్టి మహాకవుల తత్వాలను గ్రహించడానికి ఆ భాష పరిశ్రమ చేసి ఆ రచనలలోని మకరందాన్ని తప్పత్రాగి పుకాసృష్టి కేళాడు గనుకనే రవీంద్రుడు Nobel Prize ను పొందగలిగాడు. ఉపనిషత్ కవుల దిగ్వికృతులను అనువాదంచే తాడని ఎందుకు గ్రహించారు? వేద ఋషుల భావాలకు భాష్యంగా తన కవిత్వాన్ని నిర్మించుకున్నాడని ఎందు చూచారు? ఆ మూలాలను కనుక్కున్న వాళ్ళే కనుక్కున్నారు. కాని దేశం పరల పాస్తమలో లేకుండా ఉన్నట్లుయితే, భారతదేశం స్వపరిపాలన చేసుకుంటూ సంస్కృతాన్ని రాజభాషగా స్వీకరించి ఉన్నట్లుయితే, రవీంద్రుడు కొన్ని ఉపనిషత్తులను గ్రాసి ఉండేవాడు. కొన్ని సంస్కృత కావ్యాలను, నాటకాలను రచించియుండేవాడు. అందుకు కావలసిన సర్వసామగ్రి ఉండి కూడా మనరోజులు కావని ఎంత దుఃఖించి విరమించుకున్నాడో ఆ పక్షలు చేయక. పురాతన విజ్ఞాన భాండారం జీర్ణం చేసుకోక పోయినట్లుయితే అసితికి వచ్చేవాడు కాదు రవీంద్రుడు. ఇప్పుడు ఆ సేకు హిమాచలం ఆ మహాకవి రచనలను ఇంగ్లీషునే చదవక తప్పకం లేదు అతడు భారతీయుడైనా. ఉపనిషత్తులను చదవకపోతే అవి సరిగా అర్థమయినట్లు కాదు.

హిందీలో వాడబడే పదాలు అనేకాలు సంస్కృతంయొక్క అపభ్రంశాలు. మూలం ముచ్చటగా మన ముందు ఉంటే ఈ నకలుకు ఆశేషమలసిన కర్మమేమి? ఎట్లయినా శ్రమ తప్పనప్పుడు బంగాళుగని వదలి ఇనుపగని త్రవ్వే పని ఎందుకు? ఛత్రీ, ఆమ్, నూరజ్, కర్తాపూ, నారియార్, ఇఫర్, ఉఫర్, క్యా—ఇటువంటి

రాళ్లు అమర్చిన లివరు వాచీలు

అన్ని వాచీలు స్విట్జర్లందులో తయారైనవి. సరిగా టైం చూపును. గట్టి మెషిన్ రి, మన్ని కలవి. అందమైన ఆకాశము. ప్రతీదీ 7 ఏండ్లు గ్యారంటీ. క్రొమియం కేసు రు 18/- మేలరకం రు 21/- 4 రాళ్లు రెక్టాంగుల రు 22/- క్రొమియం కేసు రు 25/- 7 రాళ్లు రు 28/- మేలరకం రు 41/- 15 రాళ్లు క్రొమియం కేసు రు 61/- రోల్ల గోల్డ్ రు 10 ఏళ్లు గ్యారంటీ 7 రాళ్లు రు 48/- మేలరకం రు 2/- ఆడవాళ్ళకు రు 65/- 15 రాళ్లు రోల్ల గోల్డ్ రు 82/- పాస్టెజి 12 అణాలు. రెండు వాచీలకు పాస్టెజి ఉచితము. క్యాటలాగులు అయిపోయినవి.

యు. ఎస్. ఎ. ఫౌంటెన్ పెన్సు అనేకరంగులలోను డిజైనులలోను దొరకును. ధర రు 3/8- మిడియం రు 4/8- సుపీరియర్ రు 5/8- టెప్ రు 7/8- గోల్డ్ పే పె డ్ పాల్ ఎక్స్ప్రెస్ 6 అణాలు. సుపీరియర్ రు 1/- 14 క్యారెట్ రు 2/- క్యాటలాగులు అయిపోయినవి.

THE MODERN WATCH CO., (A.P)
Post Box No. 12220, Calcutta 5.

లేవే ఆమెరికా వైద్యసంఘ పత్రిక తెలుపు కొంది!

సాధారణంగా ప్రతి వారికీ ఏడాదికి ఆధున ఒకటి రెండు సార్లు అయినా, జలుబు, పడిశం, తాగుతగలక తప్పదు. "జలుబు ఏ దెరుగు" అని కుక్కగల కలనాన్ని గూర్చి సామెతగా చెప్పబడింది. అంటే, ఏమీ లేదు; జలుబునేది అంత సాధారణమని.

అయినా, ఇంత పరివ్యాప్తంగా ఉన్న సామాన్య రుగ్మతకు, యధార్థానికి మందు అనేది, ఇంతవరకు వైద్యంలో లేనే లేదని అతి సవినయన ఆమెరికా వైద్యసంఘపత్రిక తెలుపుతూంది. ఏవిధంగానూ, జలుబు, పడిశము, వేడి దగ్గు, సాధారణంగా వచ్చే ఇన్ఫ్లూయెంజా, పీల్స్ కాల పరిమితిని గాని ఉధృతాన్ని గాని తగ్గించ గల మందు లేదని. మరేవైద్యులు, తమ దగ్గర కొచ్చే రోగుల్లో ముప్పాతిక మూడు వంతుల మందికి, పీల్స్ కుంది చూపుతున్నారని, మందు వల్లనే ఉన్నారని. విశేషమేమిటంటే, ఒక్క చెమట పడించటం, గొంతునుంటికి ఫుక్కిలింతకు కనా యాలు చెప్పటం, దగ్గు మూత్రాలు, ఇవన్నీ మంత్రాలు చెప్పేట్లు ఇవన్నీ ఉంటాయి.

జలుబు, ఇతర ఈ కాల జలుబున్న ఒక ముదిరి 'విరస్'తోవచ్చే అంటువ్యాధి నంటారు వైద్యులు. కాని ఈ విరస్ ప్రకాశించకుండా చేయటానికి సల్ఫా మందులు, పెన్సిలిన్ కూడా ఇయ్యటం రాజవైద్యంగా అలవాటు పోతోంది. అసలే రెండు కాల మందులు ఎక్కువెక్కువగా పుచ్చుకొంటే—బలుబుటలు దేవు డెరుగును, దగ్గు పీల్స్ అలవాటుపడి తక్కిన అంటు వ్యాధుల జయించే బల కూడా పోగొట్టుకొని, రక్తంలోనే జనించే కొత్త క్రిమిజాడ్యులకు తా విస్తరించును.

పుణ్యావైద్యం ప్రకారం, జలుబు, పడిశం, పీల్స్ వచ్చే దగ్గు, పీల్స్, వెంటనే, ఆ తర్వాత

ఆ, యా, కబుర్లు :

జలుబుకు మందు ఉందా?

మూలన వచ్చాయంటూ, కడుపులో ఉండే మాంద్యాన్ని, దుస్తపదాధ్యాన్ని కాళీ చేసేందుకు భేదుల కియ్యటం అలవాటు. కాని, కారణం ఇదే నని గాని, ఇందువల్ల నివారణ ఉంటుందని గాని తగిన నిదర్శనలే లేవు.

అసలు దేహమంతా ముచ్చెనుటలు పోస్తే, పడిశం, జలుబూ తగ్గిపోతాయని అమెరికా పట్టణం కూడా ఉంది. కొందరి కొందరికి, (అందరికీ మాత్రం ఎప్పటికీ కాదు) వేడివేడి పానీయాలు అపి తాగినప్పుడు, వేడివేడి నీళ్ళు పోసుకొన్నప్పుడు చిరుచెమట పొయ్యటంతో, కొంత సామ్య సిలిన చె మ్మ ద నం తో హాయిగా పడిశం ఒడిచిపోతూ ఉంటుంది. ఈ చేదుకో కొద్దిగా బ్రాండ్ నేమించేవారుకూడా ఉన్నారు. కాని ఈ చిన్నపద్ధతుల్లో, ప్రయోజనము, ఉన్నా లేకపోయినా హాని ఎక్కువ ఉండదు.

ఒక దగ్గును, జలుబుకు మందులంటూ అమ్మే పేటెంటు మందులన్నీ తియ్యతీయ్యగా ఉండే సుగుణంలన్ని ఇంత అమృతమృతమైనా తప్ప, వైద్యరీత్యా జలుబుకు పనిచేసే మందు లయి ఉండటంవల్ల కాదు.

ఈ పేటెంటు మందు లన్నిటిలోనూ సామాన్యంగా జ్వరం రాగానే ఇచ్చే క్వినైన్ మిశ్రమంతోపాటు, నారింజ, నిమ్మ, సిరప్ లు తియ్యతీయ్యగా పుంటానికి కలపుతారు. ఈ జలు బులకుండే సూక్ష్మప్రేమివ్యాపకత్వంవూ (Infectious Process) మీద వాటి కేవల ప్రభావం లేదు. పైగా ఇట్లాంటి ఇన్ఫెక్షన్లు ఆపేందుకు వంట్లో ఉష్ణం ఎక్కి, రోగికి పెంపకేమయి రావ టమవుతుంది. అల్పాంటుప్పుడు కేరలా పెంపకేమయి

తగ్గించే మందులే ఉపయోగమవటం కష్టం.

అతిసామాన్యంగా కాకపోయినా, ఒక ముదిరిగా మానే ఈ ఇచ్చే మందులవల్ల ప్రయోజనం కన్నా హాని ఎక్కువగా ఉంటుందని. "సరియైన మోతాదుకూ, మితిమించిన మోతాదుకూ, ప్రమాణభేదము చాలా తక్కువ. అదే కామండా, పెంపకేమయి కాస్త తగ్గగానే, జలుబూ దగ్గు పోయిందనుకొని తిరగటం మొదలు పెట్టి మర్నాడు, రెట్టింపుబాధతో పడ కేసిన రోగులు చాలామంది ఉన్నారు."

అసలు పడిశంతో ఉండేదగ్గుల గొంతుకుమంట మొదలైన ప్రత్యక్షబాధలు పడవలసి రావటంతో, రోగి దగ్గుకు మందియ్యమనో, లేక దగ్గుకి పేరు పెట్టుకొన్న పేటంటు మందు కొన్నా ఫుచ్చుకొంటాడు. పేటెంటుమందులు, తయారు చేసేవారూ, వైద్యులూకూడా, రోగుల్లో ఉండే ఈ తత్వాన్నాధారం చేసుకొని, రాసులురాసులు సంపాదించుకో గలిగారు. కాని అసలు ఈ జలుబుంటి రోగాలు తగ్గేందుకు ఆ దగ్గుండటమే చాలా అవసరం. అది ప్రకృతి సహజ సిద్ధంగా, ఏర్పరుచుకొన్న రోగ నివారణ విధానం. అది కాస్తా అపటంలో వైద్యుడు రోగాన్ని పెంచు తున్నాడేగాని తగ్గించటం లేదు.

ఈ దగ్గుమందులు కూడా, నొప్పి తెలియనీయ కుండా వస్తునందుకు కలిపి ఉంటాయి. ఆ మత్తు మందుల విషయం, వైద్యులు గమనించక పోతే తప్పకుండా హాని చేస్తాయి.

మరికొందరు పొడిదగ్గువస్తూంటే, యూక లిప్టస్, డెజెనాయిక్—ఈలాంటివి కలిపిన ఉడుకునీళ్ళ అమిరి పట్టుతారు. పీల్స్ దేహం

లోకి పోయే మందు మోతాదు చాలా తక్కువ కాబట్టి హాని ఉండదు. నోట్స్ లాబెంజ్ లు, (సాగే బిళ్ళలు) ఉంచు కోమని వైద్యులు అంటారు. అవికూడా, బిల్లకైని కొంత పాడు చేయవచ్చు.

ఇక ఫుక్కిలింతకు, ఫీనాల్, ఆయోడిన్, సిల్వర్ నైట్రేటు లాంటి ఘాతైన అంటిసెప్టిక్ మందులు కొందరిస్తారు. వీనివల్ల గొంతులో పొరలు, పచ్చిచేసి, పుండయి ఇన్ఫెక్షను తగ్గుటానికి బదులు ఉధృతంగా పొచ్చటమే జరుగుతుంది.

ఇక ముక్కుదగ్గర పెట్టుకొని పీలు మ్మా కూర్చునే గొట్టం మందులు, ఏమాత్రం జలుబు తగ్గించేందుకు పనికిరాకపోయినా తమ అమృతం మాత్రం వివిధగానే జరుపుకొంటున్నాయి. ఒక్కొక్కప్పుడు పీల్స్ తో ముక్కు దిబ్బ త్తు పడటం తగ్గుటం మాని పొచ్చటకూడా జరుగు తూంటుంది.

ఇక తిండిలో పథ్యాలతో దగ్గు తగ్గిస్తామనే వైద్యుల విషయమూ ఇంతంతమాత్రమే నట. ఈ పథ్యాలు సామాన్యంగా వైద్యుడి కేమరలు సయిస్తాయో అనే తప్ప వేరేమీ నాడు. వైట మిస్ట్ పొచ్చించినా, తగ్గించినా ఈ ఇన్ ఫెక్షన్లు (అంటువ్యాధి) రా వసేందుకు నిదర్శ నాలు లేవు. ఇతరత్రా మామూలు ఆరోగ్యంలో ఉన్నవాడికి, తిండిలో ఈ మార్పులులేస్తే రోగనివారణకై పొచ్చేది ఏమాత్రమూ లేక పోగా, పథ్యంపేట నోరు కట్టేసి, సహించని వాట్లని తినిపించి, రోగిని రోగంకన్నా నరకం అనుభవించేయటమే తప్ప మరేంకాదు.

జలుబులు రాకుండా టీకాలంటూ, (మన దేశంలో ఇంకా లేనేమా) కొత్త పేటెంట్ల బయలుదేరాగుట...కాని గొంతుకు, రొమ్ముకు పట్టే, అంటువ్యాధుల ప్రేమిరూపా లేవ ఇంకా (21 వ వేడి చూపుడు)

పదాలు సాఫ్ట్ పోయి ఉన్నప్పుడు, స్వచ్ఛమైన అనంతవిధములనున్న ప్రాచీన విజ్ఞానాన్ని అందించడానికి సాధనాలైన ఛత్రం, ఆర్రు, నూర్లు, కరోమి, నారికేళ: ఆర్రు, తత్ర, కిమ్—ఇత్యాది సాధనాలు సేర్పకోవడం ఏమైనా కష్టమంటే అర ముందా?

'మామ' పేటెంట్ లోనుంచి 'Mouse' వచ్చిందనీ, 'ఘృత' శబ్దంనుంచి 'Ghee' వచ్చిందనీ, 'సత్వ' శబ్దంనుంచి 'Sooth' వచ్చిందనీ 'హోరా' శబ్దంనుంచి 'Hour' వచ్చిందనీ—ఇట్లా అనేకాలు పాశ్చాత్య భాషాశాస్త్రజ్ఞులే అంగీకరించారు.

అంతర్జాతీయ సంబంధాలు నానాటికీ సన్నిహితావుతున్న ఈ రోజుల్లో, ప్రపంచంలోని నానాజాతుల ప్రజలు ఏకత్ర సమావేశమై పరస్పరం సాభాత్విత్వాన్ని గమనించి వృద్ధిచేసుకొనే ఈ యుగంలో, ఒకరిచేతలా ప్రజలు ఒకరొకరి భాషల్లో పోలికలు చూచుకొని ఒక నాడు విడిపోయిన అన్నదమ్ములు తిరిగి గుర్తుబట్టి ఒకరినొకరు కాగలించుకొనే అవకాశాలన్న ఈ కేటి పరిస్థితుల్లో, భారతదేశం యొక్క రాజభాష సంస్కృతమైతే కలిగే లాభం మరే భాషవల్లా కలగదని దూరదృష్టితో మహానాయకులు గ్రహించవలసిన ముహూర్తమిది. ఆ బుర్రల్లో నిస్వార్థభావం, పూర్ణమైన దేశభక్తి ఉంటేనేతప్ప ఈ ఉద్దేశ్యం చండ నూర్య శిష్యులతో వాళ్ళ కళ్ళముందు ప్రకాశించలేదు.

సంస్కృతం రాజభాష కాకపోతే ఆంగ్ల ప్రభుత్వ మన్నుప్పుకు జరిగినట్లే పరిపాలన జరుగుతుంది. ఏమంత మార్పు ఉండదు.

భారతదేశంలో గ్రామాల్లో ప్రజలకు నివాస స్థానాలు మిక్కుటంగా అట్టి గ్రామాలుల యొక్క ప్రకృతులను కట్టుబట్టును, అచారవ్యవహారములను గుర్తించని ప్రభుత్వము సరియైన పరిపాలన చేయలేదు. ప్రస్తుత మున్న వ్యాయ మూర్తుల తీగ్గులు అగ్గనసోతలనీ అసంబద్ధములనీ మన మెరుగందికొను. ప్రతిగ్రామం 'ని ప్రజలు విశ్వసిం కే నీతులు గర్వాలు ప్రభుత్వ దౌర్జన్యం తెలుసుకొనిఉండాలి. గర్వానిర్మలను వాళ్ళకు నచ్చేతీరున అవసరమైప్పుట్టా పాలకర్మం చెప్పగలిగిఉండాలి. ఒక దేవాలయం, ఒకచెరువు, ఒకగర్భాల, ఒకగర్భ సందేహం—ఇటుంటి సంగతులూ భారతీయ

సాంప్రదాయాన్ని పూర్వపక్షితో తెలుసుకొని క్రొత్తనాధారం ధర్మార్థయం చేయగల సమర్థుల ఉండాలి.

ఇట్టికై భారతీయ ప్రజాపాలనకి కలిగే టందుకు ధర్మశాస్త్రం తెలిపి ఉండాలి. ప్రమాణహితమైన తీర్పును గ్రామాలు లంగీకరించరు ఈ నాటికేకూడా. కాబట్టి సంస్కృతం లేనిది ఆగ్రాధాలు అరంకావు. సప్రమాణంగా ధర్మార్థయం ధర్మబోధా చేయగలిగిన అధికారి స్వతస్సిద్ధంగా ప్రజలకు పాలకుడేకాక నాయకుడౌతాడు. అతని అధునికాధ్యక్ష ప్రజలు నడవడానికి వెనుకాడరు. అప్రమత్తులై తమ విధ్య క్షాలను సెరవేచ్చుకుంటారు. ఈ విధంగా ధర్మ శాస్త్రవేత్తలయిన ప్రభుత్వోద్యోగులు పీకముల నెక్కనంతవరకు ఈ లంచగొండితనం ఈ దోపిడి విధానం పైనుంచి క్రిందికా రహస్యంగా సానుకూలే ఉంటుంది. ఉద్యోగులంటే ధర్మ ధర్మ వివేకంలేని ఒక క్రూరజాతిగా గ్రామాలులు భావిస్తూనే ఉంటారు. పూర్వవాసలు వదలని ఉద్యోగుల తదనుగుణంగా వర్తననే ఉంటారు. గ్రామాల హృదయాన్ని ఎరగని ప్రభుత్వం సింహాసనంనుండి ఏకాసనం చేసినా అది సక్రమంగా అమలుకాదు. అమలవుతున్నట్లే ప్రభుత్వ ప్రకటనలు వెలువడినా సేతివీరకాయ మాదిరి అయి ఊరుకుంటుంది వ్యవహారమంతా.

స్వతంత్రభారతదేశంలోకూడా, స్వస్థలంలో అధ్యయయే అనేకమూలికలతో చికిత్సలను కని పెట్టిన చుక్క సుత్రత వాగ్విటాదులను చదవని వైద్యులంటే,—ప్రజలవిశ్వాసాన్ని చూరగొన్న ఎన్నెన్ని యాజ్ఞవల్క్య పృథ్వి పంచతంత్రం హితోపదేశం చదవని న్యాయమూర్తులు న్యాయ వారులు ఉంటే,—కాటి ల్యుని అరణ్యశ్రుం ముద్రారాక్షసం మహాభారతం కన్నెత్తి చూడని మహామృశులంటే,—ఉపనిషత్తులు, బ్రహ్మ సూత్రాలు భగవద్గీత చదవని వేదాంత వివాదాధి పకులంటే,—కాళిదాసుని, భవభూతని, మురారిని, దండిని, చదివి గ్రహించని అచార్య భట్టాచార్యులుంటే,—మన కేరిలకు న్యాయశ్రీని వచ్చినట్లు భావించినా, మన సంస్కృతికి, మన మనస్సులకు, మన ఆత్మలకు దానిమే కాని, స్వేచ్ఛ రాకేదని ఘంటాపథంగా నేను చెప్పడం కాదు, దిగంతాలవరకు ఉన్న నానాదేశవాసులు మనను నిలబెట్టి అడుగుతారు 'ఏది మీ స్వరాజ్యం' అని.

ఈ భాష అనేది యాదవ్యాగత దేశానికి స్వత్యంగా ఉండగలిగి, అందరికీ బోధ్యతను సాధించేది, ప్రపంచవృష్టిలో భారతదేశం యొక్క స్వస్వరూపాన్ని చూపించేది. కాబట్టి భారత ప్రభుత్వ భాష సంస్కృతమేనని భాషానిర్ణయ సంఘనాయకులు గుర్తించాలి. వారు గుర్తించక పోతే ప్రజలు వారిని గుర్తించేయాలి. దక్షిణ దేశీయులందరికీ ఇది ముఖ్యాతి ముఖ్యం, తప్పని సరి. మరొకమట. ఇప్పటికీ సంస్కృతంలో ఉపన్యాసాలిచ్చే వాళ్ళు భారతదేశంలో చాలామంది ఉన్నారు. కొన్నిచోట్ల ఒకరితోఒకరు సంస్కృతంలోనే సంభాషణ జరుపుకుంటూ ఉంటారు. కుటుంబంలోని వారందరు పిల్లలతో సహా సంస్కృతమే మాట్లాడుకునే గృహాలు కొన్ని ఉన్నయ్యే. కాబట్టి సంస్కృతం కష్టమయింది, అసాధ్యం అనకోడం పొరపాటు. కాళి హిందూవిశ్వవిద్యాలయంలో సంస్కృతం తప్పని సరిగా ప్రతివిద్యార్థి చదువుకట్టు నిర్ణయించింది. ఇతర విశ్వవిద్యాలయములు స్వేచ్ఛగా కాకలసినవారికి చెప్పేట్లు నిర్ణయించుకున్నవి. ఇవికాక కేరళసంస్కృత పాఠశాలలు, కళాశాలలు దేశమంతటా ఉన్నయ్యే. ఇట్టి చోట్లనుంచి ప్రతినిధులను రావించి సంప్రతించుకుంటే సంస్కృతం ఎంతమలభంగా వ్రాయనూ, చదవనూ అభ్యాసం చేయవచ్చునో జటిలవిషయాలను తొలగించి వారు భాషను సుకరం చేస్తారు. కాలాన్ని గురించి చెప్పబడ్డ దశలకారాలు మనం వాడక్కలేదు. భూత భవిష్య ద్వర్తమాన కాలములు మాడింటి తోలే వ్యవహరించవచ్చు. సంస్కృతం యొక్క సౌభ్యం చూడాలంటే హిందోపదేశం, విక్రమార్కచరితం చదవండి. సంస్కృతం రాకపోయినా విషయం తెలుస్తుంది. ఆంధ్రసీతావంద్రకంతం కష్టం, కాదు సంస్కృత హితోపదేశం. ప్రస్తుతనాయకులకు సంస్కృతం రాకపోవచ్చు. అదికారణంగా వారువెనుకొడకుండా ఈ పనిచేస్తే ఒక దశబ్దం లోనేసంస్కృతం బాహుళంగా భారతభూమిలో వాడుకలోకి వస్తుంది. ఏ పత్రికలైనా సంస్కృతంలో వ్రాయబడవచ్చు. మూలమూలాల దేవ భాష ప్రతిగ్వినిస్తూ ఉంటుంది. మాక్స్ ముల్లర్ అన్నట్లు భారతదేశం ప్రత్యక్షస్వరంగా రాణిస్తుంది. మరొకసారి ఆ విడిదీయుని వాక్కును వినిండి కర్తవ్య నిర్ణయించుకో—

"భారతీయ విజ్ఞాన ఝరీమూలానికి పొంది.

దీవిరహస్యపాఠాలు అక్కడ మొక లభిస్తయ్యే. సంస్కృత మేమంత కష్టమైన భాష కాదు. ఆ భాషాసరి తటాన్ని అనుసరించరా? ఏ మురుగు కాలువ గట్టవై పోవాచినా మీ కా విజ్ఞానం లభించదు. మానవజాతికి విద్య కావాలంటే ఆ వాఙ్మయం వినా లోకాలన్నీ వెరకినా అట్టి మ రెక్కడా లేదు."

భారత ప్రశస్తి

Lodh

UTERINE TONIC

త్రైల అర్య భాగ్యానికి

కేసరికుటిరం లిమిటెడ్ మద్రాస్

కీసరి, వైశాఖ నామియము, ఆంధ్రప్రదేశ్
మొకవారులకు ఏతెంట్లు;
సీతారామ జనరల్ స్టోర్సు,
చరంపురం, విశాఖరామ, రెజిస్టర్, మదర.
(Jai Hind Publicity)

బళ్ళారిజిల్లాలో కన్నడుల ప్రచారము ఆర్యా!

బళ్ళారిజిల్లాను కేల్ కార్ అవార్డుప్రకారం రెండు భాగాలుగా విభజించి రాయదుర్గం, ఆజూరు, ఆదోని తాలూకాలు ఆంధ్రరాష్ట్రములో చేరులాగున నిశ్చయింపబడినది.

అయితే కర్ణాటకులు ఈ మూడు తాలూకాలను సైతము కాజేయ జూస్తున్నారు. ఇవి మూడు మాత్రమేగాదు, అనంతపురం జిల్లాలోని మూడుతాలూకాలపై సైతము వీరు దృష్టిసాగించి యున్నారు. వీరు (కర్ణాటకులు) ఆంధ్రరాష్ట్రములో చేరబోవు బళ్ళారిజిల్లాలోని మూడు తాలూకాలను, మరియు అనంతపురం జిల్లాలోని మూడు తాలూకాలను కర్ణాటక రాష్ట్రములో చేర్చింపబడుటగాను వేల కొలది రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి ప్రచారము జేయుచున్నారు. ఈమధ్యనారు ప్రచారము నిమిత్తం ప్రాపగండ్ వ్యాప్తి సైతము ఉపయోగింపబడుతున్నది. ఈమధ్య ఆదోనిలో ఒక పెద్ద ధనవంతుడు తాను స్వంతము రెండు లక్షలు వెచ్చించి ఒక కన్నడ హైస్కూలు స్థాపించి యున్నాడు. ఆంధ్రనాయకులు ఈ సరిహద్దు ప్రాంతాల్లో ఆంధ్రప్రచారమునిమిత్తము యేలాటి శ్రద్ధా ఇంతవరకు తీసికొనలేదు.

ఆంధ్రుల అనాదరణ ఫలితంగా, కన్నడుల ప్రచారఫలితంగా ఆంధ్రరాష్ట్రములో జేరనిశ్చయింపబడిన బళ్ళారి జిల్లాలోని మూడు తాలూకాలు ఆంధ్రరాష్ట్రములో జేరజేమోయనిపించు విషయపరిస్థితి యిక్కడ దొర్లుచున్నది.

వైవిధ్యములైన ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు అధ్యక్షులైన రంగారాజు 28-8-47 న, మరియు 15-12-47 న శ్రీ ప్రకాశంపంతులు గారికిన్ని సేను ఖద్దున విన్నవించి ఇకమిదట ఈవిషయమై శ్రద్ధ వహించవలెను ప్రయోజనము లేదని సైతము తెలిపియున్నాడు.

శ్రీ రంగారాజు తాము ఈ సరిహద్దు ప్రాంతము ఇంతవరకు ఆశ్రద్ధ చేసినప్పటికి ఇకపాక్షట తనశ్రద్ధతో ప్రచారమునకై యేర్పాట్లు చేయగల నని తెలిపిరి. మరియు శ్రీ పంతులుగారు ఇంతవరకు తనకు ఈ విషయమై యేమియు తెలిసియుండలేదనియు ఇకమిదట తాను సైతము ఈ విషయమై తన కట్టుబాట్లు చేయుదుమననియు రాయదుర్గములో బహిరంగభవనందు వాక్రచ్చినారు. కాని వారు ఇంతవరకు ఆ విషయమై యేమియు ఏర్పాట్లు చేసినట్లు లేదు.

మా సరిహద్దు విషయమై యే ప్రముఖవారా పత్రికగాని శ్రద్ధ, బాధ్యత గలిగియున్నట్లు గానరాకున్నది. ఇందుకారణముగా యిక్కడ ప్రజలకు సామాన్యంగా ఆంధ్ర వారాపత్రిక లందు రోత, కన్నడ పత్రికలందు అభిమానము అభివృద్ధి యగుచున్నది.

ఇప్పుడు ఆంధ్రరాష్ట్రము రావాలంటే యే పెద్దపెద్ద నగరాల్లోను ఒక గంట తీక్రం గా యుపన్యసించి, ఇండ్లకేగి కుళంగా ప్రార్థువుచు సమయం కాదని యెల్లరు గ్రహింపవలెను. ఆంధ్ర రాష్ట్రములోయుండు ప్రతిఅంగుళము ఆంధ్రులకు సిద్ధించి తీరవలెనంటే యెంతమాత్రము ఆలస్యములేక తమకు అనుమానమున్న ప్రతిపక్షిలోనైన ఆంధ్రనాయకు లెల్లరు నిర్విరామంగా ప్రచారము సాగింపవలెను. ఇది యొక నాయకులేకాదు ఆంధ్రులలో ప్రతి యువతీయువకుడు విశాలాంధ్ర నిర్మాణానికి కృషి జేయాలి.

కె. ముష్టూర్ రెడ్డి.
బళ్ళారి.

సోదర ముస్లిములకు విజ్ఞప్తి

అయ్యా, ఇండియన్ యూనియన్ లోని ముస్లిములు -ముఖ్యముగా లీగ్ అయియాయలు- పాక్ స్టాక్ వలన మన ముస్లిముల కెట్టి ప్రయోజనమున్ను లేదని యిప్పటికయినను కండ్లు తెరిచి తెలిసి కొనగలిగినందులకు సంతోషింపవలసియున్నది. లీగ్ నాయకుడగు జిన్నా సాహెబు గారు స్వార్థమును జూచుకొని ఇండియన్ యూనియనులోగల నాలుగుకోట్ల ముస్లిములను మోసము చేయుట గమనింపలేకయున్నది. ఈ సత్యమును గ్రహించి సుంటూరుజిల్లా ముస్లిం వీ నేషనల్ గార్డుస్ తరపున జనాల్ పేక్ మహి యర్ద్లీగారి ప్రకటనయున్నా, ఒరిస్సారాష్ట్ర లీగ్ నాయకులున్నా చేసిన పత్రికా ప్రకటనలూ కొనియాడదగియున్నవి.

ఇంతవరకున్నా మోసపోయి వీరును అనుసరించి పొందిన ప్రయోజనము లేకపోగా ఇండియన్ యూనియనులోని ముస్లిముల వారు పంచమాంగదళముగా నెంచబడుచున్నందులకు మనము సిగ్గుపలసియున్నది.

కాన, ఇకనయినను లీగు పేరును తుడిచిపెట్టి 'ఇండియన్ యూనియనులోని మైనారిటీ సంఘ ముగానున్న ముస్లిము సోదరులందరున్నా జాతీయభావముతోనూ సేన ఒక చూతన ముస్లిం సంఘము స్థాపించవలయుననినీ, దానికి కాఖలుగా ప్రతిగ్రామములోను ఉపకాఖలు ఏర్పరచి లీగుయొడల విముఖత్యమున్నూ, ఇండియన్ యూనియనుయొడల భక్తి ప్రపత్తులను ప్రదర్శింపవలయునననీ ముస్లిముసోదరులకు విజ్ఞప్తి చేయుచున్నాను.

పేక్ గాలిబ్

నందురు గ్రామముస్థిం సంసూధ్యక్షుడు, సుంటూరుజిల్లా.

* * * * *

ఇంటరు తరగతి:

నిశ్చాంతి సదుపాయాలు

ఆర్యా, మన యం. యస్. యం. రైల్వేస్టేషన్ లో ఇంటరు తరగతి ప్రయాణీకులకు విశ్రాంతి సదుపాయాలు లేకపోవడం ఆత్యంతకొరవలయం. ఇతర రైల్వేలలో ఇ. వి. ఆర్. య్. డబ్ల్యు. ఆర్. ఓ. టి. మొదలైన నాటి స్టేషన్ లో కొంచెం ప్రాముఖ్యత వహించిన చోట్లన్నిటిలోను ఇంటరు ప్రయాణీకులకు ప్రశ్నోకంగా గడులున్నాయి. కలకత్తా, ఢిల్లీ, లాహోర్, రాబల్పిండి, లక్నోలంటి పెద్ద స్టేషన్ లోనే గాక బారబంకీ, కతిహోల్ లంటి చిన్న స్టేషన్ లోనూ ఈ సదుపాయాలున్నాయి. కాని, ఇవి మన యం. యస్. యం. లో ఎక్కడా కనుపించవు.

ఒకటి, రెండు తరగతుల ప్రయాణీకులు హాయిగా విశ్రాంతి తీసుకోవడం, మూడవ తరగతి వారు వెంటింగురూముల నబడే వరండాల్లో నిద్రపోవడం జరుగుతోంది. కాని ఇంటరుక్లాసు ప్రయాణీకుడు-అధమం ఏ మోటుతనపు టికెట్లు కలెక్టరుకు వా వెరచి పై తరగతి గదికి పోడు. దుమ్ముతో కూడిన వరండాలోనూ కూర్చోడానికి ఇచ్చగింపడు. ప్లాట్ ఫారంలో ఏమూలు సంచుంటాడు. లేదా ఏ హోటలుకో పోయి ధనవ్యయం చేసుకుంటాడు. కనుక ఈ లోటును గుర్తించి అధికారులు ముఖ్యమైన స్టేషన్ల అన్నిటిలోనూ ఇంటరు తరగతి ప్రయాణీకులకు విశ్రాంతి సదుపాయాలు కల్పిస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

రాయచూరు, 12.1.48. జయంతి శ్రీరామమూర్తి.

గ్రంథభాండాగారోద్యోగుల దుస్థితి

ఇప్పటికీ సుమారు యిరువది సంవత్సరముల నుంచి స్థానిక సంస్థలు గ్రంథాలను నిర్వహణ బాధ్యత గుర్తించి సేదువుచున్నను, పది సంవత్సరముల నుంచి ప్రభుత్వము వారుకూడ విరాళము లిచ్చి తోడ్పడుచున్నను, యీ గ్రంథాలయ నిర్వహణ సమస్య ఏకభావముతో నడపబడుచుండని లోపమును యిప్పుడు గమనించి ప్రభుత్వమువారి గ్రంథాలయ శాసనము ప్రవేశపెట్టి యితర దేశములలో వలెను, పొరుగురాష్ట్రములలో వలెను మన రాష్ట్రములో కూడ గ్రంథాలయోద్యమమును అత్యున్నత స్థానము నందించ దలంచినందులకు మా ధన్యవాదములు.

రాష్ట్రమున కేంద్ర గ్రంథాలయము నెలకొల్పి, పరిశీలనాధికారిగా డైరెక్టరును నియమించి సమగ్రము అనుభవజ్ఞుడైన మహానియుల సలహా సంఘము నేర్పరచి, గ్రంథాలయోద్యమ వ్యాప్తికి ప్రజాళిక తేర్పరచు చుండితేగాని, గ్రంథాలయముల సక్రమ నిర్వహణ మునకున్నా, సద్వినియోగమునకున్నా మూలకారకులై ప్రజల విజ్ఞాన వికాసములకు దోహదమిచ్చు గ్రంథభాండాగార ఉద్యోగుల దుస్థితి గమనించి వారి జీవనభృత్తి తగిన సదుపాయములు కలిగించు నూచన లింగు లోపింప బడినందుకు మా విచారము వెలిబుచ్చుకొనుచున్నాము.

ఎన్నియోసారులు ప్రభుత్వోద్యోగుల యొక్క యొ, స్థానిక సంస్థల యుద్యోగుల యొక్కయు జీత భత్యముల పెంపుచేయబడుచు వచ్చినవి కాని, గ్రంథ భాండాగార ఉద్యోగుల దుస్థితి గమనించ బడుచుండుట లేదని ఎన్నియో మొర లిడుకొనగా తుదకు 1944 సం॥ లో ప్రైవేటియన్లకు నిర్ణయించిన జీతముల స్కేల్స్ పెంపు చేయుచు యీ సంవత్సరము జూన్ నెల 27 వ తేదీగల నెం. 1361 రు. జీ.ఓ. ను జారీచేసినారు. గుడ్డిలో మెల్లయని సంతోషించుట కైనను వీలు లేకుండగా ఆ జీ. వో. ఫలితము కొన్ని స్థానిక సంస్థలకు మాత్రమే వర్తించునట్లు శాసించినారు. ఇది అన్నముపెట్టి ఆకులాగి వైచినట్లున్నది. తమ తాజేదారులందరికిన్ని రిజైజుడు స్కేల్స్ యిచ్చుటకు తగినటువంటి ఆదాయము కలిగిన 16 జిల్లా బోర్డులకున్నూ, 42 మ్యూనిసిపాలిటీలకున్నూ ప్రభుత్వమువారు రిజైజుడు స్కేల్స్ మంజూరు చేసియున్నారు. ఆ ప్రకారమే ప్రైవేటియన్ల స్కేల్స్ కూడ సదరు జిల్లాబోర్డులు, మ్యూనిసిపాలిటీలలో పనిచేయుచున్న వారికి వర్తించులాగున శాసించినారు.

ప్రభుత్వము వారు నిర్వచించిన 42 మ్యూనిసిపాలిటీలలో 18 మ్యూనిసిపాలిటీలలోను 16 జిల్లా బోర్డులలో 10 జిల్లాబోర్డులలోను అసలు గ్రంథాలయములే లేవు. తమ తాజేదారులందరికిన్ని రిజైజుడు స్కేల్స్ యిచ్చుటకు వేలమీద లక్షలమీద కర్చు అనుగుణక ఆదాయ యు విచారణము కౌవలసి వచ్చినదిగాని, ప్రైవేటియన్లకు యిచ్చుటకు ఒక్కొక్క స్థానిక సంస్థలో ఒకరు యిద్దరు కన్న ఎక్కువ మంది వుండరు కదా? వీరికి రిజైజుడు స్కేల్స్ యిచ్చిన ఆ స్థానిక సంస్థ నష్టపడినదా! యిక నెందులకీ స్కేల్స్ అన్ని సంస్థలకు వర్తించుండునట్లు శాసింపవలసి వచ్చినదో తెలియకున్నది. ఇతరసమస్తాంధరికి యివ్వకుండగా ఒక్క ప్రైవేటియన్లకి రిజైజుడు స్కేల్స్ యిచ్చినచో తక్కిన సమస్తా లూరుకొందురా యనుటకైనను, తక్కిన సమస్తాంధరికి ఏదో సమయము వచ్చి నప్పుడు స్కేల్స్ రిజైజు చేయుచునేయున్నారు. ఇంక ప్రైవేటియన్లకు ఏ విధు సంవత్సరములకో, పది సంవత్సరములకో యొకసారి గాని రిజైజు చేయుటలేదు. కనుక తక్కిన ఆఫీసు సమస్తా లతో నిమిత్తము లేకుండ యీ రిజైజుడు స్కేల్స్ అన్ని స్థానిక సంస్థలలో పనిచేయు

చున్న ప్రైవేటియన్ల కందరికి వర్తించు లాగున వెంటనే ఉత్తర్వులు జారీ చేయించవలెనని ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నాము.

ఈ విషయమును గురించియే మొన్న ఆగస్టు నెలలో జరిగిన మా గ్రంథభాండాగారోద్యోగుల రాష్ట్రీయసభావేళములో తీర్మానించి ప్రభుత్వము వారికి పంపు కొని యున్నాము. అన్ని ఆపూర్వ సంస్కరణలలోను అన్యరాష్ట్రముల కన్న ముందడుగు వేయుచు అసమాన విఖ్యాతి గాంచిన మన రాష్ట్ర ప్రజా ప్రభుత్వము వారు వెంటనే గ్రంథాలయ శాసనముతోపాటుగా గ్రంథ భాండాగార ఉద్యోగుల కష్టస్థూరములను, నిర్వహణ బాధ్యతలను గుర్తించి సంకల్ప జీవనోపాధికి తోడ్పడుదురుగాక యని రాష్ట్రము నందలి గ్రంథభాండాగార ఉద్యోగులందరి పక్షమున ప్రార్థించుచున్నాను.

అమలాపురము }
20-12-47 } పి. అన్నాజీ శర్మ

జనరల్ సెక్రటరీ,
మద్రాసు రాష్ట్రీయ లోకల్ బోర్డు
ప్రైవేటియన్ల యూనియన్.

* * *

“మారిషస్ ఆంధ్రులు”

ఆర్యా, వందనములు—

ఈమధ్య తమ వారపత్రికలో మారిషస్ దీవులను గూర్చియు, అచ్చటి ఆంధ్రులనుగూర్చియు, ప్రకటింపబడిన వ్యాసమును జూదితిని అచ్చటికి ఆంధ్రప్రచారకులు కావలసియున్నట్లు గూడ సూచింపబడియున్నది.

నా కిటి విషయములయందు మిక్కిలి యుత్సాహముగలదు. ఇందుకొత్త యెట్టి త్యాగసముద్రై న చేసెదను. ఆరీకముగ నాకు పుష్కలముగ నెవ్వరైన సాయపడగలుగుచో నేను నాజీవితము నిందులకు వినియోగింప కుతూహలపడుచున్నాను. అచ్చట కాశ్యతముగ నుండియైనను మన తెనుగు భాషను మిక్కిలి యుత్సాహముతో ప్రచార మొనర్చును.

నాకు తమద్వారా సావకాశము గలుగుచో విచారించి తెలుపగోరుచున్నాను. లేక దీనికై యవరికి వ్రాసికొనవలసియుండునో వారి చిరు నామాలైన నాకు వ్రాయించి పంపగోరుచున్నాను.

ప్రస్తుతము నే నిచటి హైస్కూలులో తెలుగు టీచరుగా పనిచేయుచున్నను, నాయుత్సాహము నకు తగినంత సావకాశముగాని, ప్రోత్సాహము గాని యిచట లేదు. ప్రస్తుతము అంతటి ప్రోత్సాహము వచ్చునట్లును లేదు. 30 ఏండ్ల ఈప్రాయమును భాషాసేవకై వినియోగించి ధన్యవందనకై సంకల్పించితిని. దయయుంచి యట్టి సావకాశము తమకున్నచో నట్టి ప్రయత్నముచేసి నాకు తెలుపగోరుచున్నాను. లేక దానికి సంబంధించిన వారి చిరునామాను నాకు వెంటనే వ్రాయింప గోరుచున్నాను. తమ సమాధానమున కెదురుగాచున్న నాకు దయతో మాత్రమీ సమాధానము వ్రాయింపగోరుచున్నాను.

ఇట్లు విధేయుడు,
మేజిస్ట్రేట్ ఆంజనేయమూర్తి,
తెలుగుపండిట్, నందిగామ.

[ఇట్టి వింకను కొన్ని లేఖలు మా కార్యాలయమున కందినవి. ఈ విషయములో ఉత్సాహము గలవారు “మారిషస్...” వ్యాసము రచించిన శ్రీ యస్. కె. రామస్వామిపైడయ్యగారికి, ఉషర్ డిస్ట్రిక్టుకోర్టు, గ్రాండ్ పోర్టు, మారిషస్ దీవులు, దక్షిణాఫ్రికా, అన్న చిరునామాకు వ్రాసి వారితో సంప్రదించగోరుతున్నాము. సం॥]

వారపత్రికకు ప్రత్యేకముగా నుద్దేశించిన లేఖలను, “ఆంధ్రవారపత్రికకు” అని విభజముగా చిరునామాలో వ్రాసి పంప గోరెదము. (సంపాదకుడు.)

గ్రంథ పరిచయము

మృత్యుంజయులు

రచయిత: శ్రీ బొల్లిమంత శివరామకృష్ణ; ప్రచురణ: శ్రీ ప్రచురణాలయం, బెజవాడ. వెల రూ. 1-8-0.

ప్రజాజీవితం ప్రతిబింబించే రచనలే నిజమైన రచనలనే అభ్యుదయ సూత్రాన్ని అనుసరించి తయారైన నవల 'మృత్యుంజయులు'. నిరంకుశ పరిపాలనలో దుర్భర జీవితాన్ని గడుపుతున్న హైదరాబాదు ప్రజల తిరుగుబాటు దీని కథా వస్తువు. అందులో ముఖ్యంగా తెలంగాణలో జాగిర్దార్లు, డేక్షముఖులు, పశేకుమొదలైనవాళ్ల నల్ల అన్ని విధాలా పీడింపబడుతున్న ఆంధ్రుల చరిత్రదీనిలో వర్ణించారు. ప్రభుత్వోద్యోగుల దౌర్జన్యాలు, లంచగొండితనము, మానభంగాలు భరించలేక ప్రచండమైన పోరాటం సాగిస్తూ నైజాంనిరంకుశ ప్రభుత్వాన్ని క్రమంగా నిర్మూలించుకున్న విధానాన్ని సజీవంగా చిత్రించారు. సంస్థానంలో చాలమంది ముస్లిములు తాము పాలకవర్గానికి చెందినామనే దుర్మాహు గృహి అయినారు. ఈ దుర్మాహుకారణం ప్రభుత్వమే. ప్రజలలో వికమత్యం లేకుండా ఉంటేనే గాని పరిపాలన నిరంకుశంగా సాగదు. అందువల్ల ఒక వర్గమీద ఇంకొకవర్గాన్ని పురికొల్పటానికి సర్వదా ప్రయత్నిస్తున్న ఉంటారు. ఈ నవలలో హిందువులకు ముస్లిములకు నైజాం సమానుడైన శత్రువే అని, ప్రజాప్రభుత్వస్థాపనకు అందరూ కలిసి గోరిల్లా యుద్ధం జరిపితిరాలని రచయిత ప్రబోధిస్తాడు. ప్రచారమే ప్రధానాశయంగా పెట్టుకొన్న రచనలు కొన్నికొన్ని చోట్ల విసుగు పుట్టించక తప్పదు. గొప్పసిద్ధాంతాలు మాలకాఫ్ వంటి రచయితలు తప్ప రసవంతమైన కథలను సృష్టించలేరు. ఇలాంటివాటిలో పాత్రపోషణ చాలవరకు దెబ్బతింటుంది. కాని ఎల్లారెడ్డి, నరసి రెడ్డి, వారాయలరెడ్డి పాత్రలు మాత్రము కొంతవరకు సజీవంగానే తయారైనవి. ఇటీవల ప్రతి పత్రికలోను, ప్రతిపుస్తకంలోను చదువుతున్న హైదరాబాదు సమస్య దీని కథావస్తువు కావటాన చదవటంలో ఆసక్తి అధికంగా ఉండక పోయినా మొత్తం మీద చురుకుగా నడిచేసవలే మృత్యుంజయులు.

* * *

మార్క్సిజం : రాడికలిజం

రచయిత: శ్రీ రాధాకృష్ణమూర్తి; ప్రచురణ: పరివర్తన, తెనాలి. వెల రూ. 1-0-0

ప్రపంచంలోని అన్ని సిద్ధాంతాలకు సౌఖ్య ప్రదమైన మానవ జీవితమే ధీరమావధి. కాంతి, స్వాతంత్ర్యం, అభ్యుదయం ఈ జీవితానికి ముఖ్యలక్షణాలు. ఇవి సిద్ధించేందుకు ఒక్కొక్క 'ఇజం' ఒక్కొక్క మార్గాన్ని నూచిస్తుంది. వీటిలో ఒకటి మార్క్సిజం. తిద్దవమే కమ్యూనిజం. ఈ సిద్ధాంతాన్ని అవలంబించి చాలవరకు ప్రత్యక్షంగా అమలు పరచినది రష్యాదేశం. ఆ దేశాన్ని ఇహలోక స్వర్గంగా కొందరు, నరకంగా కొందరు భావిస్తారు. రాడికల్ పార్టీవారు ఈ రెండవ తెగకు చెందినవారు. వీరి నాయకుడు యం. యె. రాయి. ఒకప్పుడు ప్రపంచకమ్యూనిస్టు నాయకవర్గంలో ప్రముఖుడుగా ఉండి, దరి మిలా కారణంతరాల వల్ల బయటికి వచ్చి, లోక మరమ్మతు కోసమని రాడికలిజాన్ని సృష్టించాడు. కమ్యూనిజంలో అనేకలాపాలన్న వన్నాడు. ప్రస్తుత ప్రపంచ పరిస్థితులకు కారణం 'ఆరిక అసమానత్వం' కంటే ప్రజలలో చావుగావున్న అజ్ఞానం, మానసికదాస్యం, నైతికపతనమేననీ, భావవిప్లవం లేని సాంఘిక విప్లవం నిరుపయోగ మనీ సిద్ధాంతీకరించాడు. ఎప్పుడో మార్క్సిస్టుల సిద్ధాంతాలు పేదల లాగా కలకాలం ఉపయోగించగల వని అనుకోటం పొరబాటనీ, పారిశ్రామికీయంతృత్వం

పనికిరాదనీ, ప్రభుత్వాన్ని ఒక కృత్రిగాని ఒక ముతాగాని ఒక పాపగాని హస్తగతం చేసుకోగూడదనీ, సంఘమే రాజ్యాంగయంత్రంగా పనిచేయాలనీ రాడికలిజం యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశం. ఈ సిద్ధాంతాన్ని నిరూపించడానికి ప్రయత్నమే ఈ పుస్తకం. మార్క్సిజాన్ని తిన్నగా అర్థం చేసుకొన్న వారి మీద ఈ పుస్తకంలోని తిరుగుబాటు తికమకలు నిష్పయోజన మని తోస్తుంది. మార్క్సిజంలో వీరు అనే లోపాలుగాని, రాడికలిజంలో ఉన్న విశిష్టతగాని ఎక్కడా కనికనిపించదు.

* * * కాశ్మీర్

సంపాదకుడు: శ్రీ జి. కె. రామస్వామి; ప్రచురణ: శ్రీ ప్రచురణాలయం, బెజవాడ. వెల రూ. 0-4-0

ఎప్పటికప్పుడు ప్రజల దృష్టిని ఆధికంగా ఆకర్షిస్తున్న సమస్యలను సమగ్రంగా వివరించే చిన్న పుస్తకాలను ప్రచురించటములో ప్రజాశక్తి ప్రచురణాలయంవారు మార్గదర్శకులని చెప్పవచ్చును. ఈ పుస్తకము ఇందుకు నిదర్శనం. స్వతంత్ర భారతదేశాన్ని ప్రస్తుతం ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలలో కాశ్మీర్ ప్రధానమయినది. ఇప్పుడు విశ్వరాజ్యసమితి రంగస్థలంలో కూడ ప్రకటించింది. కాని కాశ్మీర్ ను గురించిన పూర్తివిషయాలు చాలమందికి తెలియవు. అది హిందూదేశపు నందనోద్యావనమనీ, అసిల్

పండ్లకు, కాలవలకు ప్రసిద్ధమని మాత్రమే నలుగురికీ తెలిసిన విషయం. ఆ దేశ చరిత్రగాని, అక్కడి ఆరిక రాజకీయ సాంఘిక పరిస్థితులుగాని ఎరుగనివారికి ఈ చిన్న పుస్తకం ఎంతో ఉపయోగకారిగా ఉంటుంది. హిందూదేశంలోని స్వదేశ సంస్థానాలలో కాశ్మీర్ ముఖ్యమైనది. సరిహద్దులరీత్యా మరింత ప్రాధాన్యత పొంది ఉన్నది. 84470 చదరపుమైళ్ల విస్తీర్ణత, 40 లక్షల జనాభా, నాలుగుకోట్ల ఆదాయం, బొగ్గు, కలవ, పెట్రోలు, ఇనుము మొదలైన ఖనిజ సంపద ఉన్న దేశం కాశ్మీర్. కాని ప్రజాభావాల భ్యం దారిద్ర్యంలోనే ఉంటున్నది. దీనికి కారణాలు యేవో ఈ పుస్తకంలో సుప్రమాణంగా నిరూపించారు. షేక్ అబ్దుల్లా నాయకత్వన నడుస్తున్న జాతీయోద్యమ చరిత్రను విపులంగా వర్ణించారు. వివిషయం చెప్ప వలసివచ్చినా సూటుగా చెప్పవలసిన సామ్యవాదుల ఆచారాన్ని అనుసరించి తీవ్రభోరణిలో రచన ఉన్నప్పటికీ కాశ్మీర్ కలాపాన్ని గురించి తెలుసుకోదలచిన వారికి ఈ కరపత్రం ఎంతో ఉపయుక్తంగా ఉంటుంది.

* * * "గెలుపు మనదే"

రచయిత: శ్రీ పర్వా దుర్గాప్రసాదరావు; అభ్యుదయప్రెస్, గవర్నరుపేట, బెజవాడ. వెల రూ. 0.8-0

మహాభారత ముద్రణం

భండార్కర్ ప్రాచ్యవిజ్ఞాన పరిశోధక పరిషత్తువారి మహాభారత ముద్రాశాల ప్రకటనము నకు నేపాల్ సంస్థానంలోని అతి పురాతన లిఖిత ప్రతిపరిశీలనకై పరిషత్తుకు భారత ప్రభుత్వం సహాయం చేస్తోంది.

నేపాల్ సంస్థానంలో చాలా పురాతనమైన మహాభారతపు వ్రాతప్రతి ఒకటి ఉన్నది. దాదాపు 800 ఏళ్ళనుంచీ సంస్థాన ప్రభువంశం ఈ ప్రతిని అమూల్యమైన నిధిగా సంరక్షించుకుంటోంది. ఆ సంస్థానంలో ప్రతినూత్న ప్రభువు పట్టాభిషేకమహోత్సవ సమయంలోనూ ఆ మహాభారతం పఠించడం ఆచారంగా ఉంటోందట.

పూనాలోని భండార్కర్ ప్రాచ్యవిజ్ఞాన పరిశోధక పరిషత్తువారు మహాభారతానికి దేశంలో లభించిన అన్నిప్రతులనూ పరిశీలించి సవిమర్శమైన నూతన ముద్రణ వెయ్యాలని చాలా కాలం నుంచీ కృషిచేస్తున్నారు. ఈ మహాభారత ముద్రణంలో ప్రథమ సంపుటలు వెలువడిన తర్వాత ఈ పరిషత్తు చేస్తున్న కృషిని ప్రపంచమంతా హర్షించింది. ఇప్పుడు వారు శాంతిపర్వం ప్రకటించవలసి ఉన్నది. దీనికి నేపాల్ ప్రతిని పరిశీలించవలసిన అవసరం వచ్చింది. పరిషత్తుండికులు సంస్థానంలోకి వచ్చి భారతప్రతిని పరిశీలించడానికి సంస్థానప్రభుత్వం అనుమతించినందువల్ల పరిషత్తుండికులు డా॥ ఎన్. కె. బేల్వాల్కర్ గారు తమ సహచరులతో త్వరలోనే నేపాల్ వెళ్తున్నారు. తమ పరిశోధన సాగించడానికి ఈ ప్రతికి చాయాచిత్ర ప్రతి ఒకటి తీసుకోవలసి ఉన్నది. దీనికి దాదాపు రూ. 5000 లు ఖర్చు అవుతుందని అంచనా వేశారు. ఈమాత్రం ద్రవ్య సహాయం లభించడంతోనే బేల్వాల్కర్ గారు నేపాల్ వెళ్తారు.

ఈ మహాభారతముద్రణకు ప్రధాన సంపాదకులుగా నున్న బేల్వాల్కర్ గారు ఈ మహాభారత

హాసంలో శాంతిపర్వ నిర్ణయమే చాలా కష్టమైనదని అంటున్నారు. శాంతిపర్వానికి దేశంలోని ప్రముఖరాజకీయ పరిణామాలకూ వీధి సంబంధం ఉంటూరు ఉంటుందని భారతీయులు విశ్వసిస్తూ ఉంటారే. తదనుగుణంగానే భారతదేశం స్వతంత్రప్రతిష్ఠి నందుకొన్న 1947 ఆగష్టు 15 వ తేదీనే బేల్వాల్కర్ గారు స్వయంగా శాంతిపర్వపరిశోధన ప్రారంభించడం తలపించింది. ప్రాచ్యంలోని జాతీయపుస్తక భాండాగారంలో ఉన్న 'శారదా' ప్రతికి చాయాచిత్రప్రతి లభించినందువల్ల ఈకృషి ఆనాడు ప్రారంభించడానికి వీలయింది. ఈ ప్రతి తెప్పించడంకోసం బొంబై ప్రభుత్వం రూ. 1500 లు ప్రత్యేకంగా మంజూరు చేసింది.

ఈ వారంలో జరిగిన పరిషద్వార్షికోత్సవ సందర్భంలో భారతప్రధాని పండిట్ నెహ్రూ పరిషత్తుభ్యులకు సందేశమిస్తూ వారు చేస్తున్న మహత్తర కృషిని అభినందించి శాంతిపర్వ ప్రకటనకు తమ ప్రభుత్వం ప్రత్యేకంగా విరాళమిస్తుందని వాగ్దానం చేశారు. మహాత్మాగాంధీ, శ్రీ అరవిందభూష్, సర్దార్ పటేల్ మొదలైన మహానీయులకూ ఈ మహోత్సవానికి సందేశాలు పంపి వీరు చేస్తున్న కృషికి సంపూర్ణ విజయం లభించాలని ఆశీర్వాదించారు.

ఈ వార్షికమహోత్సవంలో పరిషత్తువారు భీష్మపర్వం ప్రకటించారు. ఈ సంపుటి వెలువడడానికి 12 ఏళ్ల కృషి జరిగింది. దాదాపు వెయ్యిపేజీలున్న ఈ సంపుటిలో అమూల్యమైన భగవద్గీత గూడా ఉన్నది.

వీరు ప్రకటించిన సంపుటాల నభినందిస్తూ అరవింద భూష్ గారు ఇల్లా అన్నారు:

"మహాభారత ముద్రణ లన్నింటిలోనూ ఇది ఉత్తమోత్తమమైనది. ఈ ముద్రణ పరిషత్తువారికి భారతీయ పాండితి విశేషానికి గూడా అనంతమైన కీర్తిప్రతిష్ఠలు తెగలదు."

ఇది ఒక కథల సంపుటి. హైదరాబాదు మొదలైన స్వదేశ సంస్థానాలలో జరుగుతున్న ప్రజాపోరాటం ఘట్టాలవీటిలోని కథావస్తువు. 'గెలుపు మనదే' అనేది ఈ పుస్తకంలోని మొదటి కథ. రమణరావు అనే ప్రణయకవి ఈమాత్రమే చంలో విహారంచేస్తూ స్వాతంత్ర్య సమరంలో రక్తము ధారపోస్తున్న ప్రజాప్రవాహంలో కలిసి పోయి కళ్లు తెరుస్తాడు. విలాసవంతమైన ఈమాగానానికి స్వస్తి చెప్పి వికాస చైతన్య పూరితమైన జయజయధ్వనులలో తనకంకాన్ని గూడ సమ్మలించేస్తాడు. దాదాపు ఇదే శోక జిల్లో ఉంటుంది 'కవి దరిద్రుడు' అనే ఇంకొక కథ. తక్కిన కథలు చాలవరకు సంస్థానాలలో ప్రభుత్వోద్యోగులు ప్రజలను బాధపెట్టే హింసాకాండను వర్ణించుతవి. ఇవిగాక అబ్బాస్ వ్రాసిన ఇంగ్లీషు కథకు అనువాదమయిన 'బియ్యం గింజలు' అనే కథగూడ దీనిలో చేర్చబడది. దీనికి బదులు మరి ఒక స్వంత కథనే ఉంచినట్లయితే బాగుండేది. 'గుండాలరాజు' అనే హిందూ మహమ్మదీయ అంతః కలహాల సన్నివేశం మిగతాకథలకంటే హెచ్చుస్థాయి అందుకున్నదని చెప్పవచ్చును. చిన్న కథల రచన అందరికీ నులభంగా లాంగేడికాదు. దాని తెక్నిక్ ను అవగతం చేసికొన్నవారు చాల కొద్దిమంది మాత్రమే ఉన్నారు. ప్రథమ ప్రయత్నమైనా రచయిత కొంతవరకు కృషిచేసినట్లే కనిపిస్తుంది.

"రవి"

* * * దేవీగానసుధ

ఓగిరాల వీరరాఘవకర్క, రైలపేట, రేపల్లె, గుంటూరు జిల్లా. వెల 2-0-0.

బ్రహ్మశ్రీ ఓగిరాల వీరరాఘవ కర్క గారు శ్రీదేవీగానసుధను పుస్తకరూపముగా ముద్రించి దానురాలి కొసగిరి. దాని పాడియు చూపించిరి. నిజముగా వీరి రచన, పదముల గూర్చి యుండు తెలి, సంప్రదాయ స్వరకల్పనలే నాదస్వరూపిణియగు శ్రీగాయత్రి అనుగ్రహప్రసాదములకు సాక్షి. మరియు స్వార్థపరులై క్రమంతులకు ఈ దిగ్వనాదమందిరిని కృతిరూపముగా సమర్పింపక సంగీతబోధనాచార్యులైన శ్రీ వాగేశుకారరత్న బ్రహ్మశ్రీ హరినాగభూషణంగారి సాక్షాత్ పరమేశ్వరి శీతిగా కృతి ముద్రించటయే వీరి నిజమైన గురుభక్తికి సాక్షి.

కవిత్వమన 'నెట్టిదో సాహిత్యమనక నేనా' తెలియని వీరు గానవిద్యాధురంధరులు సాహిత్య పరలుగూడ మెచ్చుకొన గానభజనను నము కలిగియుండుట సీతావర, సంగీతజ్ఞానము, భావప్రాయవలెరాయను శ్రీ సుధుర త్యాగ రాజన్యామలవారి ఉపనత్యాగమైన కీర్తన సారకమాయెనని అనుయారహితులైన విష్ణు ద్భక్తిగాయకమణులకు దోచకపోదు అనుట కా అభిప్రాయము. మరియొక మనవి: వీరు లక్ష్యములకు పాత్రులు కాకపోయినను ద్భ్యైయతో దేవిదీ సర్వశ్రమముల కోర్చి నమ్మి సాధించి యున్నారు. వీరికి 'పత్రం పుష్పం ఫలంతోయో' అననటుల ఏమి సమర్పించినను శ్రీకామేశ్వరీ దేవి ఆనందించి సత్ప్రతిఫలమహిమను కట్టాడించి భక్తల ఇష్టారాజ్య సాధనను బెంగులూరు. నాగరత్నం.

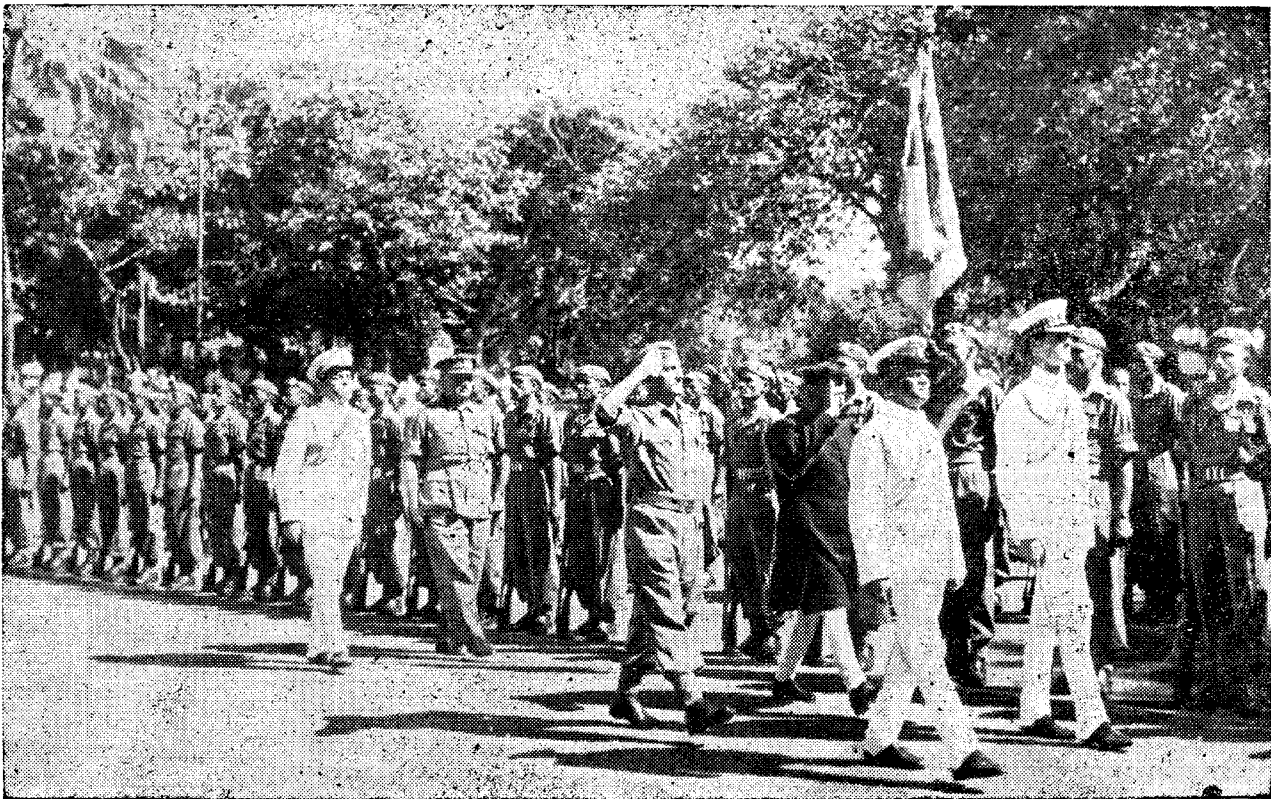
గ్రంథస్వీకారము.

పద్మపూర్ణామాము నాటకము. శ్రీ తాడేపల్లి సాంబశాస్త్రి శాస్త్రిగారి రచన. వెంకట్రామా అండ్ కో., బెజవాడ. వెల 1-12-0.

మన్యంలో రచన—శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య. వెల పావలా.

కుందమాల శ్రీ బులుసు వెంకటేశ్వర్లు బి. ఎ., రాజురావుపేట కాకినాడ వెల 2-0-0. (డిప్లొమా) సంస్కృతకృతి కాండ్రకృతి.

చైత్ర పూర్ణిమ నవల. శ్రీ గరిమెళ్ళ సత్యగోదావరికర్క. ప్రకాశకులు శ్రీ అంబికాబ్రదర్స్, మైలాపూరు, మద్రాసు. వెల 4-2-0.

బొంబాయి రాష్ట్ర సుతనగవర్నరు సర్ మహారాజసింగ్ గారు జనవరి 6 వ తేదీ అధికారం స్వీకరించిన నాడు సైనిక విన్యాసముల పరిశీలున్నారు.

నారాయణ భట్టు

(6 వ పేజీ తరువాయి)

లెన్సియే అప్పుడప్పుడు లభించును. కాన నట్టివి కొనుగోతుక కలవారు అక్కడ కూడుదురు. కష్ట సాధ్యములగు సాధనాదులు లేకయే సులభముగా మహాఫలములు పొందవచ్చునని పెద్దల మనుజులు ప్రచురించుచుండగా అలసులగు సామాన్య జను లాఫలత్వముచే నీ యుత్సవములకు వచ్చుటలో నాశ్చర్యమేమి! అందును వినోదము కలిగించుచు పుణ్యసంపాదన చేయు సులభసాధన లీ యుత్సవములు! జనస్థానము మనగతము చేసి కొనిన వారు జాడులే!

బుద్ధోత్సవములకు వెళ్ళువారిని ప్రధానముగా నాకరించునవి ప్రభలు. వీవులపై నను బండ్ల మీదనే కావు అవి వెళ్ళునది; నావలమీదకూడ నవి వెళ్ళుచుండును. సమున్నతములగు నా ప్రభల దర్శనము చూపగుల మనోనేత్రమున చిరకాలము మరపురాక నాటుకొనిపోవును.

ఈ సంవత్సరము భ్రమరకోట్య సమీప గ్రామములవారు నావలపై గొంపోవుటకు సమున్నతముగ ప్రభలు ఆయత్సవరచిరి. అంత పెద్ద ప్రభలు పైకెత్తినప్పుడు ఆ నావలు తలక్రిందులై పడిపోక యెట్లుండునో ఊహింప సాధ్యము కాకుండును. అవి పెద్దనావలపై తెరచాపలపై గెట్టుటకు దింపుటకు ననువుగా నేర్పరపబడెను. అవి యద్భుతముగ వర్ణములతో చిత్రింపబడి యున్నవి. కాని యా ప్రభలు పైకెట్టుట కష్ట సాధ్యమైనందున తరచుగా నావలపై పండుకొన బెట్టియే యుండును. అట్టి ప్రభలున్న నావల నేకము ఇంద్రవిహారమున కుత్సవమునకు వచ్చినవి.

జాద్వల యుత్సవము లతిమనోజ్ఞములు. చిత్రకారులు, శిల్పిలు, రంగులు వేయువారు, వస్త్రములు నేయువారు, మరియు నెన్నోవిధములగు చికిరిసినవాండ్లు జాద్వాభిమానులు. అందుచే నా యుత్సవముల శోభ బహుముఖముల ప్రకాశించుచుండెను. భూలోకములోవలె కేవల దేవేంద్రవైభవము ఇంద్రవిహారమున చూడవచ్చినవారు తిలకింపగలుగుచుండిరి.

ఈ రాత్రి కంత కోత్సవము! కాక్యగౌతముడు విరక్తుడై వెడలిపోవ నిశ్చయించెను. ఆనాడే యతని ప్రియపత్ని యశోధరాదేవి ప్రథమ పుత్రుని ప్రసవించెనను వార్త వచ్చెను. మరియు రాహులము—సంకెల—పుట్టిన దనియు పలికెను. ఆ రాత్రియే యశోధరను

హులుని తండ్రి శుద్ధోదనుని రాజ్యమును విశ్వరథమును సమస్తమును వదలి లోకోద్ధరణము ప్రయాణమయ్యెను. అతని సారథి ధన్యుడొక్కడె యతని గొంతదూర మనుసరించెను.

గౌతమునికి ప్రేమపాత్రులగు నశ్వము కంఠము. ఆ కంఠకము నెక్కియే ఆతడు కపిలవస్తునగరము దాటిపోయెను. చాల దవ్వబోయినంత తనకు ప్రేమపాత్రులందరు నవ్వుడు ముఖ నిద్రలో మునిగియున్న కపిలవస్తు నగరమును కడసారి చూడవలెనని వాంఛ కలిగెను. వెంటనే గౌతముడు కంఠకాశ్వము నొక్కసారి వెనుకకు మళ్ళించి దూరమున వన్నెలలో కనుపడుచున్న కపిలవస్తునగరమును కన్నులపండువుగా గాంచెను. అదియే కంఠకనివర్తనము, కంటకనివర్తనము, కంఠకనివర్తనము నని బహునామములతో జాద్వల నేక కాశ్వములు వ్రాసిరి, పాటలు రచించిరి, చిత్రములు చిత్రించిరి.

కంతకోత్సవమునకు కీలుగుర్రము నుపయోగించుదురు. ఇంద్రవిహారమున నుపయోగించు నా యశ్వవిగ్రహము మహాన్నతమైనది. దానిపై రంగులు ఆకర్షకముగా నున్నవి. నాలుగు యక్ష విగ్రహములు ఆ అశ్వపాదములు పూనియున్నవి. గౌతమాశ్వము పదధ్వనిచే జనములు మేల్కొన కుండజేయుట కానాడు నలుగురు యక్షులు కంఠకపాదములు తమ చేతులపై వహించిరిని జాద్వలభలు వర్ణించుచున్నవి.

ఇంద్రవిహారమునుండి యొక్క కోశము దూరము ఉత్తరముగా ఇంద్రావతీనదీతీరము ననుసరించియున్న రాజమార్గముపై నావాహనము నూరేగింతురు. ఆ యశ్వముపై బుద్ధుని యుత్సవ విగ్రహమును ప్రక్కను నిలిచిన ధన్యుని విగ్రహము కలవు. ఆ సమయమున జన సమూహములు భూమిమీదను నదిపై పడవల మీదను కోలాహలము చేసికొనుచు ఆవాహనమును వెంటించును. గమ్యస్థానము చేరినతరువాత నొక్కసారి యంత్రనియంత్రితమై యా యశ్వవిగ్రహము వెనుకకు మరలును.

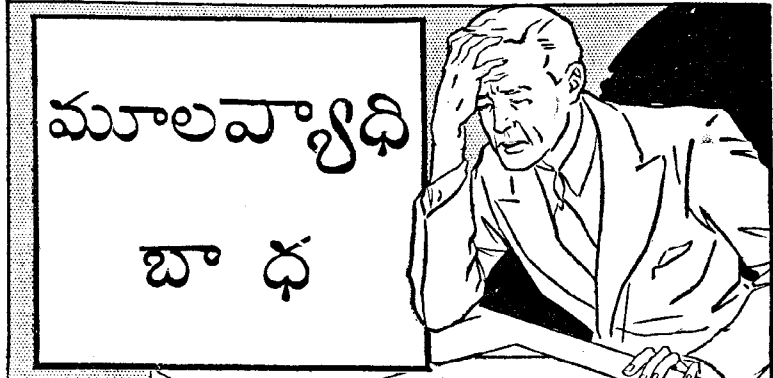
అప్పుడా యుత్సవ జనములు చేయు సందడి కంతముండదు. భక్తులావేశముతో కేకలు వేయుదురు. కొందరు పాటలు పాడుదురు. మరి కొందరు స్తోత్రములు చేయుదురు. పలువురకు కన్నులవెంట నేకధారగా బాష్పజలములు ప్రవహించును. కన్నులయెగుట గౌతముని వినిర్తనము మరల చూచినట్లే వారు భావించి యా భావావేశ మనుభవించుదురు. సమస్త వాద్యము లొక్కపెట్టున మ్రోగును. ఆ సంఖ్యాకములుగా కొబ్బరి కాయలు అవకాశమున్నయెడ నెల్ల—త్రైధిగుల శిరస్సులపై నయినను—పగుల గొట్టగలిగి. కర్పూర హారతులు వెలిగింతురు. సుగంధపూపముల నెల్లడ వాసింపజేయుదురు. జయఘోషలు చేయుచు గంతులువేయుదురు. కంతకనివర్తనోత్సవము

చూచినవారికిని ఆ కథ భక్తితో వినినవారికిని మరల జన్మముండదు; రాజులకు పరాజయముండదు!

అశ్వ మట్లు వెనుదిరిగి జనుల యావేశ మడగు వరకు గొంతకాల మట్లే యుండును. ఆపిమ్మట మరల యంత్రప్రేరేతమై అశ్వము ముందుకు తిరుగును. ఊరేగింపు నాలుగడుగులు ముందుకు సాగి ప్రదక్షిణముగా మరియొకమార్గమున ఇంద్ర విహారము చేరుకొనును.

ప్రతిసంవత్సరము జరుగు విధముననే ఈనాడు గూడ కంతకనివర్తనోత్సవము జరిగెను. ఎప్పటి ప్రకారమే ఆయుత్సవము గమ్యస్థానము చేరెను. ఎప్పటిప్రకారమే పడవలు, జనము, ప్రభలతో కోలాహలముగా దాని సమగమించెను. కంతక నివర్తనము దర్శించి భక్తులావేశము పొందిరి. అనేకవాద్యముల ధ్వని మిన్నముట్టి యబ్బి పొంగివచ్చిన దనిపించెను. భక్తితోడ కొందరును, నేవించిన మద్యాతిశయముచే కొందరును పరవశులైరి.

భ్రమరకోట్యపరిసరముల నుండి వచ్చిన నావలపుభలతో నా యుత్సవము ననుగమించెను. ఉత్సవము వీరోత్సాహముతో దిక్కులు దద్దరిల్లుచుండెను. ఆ సమయములో నేలనోగాని యా నావలాగక ముందుకు సాగిపోయెను. అది గమనించువా రెవరు!

జొంబక్ వల్ల అంతమైనది.

ఓమధీ సంబంధమైన ఈ జొంబక్ తెలము వివనివారకమైనది. ఉపశమనకారి. ఇది నరముల వాపును పోగొట్టి, రక్తస్రావము నాపి, దెబ్బతిన్న పొరలను, ప్రమాదకరములు గాకుండ కాపాడి, ముఖముగా నయమొనర్చును. శస్త్రచికిత్స తప్పదనుకొన్నచోట్ల జొంబక్ విజయవంతముగ పనిచేసినది. సకల చర్మరోగములు, పురిషిడికాయలు, దెబ్బలు, పురుగుకాట్లు, ఎగ్గివా, మొలగజ్జ, కాశిపుల్లు మున్నగు వానికన్నిటికి జగద్విఖ్యాతముగ నావధము.

జొంబక్ వాడండి.

ప్రపంచఖ్యాతిగాంచిన మూలికలతైలము. ఇందులో జంతువులక్రవ్యులేదని గ్యారంటీయివ్వబడినది. ఏజెంట్లు: మెసర్సు దాదా అండ్ కంపెనీ, నైనియపునాయక్ షిప్, పి. టి. మద్రాసు.

చక్రకోట్య పతనము

వేంగీసైన్యములు చక్రకోట్యము ముట్టడి సాగించిన మూడవనాటి సాయంత్రమునకు స్థితిగతులన్నియు కోటలోనివారి కనుకూలముగా నున్నవి. వేంగీసైన్యములో వెనుకభాగమున చలనము ముఖభాగమున మాంద్యమును దుర్గపాలకులకు ఆనందము కలిగించెను.

చక్రకోట్య దండనాథులందరు నారాత్రి యొక యంతరంగికసభ చేసిరి. ఆ సభ కత్తుత్సాహముతో రాజపుత్రిక వింధ్యవాసిని ధారావర్గుని దక్షిణభుజ మూని యరుదించెను. ఇప్పుడు కర్తవ్యమేమి?

ప్రస్తుతము కోట దండయాత్రనుండి తప్పించుకొన్నట్లే. పారిపోవు శక్తువులను వెంబడించుట? కోట దాటి బహిరంగయుద్ధములో ఆ యవరీమితసైన్యముల నోర్పు శక్తిక్లిమనకు కలదా! ధారావర్గుడు స్వయముగా నడపిన బహిరంగ యుద్ధానుభవమువలన జంతువుమండెను.

రాజపుత్రిక మహాకళములో తన రణపాండిత్యము ప్రదర్శించుకొనుట కదే ప్రథమ పర్యాయము. ఈ మాడుదినముల యనుభవముతో నామె కాత్మవిశ్వాస మెక్కువయ్యెను. అందును ఈనాడు వేంగీదండనాథులలో ప్రసిద్ధుడగు చంద్రాదిత్యుని వత్సాసలముపై వర్తమాచింపి బాణహతుని జేసినందున నామె యావన సహజముగ నుత్సాహ మినుముడించెను. తెల్లవారకముందే ముట్టకొనిన సైన్యములపై బడి చెల్లాచెదురు చేయవలె నని యామె బోధించుచుండెను. వృద్ధామాత్యులును దండనాథులును అంత తొందర పసికొరా దనియు మనబలము నెదిరిబలము మరిమరి విమర్శించి నిశ్చయింపవలెననియు కాంత మువదేశించుచుండిరి. బలవిషయకముగ వివరములు చారులు తెచ్చినవి వాదవిమర్శించుచు గణాను చేయుచుండిరి.

ఇంతలో నారాత్రి వేంగీసైనికులు వివిధములగు దివిటిలు సిద్ధము చేయుచున్నారని వార్త వచ్చెను. ఎందుకిది? శత్రుస్థితో మహాగ్ని వర్షము కురిపించు యత్నమా యిది? ఆ రాత్రియే పారిపోవుటకు జేయు సన్నాహమా? దూరమున వేంగీసైన్యము ప్రయోగించుచున్న శత్రుస్థితి నూత్నవృత్తితో పరీశీలించి చక్రకోట్యదుర్గములోని సూత్రధారులును శిల్పిలును సమావేశమై నూతన శత్రుస్థితి నిర్మించు విధానమాలోచించిరి; కాని యా శత్రుస్థితి నిరాశ్రయము పూరియగుట కింకను రెండుదినములైన పట్టును “పారిపోవువారికి గాక యిన్ని దివిటిలెందుకు జాముకు రెండు రాళ్ళు విసరు శత్రుస్థితో నెన్ని

(22-వ పేజీ చూడుడు)

ఆర్థిక పారిశ్రామిక వ్యాపార విషయాలు

తూర్పు బెంగాల్ పారిశ్రామికాభివృద్ధికి ప్రయత్నాలు

బెంగాల్ లోని పరిశ్రమలన్నియు కలకత్తా నగర పరిసరములలోనే కేంద్రీకృతమై వున్నవి. కలకత్తా నగరము పశ్చిమ బెంగాల్ రాష్ట్రములో జేరిపోవుటవలన, పారిశ్రామికముగా అభివృద్ధి జెందిన ప్రాంతములలోను పశ్చిమ బెంగాల్ రాష్ట్రములోనే వుండిపోయినది. తూర్పు బెంగాల్ రాష్ట్రములోని భూములు సారవంతమైనవి. భారతదేశంలో ఉత్పత్తియగు జనపనార దాదాపు 90 వంతులు తూర్పు బెంగాల్ లోనే ఉత్పత్తియగును. వరిపంటకు కూడ తూర్పు బెంగాల్ ప్రసిద్ధి జెందినదే. కాని పరిశ్రమలు మాత్రము ఈ రాష్ట్రములో ఏ మాత్రము అభివృద్ధి జెందలేదు. అందువలన ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వము తమ ప్రాంతములో పారిశ్రామికాభివృద్ధికి పట్ల అత్యంత శ్రద్ధ వహించుచున్నది.

తూర్పు బెంగాల్ లో స్థాపించినవకాశము గల పరిశ్రమల జాబితాను, ముడిపదార్థముల వివరాలను తెలియపరచునూ, పరిశ్రమలను స్థాపించుటకు పూనుకునేవారికి సహాయపడుటకు ఒక 'పారిశ్రామిక సలహాసంఘ' ఈమధ్యనే ఏర్పరచబడినది. రాష్ట్రములోని పరిశ్రమల ఉత్పత్తి, ముడిపదార్థములు, ఇతర పంటల ఉత్పత్తి, రాష్ట్ర ఆర్థిక, సామాజిక స్థితిగతులను గురించి ఈ సంఘ వివరములు సేకరించి, ప్రచారము చేయుచుండును. పారిశ్రామిక వేత్తలు ఏయే పరిశ్రమలు నూతనముగా స్థాపించునన్నారో, ఆ పరిశ్రమలకు ఎంత విద్యుచ్ఛక్తి, నీరు, బొగ్గు, యంత్రములు, డబ్బు, కార్యకులు కావలెనో తెలిసికొనుటకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ పరిశ్రమలశాఖ త్వరలోనే ఒక ప్రశ్నావళి ప్రచురించును. ఈ ప్రశ్నావళికి సమాధానములు లభించినతరువాత వీలైనంత త్వరలో ఆయా పరిశ్రమలు స్థాపించుటకు కావలసిన సామగ్రి రాష్ట్ర ప్రభుత్వము సరఫరా చేయును. ఢక్కా నగర సమాపమున ఒక వెయ్యి ఎకరముల భూమి కొత్త పరిశ్రమలను స్థాపించుటకు ప్రశ్నోకింపబడినది. ఈ ప్రాంతములో కోడ్లు, విద్యుచ్ఛక్తి, నీరు, మొదలగు సౌకర్యములు ఏర్పాటుచేసి, పారిశ్రామిక వేత్తలకు కొత్త పరిశ్రమలకు కావలసిన భూమి, సక్రమమైన ధరలకు అమ్ముతారు.

కొత్త పరిశ్రమలను స్థాపించుటకు పారిశ్రామిక వేత్తలు ఏమాత్రము సంకోచించినా ప్రభుత్వమే పరిశ్రమలను స్థాపిస్తుంది. వ్యక్తులకు మార్గదర్శకముగాను, ప్రోత్సాహకరముగాను వుండుటకు చాలవోట్ల చిన్నచిన్న విద్యుచ్ఛక్తి కేంద్రములు స్థాపించి, పరిశ్రమలకు చౌకగా విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయవలెనని నిర్ణయింపబడినది. ఈ చిన్నచిన్న విద్యుచ్ఛక్తి కేంద్రములకు కావలసిన యంత్ర సామగ్రి ఇంతవరకు దిగుమతి కాలేదు. తూర్పు బెంగాల్ లో ఉత్పత్తియగు జనపనారను ఉపయోగించుటకు జనపనార మిల్లులు తూర్పు బెంగాల్ లోనే స్థాపించవలెనని కూడ ప్రభుత్వం ఉద్దేశిస్తున్నది. అందుకొరకు, ఇతరులకు మార్గదర్శిగా నుండుటకు రెండు జనపనారమిల్లులు ప్రభుత్వమే త్వరలో ఏర్పాటు చేయనున్నది. కొన్ని పంచదార మిల్లులు, బటలమిల్లులు, జలపాత - విద్యుచ్ఛక్తి కేంద్రము స్థాపించుటకు అవసరమైన యంత్ర సామగ్రికి ఆర్డర్లు యివ్వబడినది.

నెరసిన వెంట్రుకల బేషదము

రంగు వూయనక్కరలేదు. ఆయుర్వేద చికిత్స. తెల్లని రంగును మార్చి శాశ్వతముగా వెంట్రుకలకు నలుపు నిచ్చును. గుణం కానిదో, డబ్బు వాసను చేయబడును. తెలుపు కొంచమైయుండిన రూ 2-8.0; మధ్యరకమైయుండిన రూ 3-8.0; పూర్తిగా యుండిన రూ 5.0.0.

గమనింపు:- ఇది మెదడుకు కంటికి మంచి పోషణ నిచ్చు బేషదము.

Bharat Kalyan Aushadhalaya.
P. O. Raniganj. (Burdwan)

తూర్పు బెంగాల్ నుండి పశ్చిమ బెంగాలుకు ఎగుమతి యగుచున్న జనపనారపై పాకిస్థాన్ ప్రభుత్వం పన్ను విధించుటచే, అందుకు ప్రతికార చర్యగా భారత ప్రభుత్వం పశ్చిమ బెంగాల్ నుండి తూర్పు బెంగాలుకు ఎగుమతి యగుచున్న వస్తువులపై పన్నులు విధించటము, నిషేధములను జరపటము జరిగినది. అదియుగాక, కలకత్తా కంపెనీలు కొన్ని తూర్పు బెంగాల్ వారికి వస్తువులు, యంత్రములు అమ్ముటకు యిష్టపడుట లేదు. అందువలన తూర్పు బెంగాల్ పారిశ్రామికాభివృద్ధికి అటంకము లేర్పడుచున్నది. యంత్రములు, రాకెసి బొగ్గు తూర్పు బెంగాల్ లో చాల కరువుగా నున్నవి. ప్రస్తుతం తూర్పు బెంగాల్ దిగుమతులన్నియు కలకత్తాకే వుద్దారానే వెళ్లుచున్నవి. చిట్టాంగను రేవుపట్టణంగా అభివృద్ధిచేసి, పశ్చిమ బెంగాల్ అటంకములను తప్పించుకొనవలెనని కూడా రాష్ట్ర ప్రభుత్వము భావించుచున్నది.

రమ్యలో కొత్త పట్టణములు

రమ్యలో కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వ మేప్పుడి సీరపడిన తరువాత, 1928 వ సం. నుండి పంచవర్ష ప్రణాళికల ద్వారా దేశము ఆర్థికముగాను, పారిశ్రామికముగాను మిక్కిలి అభివృద్ధి చెందినది. 1928 వ సం. తరువాత, కొత్తగా పరిశ్రమలు స్థాపించబడుటచే ఫుట్టి, పెద్దచైన పారిశ్రామిక పట్టణములు రమ్యలో ఈనాడు దాదాపు 600 వున్నవి. ఒక్కొక్క ప్రదేశములోని ముడి సరకును వినియోగించుకుని పరిశ్రమలు స్థాపించుటకు అచ్చటికి రాకపోకల సౌకర్యములు కల్పించి పట్టణములు నిర్మించటం సోవియట్ ప్రభుత్వమునకు, ప్రజలకు పరిపాటి అయినది. ఇదివరకు మానవ నివాసయోగ్యముగా లేని పైబీరీయాలోను, ఆర్మీనియా, జారియా రాష్ట్రములలోని పర్యవ్రేజులలోను, యూరల్ పర్యవ్రేజుల మధ్యకూడ ఈనాడు పెద్దపెద్ద నగరములు కలకలలాడుతున్నవి. ఈ పట్టణముల నిర్మాణము కొరకు కొన్ని వేల మైళ్లు రైలు మార్గము నిర్మింప బడినది. కొన్ని వందల నదులు రాకపోకలకు అనువుగా నుండు నట్లు మరమ్మత్తు చేయబడినవి. అనేక విమానాశ్రయములు ఏర్పరచబడి, విమాన సర్వీసులు ఏర్పాటు చేయబడినవి.

కాజల్ స్టాల్ లో కారగాండాపట్టణం బొగ్గుగనులకు, పెట్రోల పరిశ్రమకు కేంద్రము.

ఈపట్టణం జనాభా 1939 వ సం. లో 1,65,900 ఈపట్టణం నిర్మించటానికి మొదటగా వచ్చిన కమ్యూనిస్టు స్వచ్ఛందసేవకు, ఈ ఎడారిలోనికి ఒంటెలమీద, గుర్రాలమీద, వచ్చారు. కాని ఈనాడు కారగాండాపట్టణంనుండి విమాన సర్వీసులు ఇతర ముఖ్య పట్టణాల న్నిటికి వున్నవి. ఈ పట్టణానికి రైలుమార్గం కూడా వేశారు.

దూరప్రాచ్యంలో, రమ్య భూభాగంలో ముఖ్యమైన పారిశ్రామిక నగరం కోమోమల్ స్కె. ఈపట్టణం ఆమూర్ నది ఒడ్డున వున్నది. ఇక్కడికి మొదటగా వచ్చిన పరిశోధకులు దట్టమైన అడవులలో గుండా త్రోవ చేసుకొని వచ్చారు. ఇప్పుడా పట్టణం ఒడల నిర్మాణానికి, యంత్రసామగ్రి ఉత్పత్తికి దూరప్రాచ్యంలో అతిముఖ్యమైన కేంద్రం.

యూరల్ పర్యవ్రేజులలో, నిర్మాణమ్యమైవుండే ప్రాంతాలలో, పంచవర్ష ప్రణాళికలు అమలులోనికి వచ్చినతరువాత 50 పెద్దనగరములు, అనేక చిన్నచిన్న పట్టణములు నిర్మించబడినవి. ఇప్పుడు అతిముఖ్యమైన నగరములుగా పరిగణించబడుతున్న పెర్మల్ లోవ్స్క, మాలటావ్, ఖెల్మిస్కన్స్క, మాగ్నిటోగ్స్క పట్టణములు ఈ తరములో నిర్మించబడినవే. మాగ్నిటోగ్స్క పట్టణం మాగ్నిట్ పర్యవ్రేజుల సమీపాన వున్నది. ఇక్కడికి మొదట వచ్చిన పరిశోధకులు 1929 వ సం. లో కాలి నడకన వచ్చి, కొన్నాళ్ళు గుడారాలలోను, నేలబారియలలోను నివసించారు. తరువాత మూడేండ్లకల్లా అక్కడ ఒక ఫ్యాక్టరీ స్థాపించారు. రమ్యపై జర్మనీ దండెత్తినప్పటికే ఆపట్టణంలో 28 ఇనుము, ఉక్కు కర్మాగారాలు పనిచేస్తున్నవి. యుద్ధంలో రమ్య ఉపయోగించిన టాంకులు, తుపాకులు, మందుగుండు ఈ పట్టణంలోనే ఎక్కువగా తయారైనవి. ఈ పట్టణం జనసంఖ్య 1,49,500 అయినా ప్రపంచంలో ఇనుము, ఉక్కు పరిశ్రమ కేంద్రస్థానాలలో ఒకటిగా పరిగణింపబడుతున్నది.

జలుబుకు మందు

(17-వ శేజి తరువాయి)
కొన్ని సరిగ్గానే తెలియ వని అమెరికన్ వైద్యులు చెబుతున్నారు. ఇక తెలియనివాటికి టీకా లేస్తామనటంకన్నా భేషజం మరేమీ ఉండదు.

ఇంతకూ చెప్పేది, జలుబు పడితే దగ్గు-పీటి పేర ప్రశ్నోకంగా వైద్యుడియ్యగల మందేమీ లేదు. పేటెంటుమందులకు పోవటం, చేతిలో డబ్బు ఖర్చయ్యేమార్గం కనబడకపోతేనే.

కాదంటే, ఇక వైద్యుడు చెయ్యగల సాయం ఏపాటంటే, "కోగమని" పేరు చెప్పి విశ్రాంతి తప్పకుండా తీసుకోమనటమే. కాస్త జ్వరం కనబడితే పడ కెయ్యగలమే మందు. విశ్రాంతి అనేది సర్వకోగాలలో ఉపకరించినట్లే ఇక్కడా పనిచేస్తుంది.

పక్షు పాతం

ప్రమాతి వైద్యుల వరాండాలో, భార్యలను లోపల చేర్చిన భర్తలు, ఆత్రంతో కూర్చుని నర్సెస్ వుండు జైటికి వస్తుండా, కబురు చెప్తుండా అని ఎదురు చూస్తున్నారు.

ఇంతలో నర్సు జైటికివచ్చి చీరు నవ్వుతో, ఒకాయన్ను పిల్చి "మీరు చక్కని అబ్బాయి పుట్టాడు" అని చెప్పింది.

పక్కనున్నాయన చిట్టుబుస్సులాడుతూ లేచి "ఏమిటి! అన్యాయం, ఆయనకంటే నేను మూడు గంటల ముందరిచ్చాను. ప్రభుత్వం వైద్యులలో కూడా పక్షుపాతాలేనా?" అంటూ నర్సు మీద ఉరిమాడు.

భర్తపై అవిశ్వాసం

ఒక అమెరికన్ యువతి భర్తపై విడాకులకు వ్యాజ్యం వేసేందుకు స్టీడరు దగ్గర కల్గింది.

విడాకులు కోరటానికి కారణాలు ఏంచూపిస్తావని స్టీడరు అడిగాడు.

తనభర్త కీలం నమ్మటానికి పిలు లేదని కారణం చెప్పింది.

"మరి బుజువేమేనా ఉందా" అని స్టీడర్ అడిగాడు. "బుజు వేమిటండీ! మొన్న నాకు పుట్టిన బిడ్డ అతని బిడ్డ బేనో, కాదో నాకే నమ్మకం లేదాయెను? ఇంకా బుజువేం కావాలి?"

"టూ" పత్రికనుండి.

సుప్రసిద్ధ దర్శకుడు శాంతారాం, గౌ. శ్రీ గోపాలరెడ్డిగార్లు బెజవాడ వచ్చిన సందర్భములో, బెజవాడ పౌరులు యిచ్చిన సన్మానము.

నారాయణ బట్ట

(20-వ పేజీ తరువాయి)

జిల్లెలు విసరగలరు? విసరినను వాని యగ్ని మార్గమధ్యమన జల్లారకుండునా? అని వింధ్య వాసిని వచించెను.

“రాజపుత్రిక పత్ని నది సమంజసముగా నున్నది. శత్రువుల ప్రయోగించుటకయి తుండ దా గ్రయత్నము. అయినను ప్రయోజనము నుద్దేశింపకుండ మందుడుగూడ ప్రవర్తించు యభియత్నము పట్టుదురుగదా! వారు ఏ ప్రయోజన ముద్దేశించుచున్నారో మన మెరుగ వలసి యున్నది” అని వృద్ధామాత్యుడు పల్కెను.

ఎవరును ఏమియు మాట్లాడకుండట గమనించి రాజపుత్రిక యది పారిపోవుప్రయత్న మే యని నిశ్చయించెను. కాని అనుభవజ్ఞుల కది సమ్యక్తముగా నుండలేదు. ఆ రహస్యభ యర్థ రాత్రిమువరకు జరుగుచునే యుండెను.

ఆ సభ జరుగుచుండగానే దుర్గమునకు పశ్చిమ భాగమునుండి యేదో వింత శబ్దము వినయ్యెను. ఆ శబ్దము నేల యురుమువలె దడదడమనినట్లు న్నుది. ధారావరుడు భటుని బిలిపించి యడుగగా నతడు పోయి వచ్చి యంద్రవిహారమున కంట కొత్తవమునకు వచ్చిన నావల ప్రభలతో కొన్ని అట్లు సాగిపోవుచున్న వని నివేదించెను.

ప్రభలతో నావలు యుద్ధసమయమున కొల గోడ ప్రక్కనుండి పోవుట యేమి? నావలటు నడువకుండ నిషేధమైనచో వెంటనే యా నా వల నాపి నావికలను బంధించి తెచ్చుటకు దండనాథు నొకని నాజ్ఞాపించి ధారావరుడు వెడలెను.

ఆ దండనాథుడు వెళ్ళునపుటికే అచ్చట కాళ్ళన్న సైనికులు కలవరపడుచు నావికులపై జాణములు ప్రయోగించుచు నిరోధింపయత్నించు చుండిరి. కొందరు భటులు రహస్యమార్గముల నేటిమాదికి బోయి యా నావలను ముందుకు సాగ నీయకుండ నరికట్టుటకు యత్నించుచుండిరి. ఆ నావలు గజగ మనము తో సాగుచు నే యడచెను.

నాయువు సుంభించిపోయెను. ఆ నావలపై ప్రభలు పైకి లేచెను. ఆ ప్రభలు సామాన్య ప్రభలుకావు. రెండు నావలపై ప్రభ లొకచోట చేరుగనే రెండును కలసి గోపురాకార మేర్ప డును. ఆ గోపురములు కొల గోడల కంటె వెత్తుగా నుండెను. ఆ ప్రభల మధ్య భాగము నుండి వేగివీరులు పైకి వచ్చి కొల గోడమాదికి ముఖముగా చేరుచుండిరి. అందుకు బురుజులకు నోరముగా నున్న ప్రదేశములు ఉపయోగించు చుండిరి.

ఆ సమయముననే యువరాజు స్కంధావార ముఖ్యము సీరవమయ్యను నిర్బిదముగా నుండె చో యస్తంభకు దగుచున్న చంద్ర కాంతిలో కొన వచ్చుచుండెను. స్కంధావారము వెనుక వైతన కడలుచున్న సైనికులు పశ్చిమమునకును ఉత్తరమునకును ఇంద్రావతీ నదీ తీరమునకు క్షిప్రగతుల నడచుచు కొత్త విధముగా క్రమ్ము చుండిరి.

కొలలో రహస్యలోచనము సాగుచునే యుండెను. నావికుల సాహసము నరికట్టి వారిని

శిక్షించుటకు బోయిన దండనాథుడు రాజాజ్ఞలు నిర్వర్తించి యెంతకును తిరిగిరాలేదు. ఇంతలో నొక్కసారిగా కొల తూర్పు ద్వారము నొద్ద మహాకొలహలము ప్రారంభించెను. సాయం త్రము సన్నగిల్లిన వేగి సైనికుల యుత్సాహము నిశాచరులకు వలె నా రాత్రివేళ నొక్కసారిగా శత్రుగుణముగా విజృంభించినట్లు తోచెను. ఒక్క మృడిగా ఎన్నియో గజములు తూర్పు గోపుర ద్వారమును తాకిన తాకుడు చప్పుడకు కొల యంతయు దద్దరిల్లి ప్రతిధ్వనించెను. ఈమారు వేగి గజములే తాకుచుండెను.

ఏమిటి సాహసము! ఎక్కువ సైన్యములు వచ్చినవా? పారిపోవుటకు ముందు బెదిరించుట కి ప్రయత్నము చేయుచుండిరా?

చక్రకొట్టము ఉత్తరమునను పశ్చిమమునను దుర్భేద్యమైనది. అటు ప్రాకారము ఉన్నత మును బలిష్ఠమును వివది. దాని ప్రక్కనే త్రవ్వని యగడ్డగా ఇంద్రావతీనది ప్రవహించుచున్నది. ఎవరైనను అటునుండి కొలగోడ లెగజ్రాక సాహ సించినను అట్టివారిని తుడిచివేయుటకు జాలిన బల మచ్చట నున్నది.

అందుచే దుర్గరక్షకులు తూర్పుద్వారమువై పు నకే దృష్టులు నిలిపిరి. అక్కడికే సేనలను దండ నాథులును ఎక్కువగా పోయిరి. అక్కడికే రాజపుత్రికయు తండ్రి యాజ్ఞ నొంది శిఘ్రగతి నేగెను. ఆమె వచ్చినంతనే దుర్గరక్షకుల ద్రోహ మతిశయించెను. రాజపుత్రిక ప్రయత్నముల ముందు వేగివీరుల ప్రయత్నము తీవ్రంప జొచ్చెను. ఒకసారియున్న ఔధృత్యము రెండవ మారు కనపడదు. అదియును మూడవమారు తగ్గెను.

కాని యంతలో దుర్గము పశ్చిమ ప్రాకార మున కొలహల మెక్కువై పోయెను. దుర్గరక్ష కుల భటువిహ్వలనాదములు ప్రబలెను. రక్షణకు రావలసిన దని యక్కడినుండి సంజ్ఞలును వార్త లును అతిశయించెను.

అక్కడ గోడమాదికి వేగిసైన్యములు నిరం తరముగా వంతెనల మీది నుండి వలె వచ్చుట కారంభించెను. ప్రభాగోపురమధ్యములనుండి వారు పుట్టుకొనివచ్చినట్లు పైకి లేచివచ్చి ప్రాకారముమాదికి సాయుధులై నడచి వచ్చు చుండిరి. ఇట్లే పలుతావుల జరుగుచుండెను. ఒక్కొక్కమా రెండురు వచ్చుచుండిరికొడ నూహింప నలవికాకుండెను. చాళుక్య సైనికుల మొదటి ధాటికే నావికుల శిక్షించుటకు రహ స్యాలోచన సభనుండి వచ్చిన దండనాథుడు నిహతు డయ్యెను.

చాళుక్య సైన్యములు అచ్చటినుండి నెమ్మది నెమ్మదిగా దుర్గమున నన్నిదిక్కుల వ్యాపింప మొదలిడెను. గండి తెగిన యంద్రావతీనదీప్రవా హమువలెను గాలి లేగిన చెలరేగు దావానలము వలెను ఆ సైన్యము చక్రకొట్టదుర్గ మెల్లడ ప్రస రింపసాగెను. దానిని దుర్గరక్షకు లంత ప్రయ త్నించినను అడ్డుకొనలేకుండిరి.

దుర్గమునకు కలిగిన యపాయము నెమ్మదిగా కొలయంతటను ప్రాకిపోయెను. తెల్లవారగనే కొల వెలుపలికిపోయి చాళుక్య సైన్యములను తాకి వెన్నాడి తరుమవలె నని యాలోచించు చున్న చక్రకొట్ట దండనాథుల యాలోచినియు భగ్నులు లయ్యెను. వారికందరకు నా శత్రుసైన్య ములు లోపల నెట్లు ప్రవేశించుచున్నవియో కూడ గోచరము కాలేదు. ధారావరుని యంత రంగిక సభ వెంటనే మరియొక యాలోచనలోకి దిగెను.

ఆ సభలోని దండనాథులు ఒకరివెంట నొకరు దుర్గరక్షజోషాయము లాలోచించి బయటికి వెళ్ళుచుండిరి. కాని యా నుండిరము విడిచి పోయిన దండనాథులు తిరిగి వచ్చుటలేదు. కొందరు వీరస్వర్గము నలంకరించిరి. మిగిలినవారు బంధితులైరి.

ధారావర్ష మహారాజుతో నాతని వృద్ధా మాత్యుడి ట్టెను:

“రాజా, ఈ మట్టికించినది శివలను వేగి సైన్యములే కావు. వారిలో తోడదండనాథులు

కూడ నున్నారు. వారు శివలను రాక్షసులు! తోడ సైన్యములు కుంతలదేశభాగములు జయించి నప్పుడు జై నవసతులు దేవాలయములేకొక గ్రామ ములే తగులబెట్టిరి. అట్లు రాక్షసకృత్యములు చేసి మహాపాతకచోకు డని బిరుదము పొందిన వారియొద్ద రణవిద్య నభ్యసించిన వీరిచేతులలో మన ప్రాణములు దమ్మట కల్ల!”

“మనమేమి చేయుట వృద్ధామాత్యులకు?” అని ధారావర్ష మహారాజు ప్రశ్నించెను.

“మహారాజా, మహారాణి గుండమహాదేవి యిప్పు డంతర్యత్ని కదా! ఆమెను వెంటనే శత్రువుల వారి బడకుండ రహస్యమార్గమున వర శూరపటాణము చేర్చవలెను. అట్లు చేసినగాని సోమేశ్వర ప్రసాదమున శలించిన యామెగర్భము సురక్షిత మగుట కష్టము! ఆమెతో మీరును వింధ్యవాసినియు ఆత్మీయ రక్ష చేసి కొనుట నా మతము!”

అమాటలు విని ధారావరుడు వెంటనే యిట్ల నెనె. “నిజమే కాని నేను మాత్రము మీయందర నపాయములో విడిచి ప్రారంభిం చేసికొనను!”

రణభూమినుండి వృద్ధామాత్యుడు రాజపుత్రి కను పిలిపించి సమ సము వివరించెను. ధారా వర్ష మహారా జామెతో నంతట, “తల్లీ, నీవు కూడ మీయమ్మగారి ననుగమించుట తేమము” అనెను.

ఆ మాటలకు వింధ్యవాసిని ముఖము అంత ర్భ్రుత్వముగా రోష ము గల నిర్భయ నెర్ర వారెను.

“తండ్రి, నన్ను తుడిచింపుడు! మీ దక్షిణ పార్శ్వము వదిలిపోవుట కిష్టము లేదు. మీ రాజ్ఞా పించినచో మీ యాజ్ఞ నులంఘింప వీలులేదు”

వృద్ధామాత్యుడు “తల్లీ, మహారాజాశాసన ములు అంతకంటె స్పష్టమగు భాషలోనుండవు!” అనెను.

“అమాత్యసింహా, మీ కొక నమస్కారము మీరు చెప్పినది నిజమే. కాని నాకు వారు మహారాజులే కాక పితృదేవులు కూడ గనుక కొంత స్వాతంత్ర్య మూని వారి నర్థించు చున్నాను. వారు స్పష్టముగా నాజ్ఞాపించు వరకు నేను వారి యండనుండి యొక యడుగు ఆవలకు పోను—మహారాజా! నన్ను మీ సన్ని ధానమునండి వెడలిపోమ్మని యాజ్ఞాపింతురా?”

వింధ్యవాసిని మాటలు విని ధారావర్ష మహారాజు ఒక్కతడ మాలోచించెను. అంతట, “మహామాత్య! మీరు మహారాణిని శిఘ్రముగా నుచితముగ పరివారముతో రహస్యమార్గమున వరశూరపటాణము చేర్చింపుడు!” అని వృద్ధా మాత్యుని నా పనిపై పంపివేసెను.

ఇంతలో తూర్పు గోపురద్వారముకడ ఘోర యుద్ధము జరుగుచున్న దనియు ద్వారమున కర్గళ

ములు లేవనియు, మధ్యమధ్య ద్వారము తెరచు కొనుచు మరల నతిప్రయత్నముమీద కొలలోని వారిచే మాయబడుచు నున్నదనియు వార్త వచ్చెను. అది విని వెంటనే ధారావరుడును రాజ పుత్రికయు స్వయముగా నచ్చటికి పోయిరి.

మాడగా, వేగిసైనికుల కరదీపికలు చీమల బారలవలె కొలగోడలమీదను కొలలోపలను తుణుతుణుము నెక్కువలకు వ్యాపించుచు చుట్టు ముట్టుచుండెను. వారికి దుర్గభాగములన్నియు జ్ఞాతేలూర్యములుగా దోచుచుండెను. ఆ కరదీపి కల వెలుగుతో నా దుర్గము అగ్నిముట్టుకొనిన మహాపర్వతమువలె రూక్షముగా నెలిగిపోవు చుండెను.

వేగిగోడలకు తుత్సాహము నావేశము గలిగిం చుటకు భేరిపణవాది వాదిత్రములు మొరయుచు వీరరసము పెల్లి విరియ జేయుచుండెను. కాని ఆ భటుల చాలనము ఆవేశపూరితులై ఒడల్కు మరచినవారిది కాదు. ఆ సేనల నడకలో గొప్ప స్థగ్ధ్యము ద్యోత మగుచుండెను. సమర్థుడగు హాళికుడు నాగలితో భూమిని కొండ్రులవేసి దున్నునట్లే యాదివిట్టి వరుసలను ఆ దుర్గ మును దున్ని వేయుచున్నట్లు పొడకట్టెను.

మరల మహారాజు రాజకుమారి కను, యందున్న యమాత్యులను చేరిన దండనాథులను గూడి వారికి స్థితి గతులు తెలిపి కర్తవ్య మేమని యడిగెను.

అందులో ననుభవకాలి యగు నమాత్యుడు ఈ విధముగా ననెను.

“మహారాజా, ఇట్టి స్థితిగతులలో వ్యర్థముగా జననప్తము చేసికొనుట సంభావ్యము కాదు. మన విప్లవకు లొంగిపోయి యూచిక్కు తప్పించు కొనుటయే శ్రేయస్కరము!” అట్లనుచు నా యమాత్యుడు కంట తడి పెట్టెను.

మిగిలిన యమాత్యులును దండనాథులును గత్యంతరము లేదని యువరాజు సన్నిధికి రాయ బార మంపుటే యుక్త మని నివేదించిరి.

వింధ్యవాసిని తానే యా రాయబారము నడపుట కనుమతి కొరెను. రాజానుమతి నొంది, కతిపతుపరివారము శ్వేతధ్వజములు ధరించి వెను వెంటరా, నిరాయుధయై వింధ్యవాసిని యువ రాజ రాజేంద్ర దేవ దర్శనార్థము స్కంధావార మునకు బయలుదేరినెను.

అంతలో తూర్పు ద్వారము శత్రువశ మైనదని వార్త వచ్చెను.

“శిఘ్రముగా శోభనముగా తిరిగి రావలసినది” అని తండ్రి దీవన పొంది రాజపుత్రిక నిశ్చయ ముగా సుభయ సైనికులకు జరుగుచున్న యుద్ధ మును గణింపక సాగిపోయెను. కరదీపికల వెలుగులో నామె వెంటనున్న శ్వేత ధ్వజములు కాంచి వారి నెవరు నేమియు జేయలేరై.

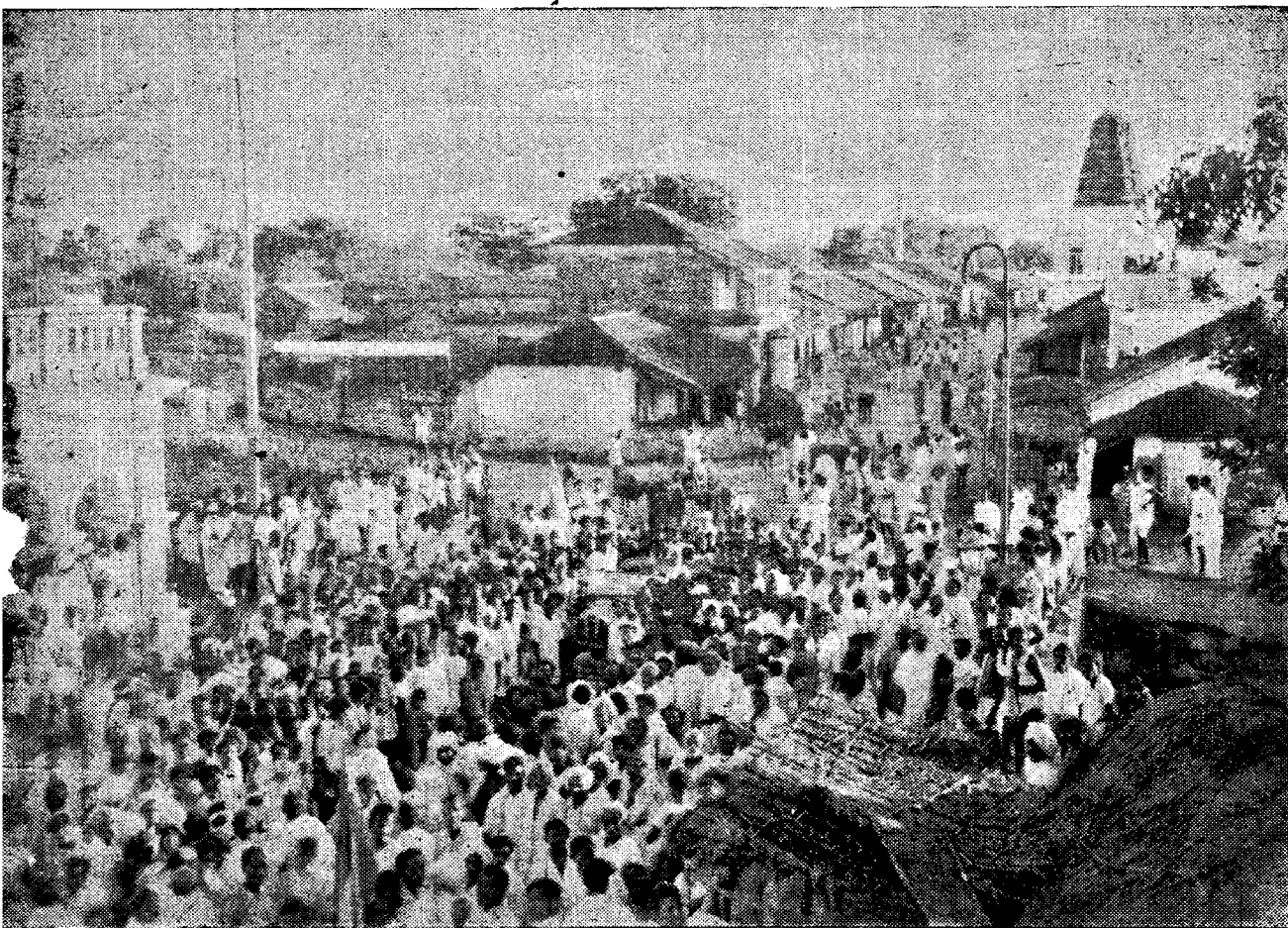
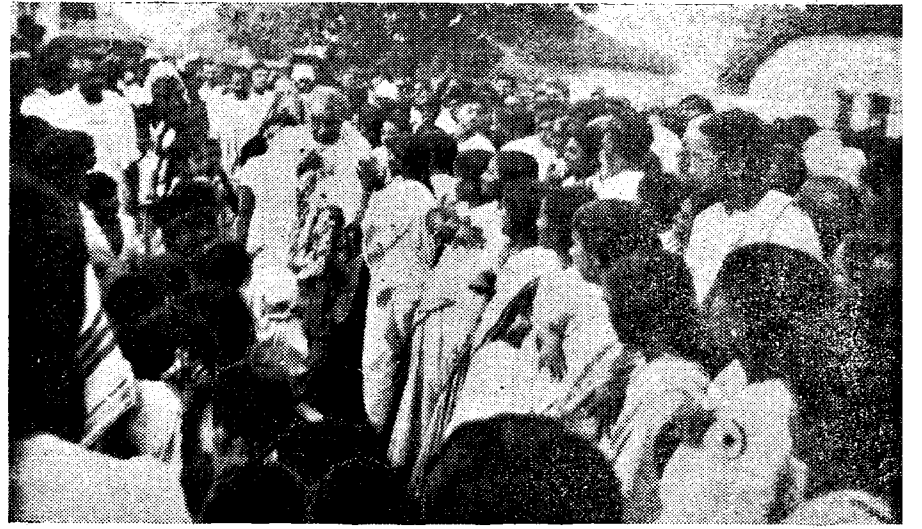
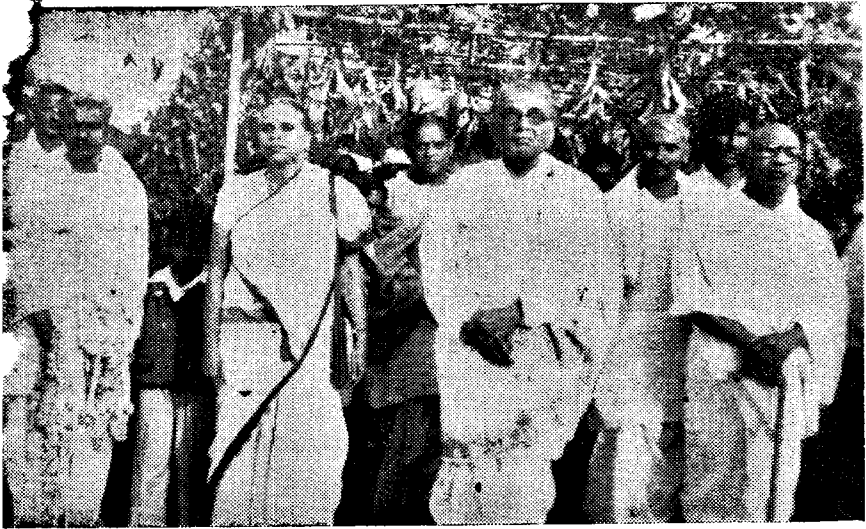
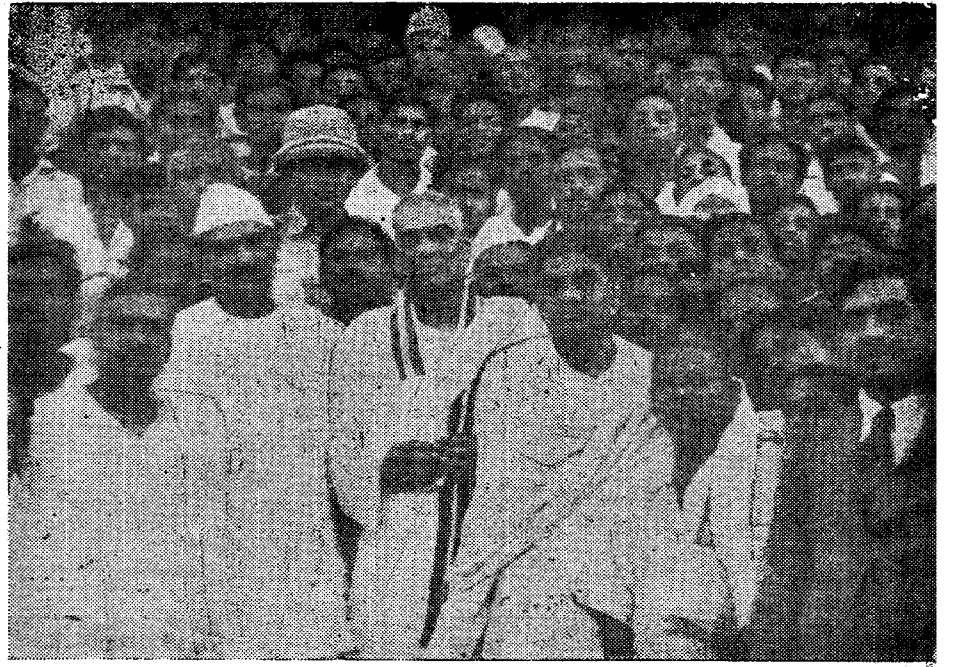
రు. 100. బహుమానము
అద్భుతమైన, శక్తిగల సిద్ధకవచము
కాలా అద్భుత శక్తిగలది. ఎటువంటి ఆహార్యమైనను ఈ కవచముతో జయించ వచ్చు. ఈ కవచమును సులభసాధారణముగ గుర్తించి గుణము పొందవచ్చును. ఏలాటి నిష్ప్రయములులేవు. దీనిని ధరించుటకల్ల, చెడ్డ నష్టత్రములు, శత్రువులును జయము పొందు టుటగాక అధిక అద్భుతవంతులగు జేయును. ఎవరైనను ఈ కవచమును మోసమని రూపిం చువారలకు రూపాయలు 100 బహుమాన మయ్యబడును. ధర్మ రాగితో 2/- వెండి 3/- అసలు బంగారము రు. 16/- ఇంగ్లీ ష్లో యుత్తరములు వ్రాయుడు.
Mahatma Ashram,
5, C. Mulkaram Bahu St., Calcutta.

సంపూర్ణమైన ఆరోగ్యాన్ని
రమణీయమైన ఆకారాన్ని
నీవు కలిగియుండవచ్చును

కారీరకమైన సర్వసాందర్యానికి, శోభకు, పునాది, టైలీబీస్సు నిత్యోపయోగమువల్ల కలిగిన అంతరాళాగ్ధమే. టైలీబీస్సు కేరీరాన్ని దృఢ పరచి, నిరుపయోగమగు పదార్థాలను శరీరమునుండి తొలగించివేయును. ఈ వనస్పతి విశేషనామధము ఆకారాన్ని చూడ మచ్చటయైన దానినిగా మార్చడమే కాకుండా శోభామయమైన ఆరోగ్యాన్ని నూత్నోత్పాదాన్ని గలిగించును. టైలీబీస్సు రాత్రి పండుకొనబోవు నపుడు సేవించవలెను. వైత్యవ్యాధికి, మలబద్ధకానికి, తలనొప్పిలకు, అజీర్ణ వ్యాధికి, గర్భాశయవ్యాధులకు, తలదెమ్మ, కాళ్ళనొప్పిలూ, మంటలకు, టైలీబీస్సు పెట్టినది చేరు.

టైలీ బీన్సు
BILE BEANS
సహజ బలవర్ధకావధమును సేవింతుము.
పిజ్జంటు: చాచా అండ్ కంపెనీ, సైనియప్పనాయక్ బీధి, మద్రాసు.

నాయకుల పర్యటనాలు

రెవిన్యూమంత్రి గా|| కళా వెంకట్రావుగార్ని
గోదావరి నైలండ్లమధ్యలో పుష్పముఖులు సత్కారం.

* * *

రెవిన్యూమంత్రి గా|| శ్రీ కళా వెంకట్రావు
గార్ని రాజమండ్రి పు పాలక సంఘంవారు సన్మానం
ఒక సందర్భమున తీయబడిన చాయచిత్రము.

* * *

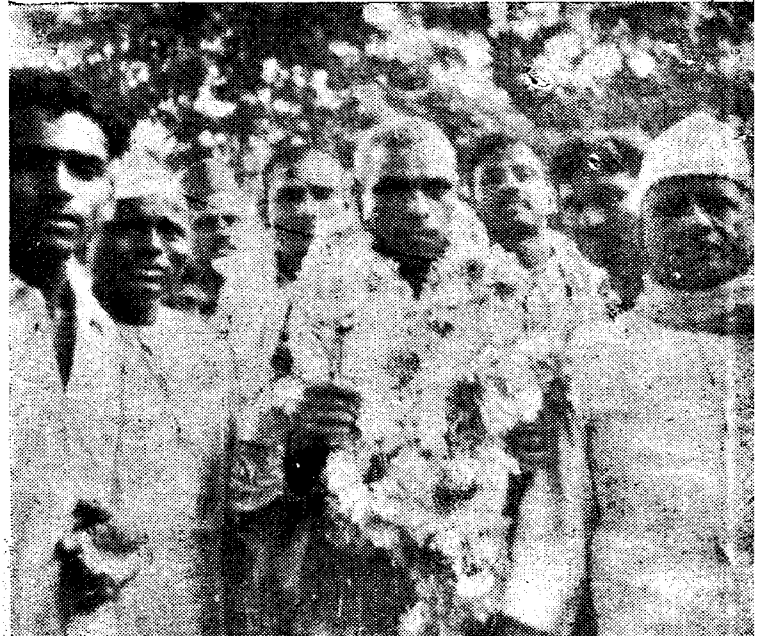
కన్వర్సిబా జాతీయ స్మారకనిధి కిరీటాగారం
శ్రీ టంగుటూరి ప్రకాశం పంతులుగారు ప్రసూతాశ్రమ
దాలయ ప్రారంభోత్సవం జరిపారు.

* * *

శిబిరంలో శిక్షణ బొందుతున్న బాలికలు
శ్రీ ప్రకాశంగార్ని వందనలు లర్పిస్తున్నారు.

* * *

ఈనెల 15వ తారీఖున జరిగిన వెంక-గిరి
తాలూకా జూనియర్ గ్రామ మహాభివృద్ధి ప్రారంభోత్సవము.

★
తారాగణం:

శానుమతి,
కాక్టరు సుబ్బారావు,
సి. యస్. ఆర్,
నాగేశ్వరరావు,
శామలత,
ఆరణి,
సూర్యనారాయణ,
రాఘవరావు,
బేబి సుమిత్ర,
సీతారాం,
రామనాథశాస్త్రి,
తదితరులు.

భరణి వారి

రత్నమాల

3-వ వారము ప్రదర్శింపబడచున్నది

జెజవాడ	లక్ష్మి	కాకినాడ	మెజస్టిక్	తెనాలి	సత్యనారాయణ	కర్నూలు	చాండ్
విశాఖపట్నం	పూర్ణా	రాజమండ్రి	మినర్వా	మచిలీపట్నం	బృందావన్	పై కేంద్రాలకు	
భిజ్జయనగరం	పూర్ణా	గుంటూరు	న్యూసిటీ	ఏలూరు	గోపాలకృష్ణ	--పూర్ణా రిలీజు--	

బెంగళూరు - మద్రాస్ లో

తదితర థియేటరులలో విడుదల కేదురుచూడండి.

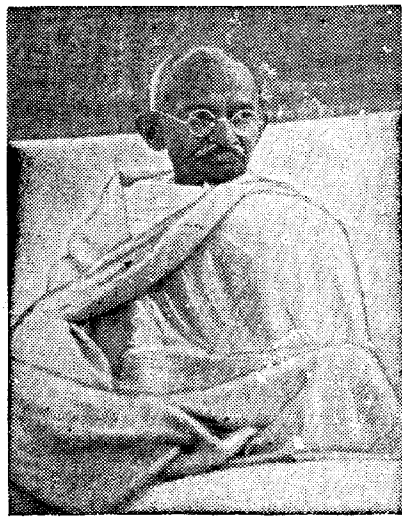
- - - - - ప్రభా రిలీజు - - - - -

Await release throughout South India: Apply to --BHARANI PICTURES, MADRAS-17.

బానిస భారతదేశాన్ని బంధాలనుంచి విడిపించి
స్వతంత్రపథం పట్టించిన

భగవద్దేవి

గాంధీమహాత్ముని అద్భుత జీవితచరిత్ర

ఆత్మకథ

లేక లేక ఇన్నాళ్లకు ఇప్పుడే చతుర్థ

ముద్రణం వెలువడింది.

త్వరపడండి.

(భారతీయులందరు సర్వాత్మనా

పఠించవలసిన పవిత్రగాథ)

రెండు సంపుటములు కలిసి

వెల 10 రూపాయలు

ఆంధ్రగ్రంథమాల,

పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు